

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101004/I/2020/36069387448773636

Elektronizácia verejného obstarávania na Slovensku

Diplomová práca

2020

Bc. Richard Jakub Chomanič

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Elektronizácia verejného obstarávania na Slovensku

Diplomová práca

Študijný program: Verejná správa a regionálny rozvoj

Študijný odbor: Verejná správa a regionálny rozvoj

Školiace pracovisko: Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja

Vedúci záverečnej práce: Mgr. Tomáš Jacko, PhD.

2020

Bc. Richard Jakub Chomanič

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu som vypracoval samostatne, a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 22.05.2020

.....

Bc. Richard Jakub Chomanič

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa rád pod'akoval svojmu školiteľovi Mgr. Tomášovi Jackovi, PhD. za zaujímavé myšlienky, ktoré ovplyvnili tému diplomovej práce a súčasne za cenné pripomienky a rady pri písaní práce.

ABSTRAKT

CHOMANIČ, Richard Jakub: *Elektronizácia verejného obstarávania na Slovensku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja. – Vedúci záverečnej práce: Mgr. Tomáš Jacko, PhD. – Bratislava: NHF EU, 115 s.

Cieľom práce je analyzovať a porovnať zadávanie zákaziek na uskutočnenie stavebných prác tradičným spôsobom, bez využitia elektronickej komunikácie, a so zadávaním zákaziek formou elektronického kontraktačného systému (EKS). Hospodárnejší a transparentnejší spôsob predstavuje zadávanie zákaziek formou systému EKS v porovnaní s tradičným verejným obstarávaním. Vychádzajúc z predchádzajúcej vety zisťujeme využívanie informačných systémov pre elektronické zadávanie zákaziek (ISEZZ) na úrovni miest a obcí.

V prvej kapitole sa zaoberáme vymedzením verejného obstarávania z hľadiska hodnôt a identifikáciou odlišných prvkov v porovnaní so súkromným obstarávaním a zároveň dokumentujeme zásadné medzníky vo vývoji verejného obstarávania po roku 1993. Objasňujeme chronológiu elektronizácie verejného obstarávania, vymedzujeme prvky pôsobiace na elektronizáciu verejného obstarávania a ilustrujeme rôznorodé štúdie skúmajúce vplyv elektronizácie na proces verejného obstarávania. Posledná časť prvej kapitoly porovnáva funkcionality dvoch štátnych systémov pre elektronické zadávanie zákaziek.

Analytická časť práce vychádza predovšetkým z údajov o hospodárnosti vynakladaných finančných prostriedkov pri zadávaní zákazky. Na základe výskumu je možné konštatovať, že zadávanie zákazky formou systému EKS, aj pri vnímaní jeho obmedzení, predstavuje vhodnejší spôsob zadávania zákazky, v porovnaní s tradičným verejným obstarávaním. Týka sa to finančnej úspory, dĺžky trvania procesu verejného obstarávania, administratívnej nenáročnosti aj transparentnosti. Dáta z mapovania využívania ISEZZ predstavujú poznatok podporujúci zjednotenie roztrieštenosti súčasného stavu, v nadväznosti na využívanie ISEZZ na úrovni miest a obcí

Kľúčové slová: verejné obstarávanie, zadávanie zákazky, hospodárnosť, systém EKS, systém IS EVO, informačný systém pre elektronické zadávanie zákazky (ISEZZ)

ABSTRACT

CHOMANIČ, Richard Jakub: *Computerisation of public procurement in Slovakia*. - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Public Administration and Regional Development. - Thesis supervisor: Mgr. Tomas Jacko, PhD. - Bratislava: NHF EU, 115 p.

The aim of this work is to analyze the assignment of orders for construction work in the traditional way, without the use of electronic communication, in comparison with the assignment of orders in the form of the electronic contracting system (EKS). Subsequently, based on the assumption we claim that the least economical way of order assignment is the use of an electronic system for order assignment and we use the above thesis to determine the current situation, in terms of using information systems for electronic procurement (ISEZZ) at the municipal level.

In the first chapter we focus on the definition of public procurement in terms of values and identification of different components compared to private procurement. Additionally, we document the major milestones in the development of public procurement after 1993. We clarify the chronology of electronic public procurement and define the elements affecting electronic public procurement. Subsequently, we illustrate various studies examining the impact of elektronisation on the public procurement process. The last part of the first chapter compares the functionalities of two state systems for electronic procurement.

The analytical part of the work focuses on knowledge about the cost-effectiveness of funds spent in the assignment of orders. Based on research, it can be argued that the award of a contract in the form of the EKS system, even within its limitations, represents a more appropriate way of the assignment of order than traditional public procurement in terms of financial savings, duration of the public procurement process, administrative simplicity and transparency as such. Data from the mapping of the use of ISEZZ, in the context of towns' and municipalities' level, represents knowledge supporting the unification of the fragmentation of the current state, in connection with the use of ISEZZ.

Keywords: public procurement, assignment of orders, economy, electronic contracting system, IS EVO system, information system for electronic contract award (ISEZZ)

Obsah

ZOZNAM GRAFOV	9
ZOZNAM TABULIEK A OBRÁZKOV	10
ZOZNAM SKRATIEK	11
ÚVOD	12
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ.....	14
1.1 VEREJNÉ OBSTARÁVANIE	14
1.1.1 Hodnoty vo verejnom obstarávaní.....	14
1.1.2 Základné odlišnosti súkromného a verejného obstarávania.....	16
1.2 DOTERAJŠIE SKÚSENOSTI A LEGISLATÍVNA PRÁVNA ÚPRAVA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA	18
1.2.1 Doterajšie skúsenosti so zákonom o verejnom obstarávaní	18
1.2.2 Elektronické verejné obstarávanie v pozadí vývoja zákona o verejnom obstarávaní	20
1.3 ELEKTRONIZÁCIA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA	22
1.3.1 Ľudia a organizácie	23
1.3.2 Technológie.....	25
1.3.3 Legislatíva	25
1.4 KONCEPCIA ROZVOJA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA	26
1.4.1 Stratégia elektronického verejného obstarávania	26
1.5 VPLYV ELEKTRONICKÉHO VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA.....	29
1.6 ŠTÁTNE SYSTÉMY ELEKTRONICKÉHO VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA	33
1.6.1 Elektronický kontraktačný systém (EKS)	33
1.6.2 Elektronické trhovisko – postup zadávania zákazky z pohľadu objednávateľa	37
1.6.3 Zjednodušenie verejného obstarávania Systémom EKS.....	42
1.6.4 Vnútorne limity systému EKS	43
1.6.5 Informačný systém IS EVO	45
1.6.6 Zadávanie zákazky prostredníctvom IS EVO z pohľadu obstarávateľa	47
1.7 ŠTÚDIE SUMARIZUJÚCE VPLYV ČINITEĽOV NA VEREJNÉ OBSTARÁVANIE	53
2 CIEĽ PRÁCE.....	56
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	58
4 VÝSLEDKY PRÁCE	62
4.1 OD PRECHODU VYUŽÍVANIA EKS K PAPIEROVÉMU VEREJNÉMU OBSTARÁVANIU	62
4.1.1 Zákazky na uskutočnenie stavebných prác	62
4.1.2 Počet obcí a počet obstarávaných zákaziek, v závislosti od výšky PHZ.....	65
4.1.3 Dĺžka trvania verejného obstarávania	67
4.1.4 Intenzita súťaže.....	71

4.1.5	<i>Deklarovaná úspora.....</i>	72
4.1.6	<i>Papierové verejné obstarávanie .....</i>	75
4.1.7	<i>Vplyv PHZ a počtu uchádzačov na víťaznú cenu PVO .....</i>	77
4.1.8	<i>Vplyv počtu zapojených uchádzačov na vykázanú úsporu PVO .....</i>	80
4.1.9	<i>Vplyv PHZ a počtu uchádzačov na víťaznú cenu – EKS.....</i>	82
4.1.10	<i>Vplyv počtu uchádzačov a frekvencie aukcie na dosiahnutú úsporu (EKS) .....</i>	84
4.2	SUMARIZÁCIA VÝSLEDKOV ANALÝZY.....	87
4.3	ELEKTRONIZÁCIA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA Z POHĽADU MIEST A OBCÍ	88
4.3.1	<i>Podiel územnej samosprávy na verejnom obstarávaní v Slovenskej republike.....</i>	88
4.3.2	<i>Realizovaný prieskum so zameraním sa na miestnu samosprávu .....</i>	89
4.3.3	<i>Distribúcia obcí v závislosti od ich veľkosti .....</i>	90
4.3.4	<i>Najväčšie problémy obcí spojené s verejným obstarávaním .....</i>	91
4.3.5	<i>Využívanie ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou.....</i>	96
4.3.6	<i>Dôvody, pre ktoré samosprávy nevyužívajú ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou</i>	97
4.3.7	<i>Dôvody, pre ktoré samosprávy využívajú ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou ....</i>	99
4.3.8	<i>Vnímanie rozdielu medzi systémom EKS a IS EVO .....</i>	100
4.3.9	<i>Zjednotenie roztrieštenosti ISEZZ.....</i>	102
	ODPORÚČANIA	108
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	109

Zoznam grafov

Graf 1 Počet obcí a priemerná veľkosť obce podľa PHZ (PVO).....	66
Graf 2 Počet zákaziek EKS.....	67
Graf 3 Dĺžka trvania verejného obstarávania.....	70
Graf 4 Priemerný počet uchádzačov	72
Graf 5 Priemerná úspora na zákazku PVO	74
Graf 6 Priemerná úspora na zákazku EKS.....	75
Graf 7 Vplyv PHZ na víťaznú cenu	80
Graf 8 Vplyv počtu predložených ponúk na úsporu (PVO).....	82
Graf 9 Vplyv PHZ na víťaznú cenu (EKS).....	84
Graf 10 Vplyv aukcie a počtu uchádzačov na úsporu (EKS)	86
Graf 11 Veľkostné kategórie obcí.....	90
Graf 12 Osoba vyplňujúca dotazník.....	91
Graf 13 Aký ISEZZ využívate?	93
Graf 14 Aký ISEZZ využívate?	94
Graf 15 Aké zmeny by ste v danom systéme ISEZZ uvítali?	96
Graf 16 Využívate ISEZZ aj pri zákazkách s nízkou hodnotou?.....	97
Graf 17 Prečo nevyužívate ISEZZ pri ZNH	98
Graf 18 Aký je rozhodujúci dôvod, pre ktorý využívate ISEZZ	100
Graf 19 Porovnanie ISEZZ EVO a EKS.....	102
Graf 20 Štatistika záujmu o ISEZZ.....	103

Zoznam tabuliek a obrázkov

Tabuľka 1 Hodnoty vo verejnom obstarávaní	15
Tabuľka 2 Tovary, stavebné práce alebo služby na trhu	35
Tabuľka 3 Funkcionalita služieb	36
Tabuľka 4 Zadávanie zákazky prostredníctvom systému EKS	37
Tabuľka 5 Porovnanie EKS a IS EVO	51
Tabuľka 6 Porovnanie dĺžky trvania VO	68
Tabuľka 7 Podlimitné zákazky - stavebné práce	76
Tabuľka 8 Štatistická analýza 1	79
Tabuľka 9 Štatistická analýza 2	81
Tabuľka 10 Štatistická analýza 3	83
Tabuľka 11 Štatistická analýza 4	86
Tabuľka 12 Verejné obstarávanie PVO verzus EKS	87
Tabuľka 13 Podiel územnej samosprávy v %	88
Tabuľka 14 Definované problémy - štatistika odpovedí	92
 Obrázok 1 IS EVO	 46

Zoznam skratiek

DPH	Daň z pridanej hodnoty
EKS	Elektronický kontraktačný systém
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
IS EVO	Informačný systém pre elektronické zadávanie zákaziek pod
ISEZZ	Informačný systém pre elektronické zadávanie
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
PHZ	Predpokladaná hodnota zákazky
PVO	papierové/tradičné verejné obstarávanie
SR	Slovenská republika
Zákon č. 343/2015 Z. z.	Zákon o verejnom obstarávaní
ZNH	Zákazka s nízkou hodnotou

Úvod

Primárnym cieľom verejného obstarávateľa je obstarat' požadovaný predmet zákazky so silným dôrazom na hospodárne vynakladanie verejných prostriedkov. Hospodárnosť vynakladaných prostriedkov súvisí s optimalizáciou nákladov pri zachovaní požadovanej kvality predmetu zákazky a to takým spôsobom, keď získame vo verejnom obstarávaní dostatočný počet ponúk, t. j. „dokonalú konkurenciu.“ Snaha o vytvorenie teoretickej abstrakcie dokonalej konkurencie spočíva vo zvyšovaní transparentnosti verejného obstarávania, znižovaní nákladov súvisiacich aj s administratívnym zaťažením uchádzačov/záujemcov. Proces verejného obstarávania by mal byť od svojho počiatku, až ku koncu dôveryhodný, vylučujúci akékoľvek diskriminačné a neproporcionálne aktivity.

Uplatňovanie princípov hospodárnosti, transparentnosti, nediskriminácie a pod. má svoj vývoj, ktorý je prepojený s vývojom spoločenských a etických princípov. Snažíme sa to zdokumentovať v teoretickej časti záverečnej práce. Ak datujeme vývoj verejného obstarávania v prostredí Slovenska odo dňa rozdelenie Česko-Slovenska, je zjavná postupná kvalitatívna zmena právnych predpisov upravujúcich verejné obstarávanie, ktorými zákonodarcovia reagovali na vývojové tendencie spoločnosti v prostredí Slovenskej republiky, ale i zahraničia. Pred pristúpením Slovenska do Európskej únie, už bola započatá aproximácia práva vo sfére verejného obstarávania. Početnosť vykonaných zmien v zákone o verejnom obstarávaní a vytváranie nových predpisov, vo vysokej miere odrážalo spoločenskú situáciu a súčasne transpozíciu práva EÚ do oblasti verejného obstarávania. Nepovšimnutá nezostala elektronizácia verejného obstarávania, ktorá do veľkej miery kopírovala ciele EÚ, spolu s ambicióznymi plánmi Slovenska, ktoré zväčšia podliehali časovému oneskoreniu.

Elektronizácia a samotný proces verejného obstarávania má multidimenzionálny charakter a preto je potrebné identifikovať jednotlivých aktérov vplývajúcich na ich kvalitu. Vplyv elektronizácie na samotné verejné obstarávanie dokresľujeme aj štúdiami inšpirovanými zahraničnými skúsenosťami.

V závere teoretickej časti sme pristúpili k preskúmaniu dvoch štátnych systémov, systému EKS a systému IS EVO. Ich funkcionality sú podobné až totožné, náklady na vývoj a prevádzku boli/sú hradené z verejných zdrojov a navyše popri nich existuje paralelne 9 súkromných systémoch, určených pre elektronické zadávanie zákazky. Na základe zmieneného bola relevantná otázka, aké sú ich vzájomne podobnosti a odlišnosti pri

zadávaní zákaziek. Opísali sme ich funkcionality a na základe dostupných dát vykonali vzájomnú komparáciu.

Ak kvalitné a optimálne verejné obstarávanie má rešpektovať všetky princípy obsiahnuté v zákone o verejnom obstarávaní, je potrebné overiť, či zadávanie zákazky prostredníctvom ISEZZ pomáha naplňať princípy vo väčšej miere a kvalitnejšie ako „papierové verejné obstarávanie“ (ďalej PVO).

V praktickej časti záverečnej práce porovnávame podlimitné zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zadávané prostredníctvom systému EKS a zadávané formou PVO. Charakter porovnávaných zákaziek bol do vysokej miery totožný v rámci predpokladanej hodnoty zákazky (PHZ) a povahy predmetu zákazky. Opodstatnenosť realizovanej analýzy zvýraznila skutočnosť, že zákazky označené ako bežne dostupné na trhu, mali povinnosť byť zadávané formou EKS (zákazky na uskutočnenie stavebných prác boli označované aj ako bežne a zároveň nie bežne dostupne na trhu). Na základe uvedeného sme analyzovali identické zákazky na uskutočnenie stavebných prác zadávané odlišným spôsobom (formou EKS a PVO) a zisťovali mieru hospodárnosti a transparentnosti. Pracovali sme dovedna z 98 zákazkami, ktoré sme získali osobnou návštevou príslušných obcí, poskytnutím zákaziek zo strany Slovenského centra obstarávania, o. z., a z informačného systému EKS.

Systém EKS v rámci svojich limitov predstavuje hospodárnejší a transparentnejší spôsob zadávania zákaziek v porovnaní s PVO. Otázkou je, či a aký ISEZZ využívajú verejní obstarávatelia, ak na trhu pôsobí 11 systémov? Dňa 29.10.2018 bola schválená povinnosť postupovať v zmysle ISEZZ, ak ide o podlimitné a nadlimitné zákazky. Druhá oblasť skúmania v praktickej časti nadväzuje na ISEZZ, kde identifikujeme využívanie ISEZZ verejnými obstarávateľmi a zisťujeme stav, v akom je vnímaná/využívaná elektronizácia verejného obstarávania z pohľadu miest a obcí. Oslovili sme približne 2000 samospráv, pričom odpovede nám zaslalo 84 miest a obcí. Následne sme popísali vzťahy, demonštrujúce vnímanie ISEZZ z pohľadu jednotlivých samospráv.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Prečo existuje verejne obstarávanie

Cieľom verejných obstarávateľov je v porovnaní so súkromným sektorom sledovanie oveľa širšieho spektra indikátorov, podľa ktorých sa hodnotí kvalita obstarania. V ďalšom texte sa budeme zaoberať porovnaním odlišností a kvality jednotlivých foriem verejného obstarávania.

1.1 Verejné obstarávanie

Vo verejnom obstarávaní zadefinovanie hodnoty nie je zd'aleka jednoduché, pretože vzťah medzi požiadavkami užívateľov a spôsobom, akým sa majú peniaze daňových poplatníkov minúť sa bude líšiť v závislosti od povahy „spoločenskej zmluvy“ a politickej ideológie tvorcov politiky. Dosahovanie Hodnoty vo verejnom obstarávaní môže byť rozdelené na tri hlavné hľadiská: efektívnosť, hospodárnosť a účelnosť. Na všeobecnej úrovni nie je možné poskytnúť konkrétne špecifikácie požadovanej úrovni hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti. Ziskovosť sa nepovažuje za relevantný spôsob merania. Vhodnejšie je zamerať sa na vzťah medzi outputom a inputom, t. j. produktivitou.¹

1.1.1 Hodnoty vo verejnom obstarávaní

Pri väčšine nákupov je kľúčovým faktorom komerčný aspekt. Daňovníci, podobne ako spotrebitelia chcú viac hodnoty za menej peňazí. To sa spája s vyššími nárokmi na verejné výdavky, ktoré ich limitujú. Ciele verejného sektora a následne verejného obstarávania sú širšie koncipované, ako unilaterálne ponímanie zisku v súkromnom sektore v rámci nákupu. Sociálno-ekonomický rozmer verejného obstarávania zahŕňa akékoľvek cieľavedomé kroky, zamerané na zlepšenie sociálneho blahobytu celej populácie, alebo jej časti.² Verejné obstarávanie si okrem iného kladie za cieľ úsporne vynakladať verejné zdroje, za účelom efektívneho poskytovania/zabezpečovania verejných služieb, vrátane sociálnych služieb, zdravotníctva, obrany, dopravy, životného prostredia. Ciele a hodnoty

---

¹ STAINER, A. - STAINER, L. Strategic change in public services: a productivity and performance perspective. In Strategic Change, 7(2). 1998, s. 1 - 3

² ERRIDGE, A. - McILROY, J. Public Procurement and Supply Management Strategies. In Public Policy and Administration, 17(1), 2002, s. 53 - 55

vo verejnom obstarávaní môžeme kategorizovať na regulačné, komerčné a sociálno – ekonomické ciele.³

Tabuľka 1 Hodnoty vo verejnom obstarávaní

Hodnoty vo verejnom obstarávaní	
Ciele	Hodnoty
Regulačné (zákonné) ciele	
Zákonnosť	Správa a riadenie spoločnosti
Transparentnosť	Podmienky a samotný proces je otvorený, prístupný
Komerčne ciele	
Hospodárnosť	Znižovanie nákladov
Efektívnosť	Viac hodnoty za danú cenu
Sociálno - ekonomické ciele	
Blahobyt spoločnosti	Udržateľnosť, ochrana menšín, rovnosť
Verejné hodnoty	Dôvera, legitímnosť, étos, zodpovednosť

Zdroj: Erridge, A. (2002)

Regulatívne (zákonné ciele)

Verejné obstarávanie prispieva k širším politickým cieľom, vrátane životného prostredia, znižovania chudoby a sociálnej inklúzií. Sledovanie regulačných cieľov je zamerané na to, aby obstarávanie spĺňalo požiadavky zákonnosti a transparentnosti. Otvorenosť, preskúmateľnosť a predvídateľnosť verejného obstarávania majú byť predpoklad toho, aby sa zabránilo k svojvoľnému postupu verejného obstarávateľa s ohľadom na hospodársku súťaž. Úkon zo strany verejného obstarávateľa by mal byť nestranný v nadväznosti na proces zadávania zákazky.

³ ERRIDGE, A. UK PUBLIC PROCUREMENT POLICY AND THE DELIVERY OF PUBLIC VALUE. [online]. 2005. s. 339 [cit. 23. marec 2020]. Dostupné na: http://www.ippa.org/images/BOOKS/IPPC1/Chapter_17.pdf

Komerčné ciele

Sledovanie obchodných cieľov je sústredené na zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti procesu verejného obstarávania a výstupu z neho plynúceho. Celkovo vieme identifikovať dôkazy o napredovaní v niektorých obchodných aspektoch (napr. zvyšovanie uchádzačov o daný predmet zákazky, teda zvyšovanie ponuky má vplyv na mieru dosiahnutej úspory). Dilema pre tvorcov politík, ovplyvnených úspechom z modelov verejného sektora, spočíva v hľadaní spôsobov, ako zosúladiť strategické prístupy s tradičnými.⁴

Sociálno - ekonomické ciele

Hodnoty, ktoré sleduje verejný sektor, sú ovplyvňované politickou ideológiou. Kombinácia ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, kritérií odzrkadľujúcich trvalo udržateľné hľadisko, nevynímajúc sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní, poskytujú priestor pre dosahovanie hodnoty za peniaze a súčasne dosahovanie cieľov horizontálnych politík, ako napr. sociálnej politiky, environmentálnej politiky a pod..

1.1.2 Základné odlišnosti súkromného a verejného obstarávania

Rozdiel medzi nákupom a obstarávaním môžeme vymedziť označením nákupu, ako procesu akvizície vo výrobe, zatiaľ čo obstarávanie je termín používaný vo vládnych kruhoch, v zmysle nákupu zamýšľaných tovarov a služieb.⁵ Nákup má dva hlavné účely:

- nákup na ďalší predaj,
- nákup na spotrebu, alebo konverziu.

Nákup za účelom ďalšieho predaja vykonávajú obchodníci a špekulanti a ich úlohou je detailne poznať podmienky a zákonitosti trhu s príslušnou komoditou, aby vedeli realizovať obchod so ziskovou maržou. Nákup za účelom spotreby, resp. konverzie je komplexnejšia činnosť, obvykle s dlhodobejším charakterom, napr. využitie plynu ako zdroja energie. Aj keď existuje nespočetne veľa nákupných rozhodnutí, každé z nich sa

---

⁴ ERRIDGE, A. - McILROY, J. Public Procurement and Supply Management Strategies. In Public Policy and Administration, 2002, 17(1), s. 54

⁵ ARLBJØRN STENTOFT, J., FREYTAG, P. Public procurement vs private purchasing. Is There Any Foundation for Comparing and Learning across the Sectors. In International Journal of Public Sector Management, vol. 25(3), 2012, s. 2

neopakuje často, takže chyba môže mať dlhodobé škodlivé účinky, napr. použiť konkrétnu značku alternátora pri montáži motorového príslušenstva.⁶

Vystáva otázka, či vôbec porovnanie súkromného a verejného obstarávania má zmysel a opodstatnenosť. Požiadavky na verejné obstarávanie vo verejnom sektore sú väčšie a rôznorodejšie, ako v súkromnom sektore. Rozdiely môžeme identifikovať v nasledovných oblastiach:⁷

- interné požiadavky (viaceré ciele, politické ciele, viaceré zainteresované strany),
- vonkajšie požiadavky (transparentnosť, zodpovednosť),
- kontextové požiadavky (vzájomne závisle rozpočty, kultúrne náklady),
- procesné požiadavky (pravidlá a postupy, dlhodobé vzťahy a spolupráca),
- viaceré role (verejné subjekty sú veľkí kupujúci, reciprocitu určuje niektoré nariadenia).

Je nespochybniteľné, že priama zodpovednosť politikov, ako volených aktérov za vykonávané verejné obstarávanie predstavuje rozdiel, oproti nákupu uskutočňovaného v súkromnej sfére. Ak sa pozrieme na ďalšie diferencie, môžeme konštatovať:⁸

- požívatelia výstupu vychádzajúceho z verejného obstarávania sú skôr občania/vyhlasovatelia ako zákazníci,
- zmeny sú skôr motivované politickým procesom, ako dopytom,
- služby sú zväčša definované odborníkmi a politikmi a menej užívateľmi,
- verejné podniky sa zameriavajú predovšetkým na rozpočet, ktorým naplňajú viac cieľov a menej sa zaujímajú o inovácie na trhu.

Na základe vymedzených zistení sa zdá, že existujú obmedzenia, do akej miery má porovnanie verejných a súkromných podnikov zmysel, s prihliadnutím na oblasť verejného obstarávania. Verejné podniky musia vyvážať množstvo záujmov, v porovnaní so

---

⁶ QUAYLE, M. Supplier Development for UK Small and Medium-sized Enterprises. In Journal of Applied Management Studies, vol.9(1), 2000, s. 118

⁷ ARLBJØRN STENTOFT, J., FREYTAG, P. Public procurement vs private purchasing. Is There Any Foundation for Comparing and Learning across the Sectors. In International Journal of Public Sector Management, vol. 25(3), 2012, s. 4

⁸ ARLBJØRN STENTOFT, J., FREYTAG, P. Public procurement vs private purchasing. Is There Any Foundation for Comparing and Learning across the Sectors. In International Journal of Public Sector Management, vol. 25(3), 2012, s. 4 - 5

súkromnými podnikmi. Nedávno existovala politicky motivovaná potreba zaviesť viac trhu pre verejný sektor, najmä zosúladenie s prevádzkovým režimom súkromného podnikania, s cieľom zvýšiť produktivitu.

1.2 Doterajšie skúsenosti a legislatívna právna úprava verejného obstarávania

V tejto časti vykonáme prehľadný rešerš procesu formovania zákona o verejnom obstarávaní. Cieľom je zistiť, aké etapy prekonal zákon o verejnom obstarávaní až do súčasnej podoby a zároveň identifikovať prvé zmienky o elektronizácii verejného obstarávania. Cieľom tejto práce nie je detailne zachytiť chronológiu verejného obstarávania a podrobne popísať vecnú a časovú opodstatnenosť prijatých právnych predpisov, ale vytvoriť celistvý pohľad na vývoj verejného obstarávania, s akcentom na vývoj elektronizácie verejného obstarávania a zvýrazniť komplexný proces, ktorý predchádzal súčasnému platnému zneniu zákona o verejnom obstarávaní. Taktiež chceme poukázať na nekonzistentné ciele a nerozhodné kroky v rámci elektronizácie verejného obstarávania, ktorých dôsledkom bola pomerne častá zmena legislatívy a vytváranie nestabilného prostredia.

1.2.1 Doterajšie skúsenosti so zákonom o verejnom obstarávaní

Slovenská republika vyjadrila súhlas s aproximáciou práva Európskej únie (EÚ) v oblasti verejného obstarávania. Naplnením tohto záväzku dochádza uzatvorením Európskej dohody o pridružení, medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi a Slovenskou republikou dňa 4. 10. 1993. Krajiny spoločenstva reprezentujú štáty zoskupené v spoločenstvách ako „Spoločenstvo uhlia a ocele“, „EUROATOM“, a Slovenskou republikou. V skloňovanej dohode, zmluvné strany pokladajú za želateľný cieľ, umožniť tak podnikom Slovenskej republiky, ako podnikom Spoločenstva prístup k verejnému obstarávaniu, rešpektujúc princíp rovnocenného zaobchádzania a nediskriminácie. Vychádzajúc z textácie článku č. 68 Dohody konštatujeme, že pre Slovenskú republiku bola predkladaná dohoda výhodnejšia, nakoľko poskytovala promptnú možnosť zapojenia Slovenských podnikov do obstarávania v danej krajine Spoločenstva.⁹

Súbežne s podpísaním parafrázovanej dohody v roku 1993 nadobudol platnosť zákon č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác. Hlavným

---

⁹ Európska dohoda o pridružení uzatvorená medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej. 1994.

zámerom zákona bolo „ustanoviť formy a pravidlá postupu pri verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác uhrádzaných z verejných prostriedkov, s cieľom dosiahnuť ich efektívne využitie, zabezpečiť priehľadnosť procesu obstarávania a zvýšiť konkurenčné prostredie.“¹⁰ Zákon je pomerne jednoduchý čo do obsahu, to do formy. Kompozične je zložený z 27 paragrafových znení,¹¹ ktoré stanovujú spôsoby použité pri zadávaní zákazky v rámci verejného obstarávania.¹²

Zákon č. 120/1996 Z. z., ktorý sa pozmeňuje a dopĺňa zákon č. 263/1993 Z. z. možno vnímať ako širšie zachytenie skutočností, vplývajúce na proces verejného obstarávania, zvýšenie miery transparentnosti procesu, hospodárnejšie a efektívnejšie využitie zdrojov. Taktiež zaznamenáva a aplikuje dvojročné skúsenosti, odo dňa vyhlásenia zákona č. 263/1993 Z. z.¹³

Ako sme sa hore vyššie zmienili, Slovenská republika v roku 1993 podpísala dohodu so Spoločenstvom o pridružení. Naplnenie záväzkov vyplývajúcich z dohody, môžeme označiť za aproximáciu práva Slovenskej republiky so Spoločenstvom, prostredníctvom Smernice Rady 93/37/¹⁴, Smernice Rady 92/50/¹⁵, Smernice Rady 93/36/¹⁶. Cieľom smerníc uvedených v predchádzajúcej vete bolo harmonizovať proces verejného obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác, a to najmä v oblasti postupu verejného obstarávania, rozšírenia kategórie obstarávateľa, predpokladanej hodnoty zákazky, technických špecifikácií, komunikácií/oznámení, kritérií na vylúčenie uchádzača a pod..

Na základe zákona č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol v roku 2000 zriadený Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) s právomocami a pôsobnosťami pre „riadenie politiky verejného obstarávania a koncesného obstarávania, pre výkon dohľadu nad verejným obstarávaním, vrátane riešenia námietok proti postupu obstarávateľa, výkon dohľadu nad koncesným obstarávaním, vydávanie

---

¹⁰ Zákon č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác

¹¹ Posledné tri paragrafové znenia zákona, súvisia s účinnosťou zákona (01.01.1994), prechodným a zrušovacím ustanovením.

¹² Zákon č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác

¹³ Zákon č. 120/1996 Z. z. ktorým sa pozmeňuje a dopĺňa zákon č. 263/1993 Z. z.

¹⁴ Smernica Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác

¹⁵ Smernica Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb

¹⁶ Smernica Rady 93/36/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania dodania tovaru

Vestníka verejného obstarávania, vedenie zoznamu podnikateľov a pre prípravu odborne spôsobilých osôb na verejné obstarávanie.“¹⁷

Harmonizácia práva Spoločenstva s vnútroštátnym právnym poriadkom Slovenskej republiky v oblasti verejného obstarávania, bola vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie (ďalej ako „EÚ“) naplnená prijatím zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 o organizácii činnosti vlády a organizácii štátnej správy v znení neskorších predpisov. Zákon odrážal právo EÚ, zjednodušili sa niektoré procesné inštitúty, jasnejšie sa spresnili a konkretizovali jednotlivé ustanovenia, aby nedochádzalo k nejednoznačnosti výkladu zákona.

Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov transponoval novo prijaté smernice ¹⁸ a tým sa plynulo nahradili predchádzajúce platné smernice. Smernice v sebe zakotvovali zásady voľného pohybu tovarov, služieb a zásady verejného obstarávania. Zákon o verejnom obstarávaní vniesol do procesov verejného obstarávania niekoľko nových elementov a to napr.:

Uznesením č. 2117 Národnej rady Slovenskej republiky bol prijatý zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. (zákon o verejnom obstarávaní), ktorý prešiel početnými novelizáciami a je platný do dnes (2020)¹⁹

1.2.2 Elektronické verejné obstarávanie v pozadí vývoja zákona o verejnom obstarávaní

Časová verzia zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinná od 01.01.2007 do 12.03.2007, zaväzuje verejného obstarávateľa/obstarávateľa pri zadávaní podprahovej, podlimitnej a nadlimitnej zákazky,²⁰

---

¹⁷ Zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dôvodová správa. [online]. [cit. 28. marec 2020]. s. 2 Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/dynamic/documentpreview.aspx?docid=190894>

¹⁸ smernica 2004/18/ES o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, smernica 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a smernica 2009/81/ES o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti

¹⁹ Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky k vládnemu návrhu zákona o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 2117. [online]. 2015. [cit. 28. marec 2020]. s. 1 Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/dynamic/documentpreview.aspx?docid=423042>

²⁰ Podprahová zákazka sa na účely zákona č. 25/2006 Z. z. rozumie zákazka s hodnotou do 33 194 eur čo sa týka zákazky na dodanie tovaru a zákazky na poskytnutie služby. Pri stavebných prácach je hodnota určená do

postupovať výlučne formou elektronickej komunikácie a pridržať sa podmienok § 18, definujúcich elektronickú komunikáciu. Tri mesiace po nadobudnutí účinnosti zákona, sa opúšťa od povinnosti zadávať zákazkou formou elektronickej komunikácie.²¹

Na elektronizáciu verejného obstarávania reagovala Vláda SR schválením Uznesenia č. 852/2007 dňa 3. októbra 2007, v súlade so Správou o implementácii systému elektronického verejného obstarávania a výdavkov na správu, prevádzku a ďalší rozvoj systému EVO²². Vzhľadom na ambiciózne plány ustanovené v uznesení si dovoľíme citovať nasledovný výsek: „*Nakoľko uznesením vlády SR č. 852/2007 vláda SR uložila ministrom a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR prostredníctvom systému EVO zadávať v roku 2008 minimálne 30% objemu zákaziek na dodanie tovaru a od roku 2009 celý objem zákaziek na dodanie tovaru, je dôležité, aby úrad vytvoril v rámci prevádzky a rozvoja systému EVO čo najlepšie podmienky pre zavedenie modernej a efektívnej elektronickej služby v širokom rozsahu, so zaistením bezpečnosti a dôvery v systém EVO a v súlade s relevantnými štandardmi.*“²³ V tomto momente je zaujímavé pozorovať ambiciózne plány vlády SR, ktoré sa v roku 2009 nenaplnili. Od roku 2015 až 2017 sa bežne dostupné tovary zadávali v podlimitnom postupe povinne, prostredníctvom systému EKS. V roku 2020 neexistuje zákonná povinnosť zadávať tovary prostredníctvom ISEZZ.

Dňa 01.01.2010 nadobúda účinnosť zákon č. 503/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov, ktorým sa vypúšťajú podmienky pre verejných obstarávateľov postupovať pri zadávaní zákaziek formou elektronickej komunikácie.²⁴

Klasifikácia druhu zákazky na bežne/nie bežné dostupnú, spolu s povinnosťou postupovať pri bežne dostupných podlimitných zákazkách formou elektronického trhu, zaviedol zákon č. 95/2013 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom

---

400 000 eur. Uvedený právny predpis vyjadruje finančné limity v slovenských korunách. Na prepočet sme využili konverzný kurz 1 €=30,1260 SK.

²¹ zákon č. 102/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 282/2006 Z. z.

²² Pre porovnanie podčiarkujeme, že systém EKS vznikol v roku 2014.

²³ Ministerstvo financií SR. Čiastková štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi č. 1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb Operačného programu Informatizácia spoločnosti zameranej na rozvoj služieb eGovernmentu na centrálnej úrovni. *Elektronické služby verejného obstarávania*. Míľnik 4. 2009. s. 18

²⁴ zákon č. 503/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov

obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.²⁵

Zákonom č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. s účinnosťou od 01.02.2017 do 31.05.2017, sa rozširuje prechodné obdobie povinnej elektronickej komunikácie a začiatok ohraňuje dátumom 18.10.2018.²⁶ Úplná elektronická komunikácia, tzv. e-komunikácia na báze všeobecne dostupných elektronických prostriedkov je povinná od 19.10.2018. Od stanoveného dátumu 19.10.2018 je verejný obstarávateľ a obstarávateľ postavený pred povinnosť použiť v akomkoľvek postupe verejného obstarávania elektronickú komunikáciu, okrem postupu v zmysle § 117.²⁷

Opierajúc sa o výkladové stanovisko č. 4/2018 ÚVO upozorňujeme, „že pri emailovej komunikácii doručovanie dokumentov prostredníctvom e-mailovej komunikácie nie je možné považovať za elektronické doručovanie podľa zákona o e-Governmente, ani podľa § 20 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní.“²⁸

1.3 Elektronizácia verejného obstarávania

Kvalitné systémy elektronického obstarávania nie sú rigidné, ale umožňujú väzbu na vývoj v spoločnosti a v oblasti verejného obstarávania. Malé a stredné podniky nebudú mať dostatočné zdroje (personálne, finančné, technické) na účasť vo verejnom obstarávaní, ak sa nevytvoria správne podmienky. Optimálne elektronické verejné obstarávanie by malo zahŕňať vytvorenie rovnakých príležitostí pre zapojených účastníkov, stimulovanie účasti záujemcov/uchádzačov o verejné obstarávanie, zjednodušovanie procesu spolu s odbúraním administratívnej náročnosti a vytváraním intuitívneho a prehľadného užívateľského prostredia, tak z pozície vyhlasovateľa verejného obstarávateľa, ako aj z pohľadu uchádzača/záujemcu. V súvislosti s prvkami pôsobiacimi na verejné obstarávanie

---

²⁵ zákon č. 95/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

²⁶ Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. feb. 2014 o verejnom obstarávaní čl. 52 s. 9.

²⁸ Úrad pre verejné obstarávanie. Výkladové stanovisko č. 4/2018. *Elektronická komunikácia a výmena informácií* [online]. 2016. [cit. 5. marec 2020] .s. 2 Dostupné na: https://minzp.sk/files/sekcia-enviromentalnych-projektov-programov/vykladove-stanovisko-uvo-4_2018-elektronicka-komunikacia-vymena-informacii.pdf

a elektronizáciu verejného obstarávania, sa budeme sčasti inšpirovať dokumentom s názvom, *Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania pre Slovensko*. Vo verejnom obstarávaní z pohľadu elektronizácie vystupujú tieto dôležité elementy:²⁹

- ľudia,
- organizácie,
- technológie,
- legislatíva.

1.3.1 Ľudia a organizácie

Výkon a dohľad nad verejným obstarávaním a s tým spojenú elektronizáciu ovplyvňujú nasledovné inštitúcie:

- **ÚVO** – Príprava právnych predpisov a nariadení, kooperácia v rámci verejného obstarávania pri Európsky štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ex ante posúdenie dokumentov týkajúcich sa verejného obstarávania, zabezpečovanie správy systému IS EVO,³⁰ zverejňovanie usmernení pre verejných obstarávateľov/obstarávateľov a realizácia školení.
- **Centrálne obstarávacie organizácie** – Ustanovenia § 15 zákona o verejnom obstarávaní podrobne popisujú ukotvenie a pôsobnosť centrálnych obstarávacích organizácií. Za zmienku stojí skutočnosť, že centrálné obstarávacie organizácie sú povinné vykonávať všetky postupy verejného obstarávania prostredníctvom elektronických komunikačných prostriedkov.
- **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky** – Spravuje systém EKS a spolupracuje so spoločnosťou ANASOFT APR, spol. s r.o., zabezpečujúcou prevádzkyschopnosť systému.
- **Riadiace orgány** – Vykonávajú kontrolu nad obstarávaním v rámci EŠIF. Komunikácia elektronickými prostriedkami v rámci EŠIF je vykonávaná v zmysle zákona o e-Governmente.

---

²⁹ OECD. Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania pre Slovensko. [online]. 2017. s . 7 - 44 [cit. 30. marec 2020]. Dostupné na: https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/1276_slovakia-e-procurement-strategy_sk.pdf

³⁰ ÚVO nemá vplyv a kontrolu nad systémom EKS.

- **Centrálny koordinačný orgán** – Participácia na projekte „Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania na Slovensku,“
- **Orgán auditu** – v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov vykonáva finančnú kontrolu v rámci verejného obstarávania aj v nadväznosti na EŠIF a verejné obstarávanie.
- **Protimonopolný úrad** – vo vzťahu k verejnému obstarávaniu dohliada na dodržiavanie hospodárskej súťaže aj v rámci informačných systémov pre elektronické zadávanie zákaziek. Správne nastavenie konkurenčného procesu zabezpečí verejnému obstarávateľovi získanie zákazky za čo najnižšiu cenu, alebo za vynaložené finančné prostriedky obdrží maximálnu možnú protihodnotu.³¹
- **Národný kontrolný úrad** – Vykonáva kontrolu, vydáva odporúčania, podáva oznámenia o podozrení zo spáchania trestnej činnosti v rámci verejného obstarávania na rôznych úrovniach verejnej správy. Úzko spolupracuje okrem iných orgánov aj s ÚVO, ktorému postupuje rôzne prípady.³²
- **Verejní obstarávatelia/obstarávatelia** – Verejní obstarávatelia môžu pri procese verejného obstarávania s istým zjednodušením aplikovať systém EKS, systém IS EVO, resp. systémy poskytované súkromnými spoločnosťami. Taktiež môžu využiť inštitút centrálného verejného obstarávania a požiadať centrálnu obstarávaciu organizáciu o vykonanie obstarávania, resp. nakúpiť si požadované služby/tovary, ktoré už na základe stanovených podmienok a požiadaviek centrálna obstarávacia jednotka obstarala. Centrálna obstarávaciu organizáciu je povinná zabezpečiť proces verejného obstarávania prostredníctvom elektronickej komunikácie.

---

³¹ Protimonopolný úrad SR. Stanovisko Protimonopolného úradu SR k účasti majetkovo alebo personálne prepojených subjektov v procese verejného obstarávania. [online]. 2016. [cit. 28. marec 2020]. Dostupné na: <https://www.antimon.gov.sk/stanovisko-protimonopolneho-uradu-sr-k-ucasti-majetkovo-alebo-personalne-prepojenych-subjektov-v-procese-verejneho-obstaravania/>

³² Národný kontrolný úrad SR. Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2018. [online]. 2018. 96 s. [cit. 30. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/166625/Správa+o+výsledkoch+kontrolnej+činnosti+NKÚ+SR+za+rok+2018>

- **Hospodárske subjekty** – Pre hospodárske subjekty je dôležité vytvoriť také podmienky vo verejnom obstarávaní, ktoré budú čitateľné, administratívne zvládnuteľné, nediskriminačné, časovo nenáročné, garantujúce rovnosť zaobchádzania, so silným dôrazom na princíp transparentnosti. Pri podlimitných a nadlimitných zákazkách majú hospodárske subjekty povinnosť využiť informačný systém pre elektronické zadávanie zákazky, ktorý si stanoví verejný obstarávateľ s tým, že technické charakteristiky systému nemôžu byť diskriminačné, musia byť všeobecne dostupné a prepojitel'né so všeobecne používanými produktmi informačných a komunikačných technológií.³³

1.3.2 Technológie

V súvislosti s elektronickým verejným obstarávaním vymedzujeme systémy využívané pri samotnom procese verejného obstarávania:

- štátne systémy verejného obstarávania systém EKS a IS EVO,
- systémy poskytované súkromnými spoločnosťami (s aukčným modulom/bez aukčného modulu),
- Centrálny register zmlúv,
- Systém EÚ v rámci verejného obstarávania,
- IS Systém zberu údajov,
- zvyšné národné systémy.

1.3.3 Legislatíva

Samotný proces elektronizácie verejného obstarávania sa dotýka mnohých oblastí, ktoré upravujú rôzne právne predpisy. Vo veľkej miere je elektronizácia verejného obstarávania ovplyvnená transpozíciou smerníc EÚ do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenska. Elektronizácia verejného obstarávania má svoj vývoj a je ukotvená aj v koncepciách verejného obstarávania. Ignorovanie interoperability systémov štátnej správy v nadväznosti na elektronické verejné obstarávanie by neprinieslo očakávaný efekt.

---

³³ Protimonopolný úrad SR. Kartelové dohody vo verejnom obstarávaní. Bratislava. 2010. [online]. [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na: https://www.antimon.gov.sk/data/files/96_kartelove-dohody-vo-vo.pdf

1.4 Konceptia rozvoja verejného obstarávania

Konceptia rozvoja verejného obstarávania vypracovaná v roku 2015 ÚVO, sa vzťahuje na celý systém verejného obstarávania.³⁴ Konceptia sa orientuje na postupy verejného obstarávania stanovené zákonom, typy zákaziek a z toho vyplývajúcich zmluvných vzťahov a využívanie elektronických nástrojov. Ústredným motívom uvedenej koncepcie je na základe analýzy statusu quo v oblasti verejného obstarávania, prihliadať na najnovšie trendy vo verejnom obstarávaní, pomenovať najzávažnejšie problémy vyskytujúce sa v procese verejného obstarávania a navrhnúť plán opatrení a odporúčaní prinášajúci hospodárne, efektívne a účelné vynakladanie verejných prostriedkov. Posledná publikovaná konceptia verejného obstarávania v Slovenskej republike pochádza z roku 2015. V nadväznosti na elektronizáciu verejného obstarávania v návrhoch a opatrení skloňovanej koncepcie, nachádzame zámer pokračovať v elektronizácii IT systémov ÚVO a prehľbovať elektronizáciu vzdelávania. Zvlášť sú vymedzené špecifické úlohy spojené s elektronizáciou verejného obstarávania ako zabezpečenie plnej elektronickej komunikácie vo všetkých fázach a procesoch verejného obstarávania, využiť potenciál e-Certis³⁵, implementovanie metodických a bezpečnostných opatrení, za účelom boja proti korupcii a zvýšeniu transparentnosti, poskytovať lepší prístup k otvoreným dátam, zvyšovať kvalitu datasetov, upraviť a rozšíriť funkcionality vestníka tak, aby sa mohli dáta extrahovať podľa požadovaných kritérií, nevynímajúc zlepšenie štatistickej analýzy dát pochádzajúcich z vestníka, inovovať IS EVO s ohľadom na požiadavky vyplývajúce z elektronizácie. Elektronizácia procesu verejného obstarávania závisí nielen od ÚVO, ale aj od ostatných orgánov verejnej správy.

1.4.1 Stratégia elektronického verejného obstarávania

Stratégia elektronického verejného obstarávania, sa v najväčšej miere usiluje o zefektívnenie implementovaných zmien súvisiacich s elektronizáciou zadávania zákaziek vyplývajúcich z európskej legislatívy.

---

³⁴ Úrad pre verejné obstarávanie. *Konceptia rozvoja verejného obstarávania Slovenskej republiky*. [online]. 2015. s. 38 - 39 [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.davoportal.sk/download/davoportal/Konceptia-rozvoja-verejneho-%20obstaravania.pdf>

³⁵ e-Certis je informačný systém, ktorý má za cieľ pomôcť identifikovať osvedčenia vyžadované pri postupoch verejného obstarávania..

Menovaná stratégia odzrkadľuje vybrané princípy Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy Slovenskej republiky, ktoré by mali zabezpečiť efektívne a účelne elektronické verejné obstarávanie.³⁶

- **auditovateľnosť** – aktivity vo verejnej správe musia umožňovať výkon verejnej kontroly,
- **otvorenosť údajov** – údaje musia byť dostupné, prehľadné, otvorené a vo formáte umožňujúcom prácu s požadovanými údajmi,
- **bezpečnosť údajov** – v tomto smere je nevyhnutné zabezpečiť ochranu pred neoprávneným prístupom, manipuláciou, ich úmyselnou alebo neúmyselnou modifikáciou a pod.,
- **pravosť údajov** - používateľ pracuje len s údajmi, ktorých hodnovernosť a pôvod sú zabezpečené napríklad ich autorizáciou, a ktoré sú z dôveryhodného zdroja s garantovanou identitou,
- **proaktivita** – orgány verejnej správy poskytnú používateľom také služby, ktoré budú vychádzať z dopytu zo strany používateľa v danom okamihu,
- **prístupnosť** – služby sú prístupné aj pre znevýhodnené, resp. zraniteľné skupiny osôb,³⁷
- **údaje sú dostupné a zdieľané** – ak používateľ má legitímny nárok na údaje, majú mu byť sprístupnené,
- **vládný cloud prednostne**³⁸ – „*Informačné systémy a technológie, ktoré sú v rámci verejnej správy rozvíjané alebo modifikované, musia byť posúdené v zmysle ich nasadenia do vládneho cloudu,*“
- **jedenkrát a dosť** – orgány verejnej správy budú od žiadateľov požadovať iba rozsah takých údajov, ktorými ešte nedisponujú,³⁹

---

³⁶ Úrad pre verejné obstarávanie. *Stratégia elektronického verejného obstarávania Slovenskej republiky*. s. 33 - 34

³⁷ Znevýhodnené a zraniteľné skupiny osôb sú vymenované v § 2 ods. 5 a ods. 6 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁸ V roku 2014 Vláda Slovenskej republiky ratifikovala „Návrh centralizácie a rozvoja dátových centier v štátnej správe.“ V minulosti inštitúcie verejnej správy prevádzkovali väčšie alebo menšie výpočtové strediská. Tieto zdroje sú už z historických dôvodov budované samostatne, z pohľadu technologického alebo z pohľadu riadenia IKT. Vládný cloud sa zameriava na spájanie množstva dátových služieb štátu do dvoch hlavných dátových centier: Ministerstvo financií SR a Ministerstvo vnútra SR, s cieľom zjednotiť dátové centrá, znížiť nákladovosť a zvýšiť efektívnosť.

Ministerstvo financií SR. *Návrh centralizácie a rozvoja dátových centier v štátnej správe*. 2014.

³⁹ V zmysle zákona č. 117/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii)

- **transparentnosť** – pred, po a počas poskytnutia služby zo stranu orgánu verejnej správy, má žiadateľ právo k všetkým relevantným informáciám,
- **spätná väzba** – používateľ môže poskytnúť spätnú väzbu. Dôležitý aspekt, nakoľko poskytovateľ služieb bude môcť tento vstup využiť pre zlepšenie kvality poskytovanej služby,
- **uniformita** – z pohľadu používateľa by mali byť zabezpečené štandardné postupy a riešenia pri zadávaní rôznych požiadaviek,
- **jednoduchá navigácia** – prostredie a orientácia v ňom má byť intuitívna, prehľadná a zrozumiteľná.

Vplyv na elektronizáciu služieb verejnej správy, vrátane verejného obstarávania má zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). Pôsobnosť zákona sa vzťahuje na výkon verejnej moci elektronicke a to v rozsahu kompetencií orgánu verejnej moci, podľa osobitých predpisov.⁴⁰

Ďalší medzník v kompletizácii elektronizácie verejného obstarávania predstavuje prijatie zákona č. 215/2019 Z. z. o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom ekonomickom systéme a o doplnení niektorých zákonov, s nadobudnutou účinnosťou od 01.08.2019. Pole pôsobnosti zákona je vymedzené štyrmi oblasťami:⁴¹

- a) centrálny ekonomický systém,
- b) vytvorenie informačného systému elektronickej fakturácie,
- c) zaručená elektronická faktúra,
- d) postup pri zaručenej elektronickej fakturácii.

Môžeme konštatovať, že rozmanitosť noriem týkajúcich sa elektronických faktúr naprieč členskými krajinami EÚ predstavuje prekážky pre základne slobody a ovplyvňuje fungovanie vnútorného trhu. Vytvorením elektronickej faktúry a stanovením rovnakých právnych, technických podmienok vrátane vytvorenia väčšej právnej istoty sa naprieč členskými krajinami verejným obstarávateľom, obstarávateľom a hospodárskym subjektom

⁴⁰ zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).

⁴¹ zákona č. 215/2019 Z. z. o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom ekonomickom systéme a o doplnení niektorých zákonov

umožní získať úžitok z pohľadu vplyvu na životné prostredie, redukcie administratívneho zaťaženia a z hľadiska úspor.⁴²

V rámci zákona je vytýčené prechodné obdobie do 31.01.2021, dokedy je ÚVO viazaný poskytnúť Ministerstvu financií Slovenskej republiky údaje, nevyhnutné na založenie osobného profilu v informačnom systéme elektronickej fakturácie o každom verejnom obstarávateľovi a obstarávateľovi, ktorí do 31.12.2020 disponuje zriadeným profilom.

Keď chceme motivovať mestá a obce využívať ISEZZ pri verejnom obstarávaní je dôležité kvantifikovať vplyv elektronickej faktúry. Odborný odhad hovorí o potenciále 7900 zapojených verejných obstarávateľov do systému elektronickej zaručenej fakturácie s viac ako 876 000 faktúrami ročne. Prínosy sú kvantifikované v rovine úspory času úradníkov pri prepisovaní údajov z faktúr do ekonomického systému v úspore 10,5 mil. eur a úspory vykázané v materiálových nákladoch pri odosielaní fyzickej faktúry v hodnote 5,6 mil. eur. Na strane dodávateľov môžeme prínosy identifikovať v nižšej frekvencii vystavovania fyzických faktúr a s tým spojených návštev pošty (časová úspora) a súčasne úsporu za posielanie faktúr (finančná úspora). Projekt vyžaduje zanedbateľné náklady všetkých verejných obstarávateľov na úpravu ich účtovných systémov. Sú zohľadnené v znížených prínosoch. Tento náklad vytvára malé rozpočtové riziko (cca 2,4 mil. eur).⁴³

1.5 Vplyv elektronickeho verejného obstarávania

Po zriadení a zavedení elektronickeho verejného obstarávania do aplikačnej praxe by mala nasledovať elektronická faktúra, čím by sa zavŕšil samotný proces elektronickeho verejného obstarávania od začiatku ku koncu. S uvedeným tvrdením sa stotožňujú autori TKÁČ, J – GRIGA, M.⁴⁴ Týmto by sa mal dosiahnuť maximálny efekt elektronickeho verejného obstarávania pre verejný sektor na jednej strane a súbežne sa malým a stredným podnikom (aj zahraničným) umožní využívať úžitky jednotného digitálneho trhu na strane druhej. Zmysel elektronickeho verejného obstarávania by mal spočívať v zjednodušení

---

⁴² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní.

⁴³ Útvar hodnoty za peniaze. Informačný systém elektronickej fakturácie. [online]. Bratislava. Ministerstvo financií SR. 2018. s. 3 [cit. 10. apríl 2020]. Dostupné na: www1.mfsr.sk/LoadDocument.aspx?categoryId=11154&documentId=16780

⁴⁴ TKÁČ, J. – GRIGA, M. Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár. Wolters Kluwer, 2016, s. 348 ISBN 978-80-8168-455-5.

administrácie verejného obstarávania, obmedzení plytvania zdrojmi a prispieť k lepším výsledkom verejného. Elektronické verejné obstarávanie zvyšuje mieru transparentnosti a vytvára vhodný základ pre princíp rovnakého zaobchádzania, najmä pre malé a stredné podniky, inovácie a rast v rámci jednotného trhu, podnecuje hospodársku súťaž s účasťou aj medzinárodných podnikov. Redukcia chybovosti môže byť spôsobená vylúčením prevádzania informácií z papierovej verzie do elektronickej formy. Významný moment pre verejný sektor môže predstavovať úspora ceny, ktorú verejný sektor vynakladá za účelom obstarania tovarov, služieb a stavebných prác a zároveň znížením transakčných nákladov, včítane skrátenia postupov verejného obstarávania.

Staršia štúdia pochádzajúca od autorov COULHARD D. - CASTLEMAN T,⁴⁵ analyzuje prípad austrálskeho vládneho elektronického obstarávania, kde bol zaznamenaný výrazný pokrok. Zatiaľ čo existujú silné a nepopierateľné dôvody pre prijatie systému elektronických aukcií, nemožno ich bezvýhradne prijať a adaptovať bezhlavo zo súkromného sektora, kde jestvovali už dlhšiu dobu. Komerčné elektronické verejné obstarávanie naproti verejnému elektronickému verejnému obstarávaniu, sleduje prinajmenej jeden cieľ, naproti tomu verejná správa naplňa širokú škálu cieľov (sociálne, environmentálne a pod.). Zámerom Austrálskej vlády bolo, stať sa do roku 2001 technologickým lídrom a okrem iného, poskytovať rôzne služby elektronickou formou. Ohľadom verejného obstarávania bolo cieľom do roku 2001 uskutočniť 90 % jednoduchých obstarávaní v elektronickej forme. Elektronické verejné obstarávanie vnímala vláda ako spôsob, ktorým:

- bude pomáhať malým a stredným podnikom, znižovaním byrokracie a poskytovaním prístupu na "vládne trhy",
- ovplyvní elektronický obchod,
- zlepši spôsob podnikania tým, že zníži transakčné náklady a umožní robiť rozhodnutia ktorými sa získa vyššia hodnota.

Dôležitou črtou Austrálskeho obstarávania je decentralizovaný prístup na agentúry. Austrálska stratégia verejného obstarávania kladie dôraz na finančnú zodpovednosť, aj prostredníctvom povinného podávania správ o zákazkách nad 2 000 dolárov. Účasť na

---

⁴⁵ COULHARD D. - CASTLEMAN T. Electronic procurement in government: more complicated than just good business. Global Co-Operation in the New Millennium. The 9th European Conference on Information Systems, Bled Slovenia, June 2001, s. 1003-1007

elektronickom obstarávaní je v niektorých prípadoch dobrovoľná. Decentralizovaný prístup ktorý zvolila Austrália, poskytuje výhodu v širšom zapojení malých a stredných podnikov do dodávateľského reťazca. Centralizovaný prístup umožňuje dosiahnuť väčšie úspory, avšak na úkor zvýhodnenia veľkých dodávateľov.

K opačným výsledkom dospela skupina autorov⁴⁶ analyzujúcich účasť malých a stredných podnikov (180 000 preskúmaných súťaží) na procese elektronického verejného obstarávania v Taliansku. Konštatujú, že centralizovaná platforma elektronického verejného obstarávania vyúsťuje k optimalizácii verejných výdavkov a môže podporiť hospodársku účasť malých a stredných podnikov. Z ich pohľadu elektronické verejné obstarávanie odráža podobné charakterové vlastnosti ako tradičné „papierové verejné obstarávanie.“ Teda elektronické verejné obstarávanie sa nezačína ako „nepopísaná doska.“ Ďalší nález je spojený s výrobnou kapacitou, resp. vzťahom medzi veľkosťou zákazky, v závislosti od jej predpokladanej hodnoty a produkčnou kapacitou/veľkosťou uchádzača. Stredné a veľké podniky vyhrávajú viac zákaziek s vyššou hodnotou, ktoré si pravdepodobne budú vyžadovať vyššiu výrobnú kapacitu. Vytvára sa tým prekážka vstupu malých spoločností, čím sa im znižujú šance na získanie väčšej zákazky. Na prekonanie zmieneného problému môžu byť vytvorené tzv. „siete podnikov,“ zo strany menších firiem, čím by sa obmedzil deficit v podobe obmedzenej výrobnéj kapacity.

Na druhej strane existujú štúdie preukazujúce negatívnu koreláciu medzi elektronickým verejným obstarávaním a počtu malých a stredných podnikov, angažovaných do procesu verejného obstarávania. Túto otázku skúmali výskumníci WALKER, H. - BRAMMER, S.⁴⁷ Dôsledok nezáujmu malých a stredných podnikov o elektronickú formu verejného obstarávania, odôvodňujú nízkou technologickou kapacitou firiem, resp. nedostatkom iných zdrojov, umožňujúcich účasť v procese elektronického verejného obstarávania.

Autori štúdie THOMPSON S.H.- SIJIE L.-KEE-HUNG L.⁴⁸ sa prikláňajú k tvrdeniu, že profit z elektronického verejného obstarávania získavajú najmä väčšie podniky. Veľké

---

⁴⁶ ALBANO, G. L., et al. Evaluating Small Businesses' Performance in Public e-Procurement: Evidence from the Italian Government's e-Marketplace. 2015. In Journal of Small Business Management 2015, s. 245

⁴⁷ WALKER, H. - BRAMMER, S. The relationship between sustainable procurement and e-procurement in the public sector. 2012. In International Journal of Production Economics 140(1), 2012, s. 10 - 11

⁴⁸ THOMPSON S.H.- SIJIE L.-KEE-HUNG L. Adopters and non-adopters of e-procurement in Singapore: An empirical study. In Elsevier Omega, [online]. vol. 37(5), 2009, s. 985 [cit. 30. apríl 2020]. Dostupné na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.543.3602&rep=rep1&type=pdf>

organizácie majú všeobecne viac zdrojov a logicky vyšší záujem o elektronické verejné obstarávanie. Výsledky naznačujú, že väčšie organizácie, ktoré mienia využiť/využívajú elektronické verejné obstarávanie, požadujú od svojich obchodných partnerov o totožný postup. Tvorcovia vládnych politík by porozumením faktorov spojených s prijatím elektronického verejného obstarávania mohli navrhnúť adekvátne opatrenia, na podporu zavádzania/povzbudzovania elektronického verejného obstarávania, vo forme finančnej pomoci, daňových úľav a pod..

Štúdia výskumníkov FERNANDES, T. - VIEIRA, V⁴⁹ prezentuje výhody a nevýhody zavedenia elektronického verejného obstarávania v Portugalsku. Technické faktory ako jazyk, digitálny podpis, elektronické platformy, vystupujú ako hlavné bariéry, z pohľadu účasti malých a stredných podnikov na elektronickom verejnom obstarávaní. Naopak, činitele ako transakčné náklady, úspora času, optimalizácia administrácie, vyhovujú väčším podnikom. Samotný proces elektronického verejného obstarávania narážal na nízku mieru interoperability o ostatnými systémami. Napríklad digitálne podpisy a ich právna legitimita bola predmetom právnych diskusií s nejasnými a protichodnými výstupmi.

JOHNSON, M.⁵⁰ preskúmal výhody plynúce miestnej samospráve z elektronického verejného obstarávania. Dospeli k záveru, že elektronické trhy poskytujú miestnym orgánom množstvo výhod, ktoré zodpovedajú technickým, riadiacim a strategickým prvkom elektronického verejného obstarávania. Autor prízvukuje, že zvyšovanie populácie v priebehu rokov si vyžiada nemalé finančné zdroje na poskytovanie verejných služieb. Poukazuje na mieru zadlženia Anglicka, ktorá má vzrastajúci trend. S poukazom na uvedené vyzdvihuje optimalizáciu nákladov v rámci verejného obstarávania. Význam elektronického verejného obstarávania kvantifikoval a kategorizoval na tri skupiny:

- **prevádzkové úspory** – znižovanie transakčných nákladov, obmedzenie používania papiera, zníženie dĺžky trvania procesu verejného obstarávania,
- **riadiace úspory** – systém umožnil miestnym municipalitám spravovať a monitorovať výdavky bez toho, aby boli potrebné manuálne zásahy do

---

⁴⁹ FERNANDES, T. - VIEIRA, V. Public e-procurement impacts in small-and medium-enterprises. University of Porto. In International Journal of Procurement, [online]. 8(5), 2015, s. 600 - 602 [cit. 22. apríl 2020]. Dostupné na: <https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/79159/2/92899.pdf>
<https://repositorioaberto.up.pt/bitstream/10216/79159/2/92899.pdf>

⁵⁰ JOHNSON, M. Public sector e-procurement: a study of benefits from e-markets in the local government sector. In International Journal of Services Technology and Management, vol.16, No. 2011, s. 16 - 18

systemu a opakované zadávanie informácií do programov excel, access a pod.,

- **strategické úspory** - lokálne authority začali obstarávať zákazky centralizovanejšou formou, čo prispelo k úsporám z rozsahu.

Ekologický aspekt je silno ukotvený v elektronickom verejnom obstarávaní. Pozitívny efekt pre životné prostredie sa odrazí v znížení spotreby papiera a potreby dopravy, ako aj v znížení potreby disponovania priestorom na uskladnenie a s tým súvisiacu spotrebu elektrickej energie.

1.6 Štátne systémy elektronického verejného obstarávania

V súčasnosti na Slovensku existujú dva štátne informačné systémy umožňujúce elektronické zadávanie zákaziek (ISEZZ). Obidva systémy fungujú paralelne, spolu s ostatnými súkromnými systémami, čo vedie k neprehľadnosti siete ISEZZ zo strany verejných obstarávateľov i dodávateľov. Na základe toho, sa bližšie pozrieme na funkcionality oboch štátnych systémov a identifikujeme podobné a rozdielne prvky. Správcami systému sú odlišné orgány verejnej správy. EKS v gescii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (MV SR), nachádza uplatnenie v zákone o verejnom obstarávaní, v konkrétnom paragrafovom znení a samotná história zákona je spätá s uvedeným systémom. Zmienku o druhom štátnom systéme s názvom IS EVO, spravovanom ÚVO, v predmetom zákone nenájdeme, iba v § 20, ktorý vypovedá o povinnosti využiť ISEZZ v rámci elektronickej komunikácie pri podlimitných zákazkách, avšak nepomenováva konkrétne systémy.

1.6.1 Elektronický kontrakčný systém (EKS)

Ostrá prevádzka systému EKS začala od 16.09.2014. Správcom systému je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Vytvorenie a spustenie systému z pohľadu MV SR predstavuje bezprecedentný krok v boji proti korupcií. Ako pozitívum MV SR označilo najmä skrátenie procesu uzatvárania obchodu a okrem iného aj vytvorenie tzv. black listu⁵¹.

---

⁵¹ Ministerstvo vnútra SR. Na elektronickom trhovisku sa začalo obchodovať. [online]. 2014. [cit. 23. marec. 2020]. Dostupné na: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=na-elektronickom-trhovisku-sa-zacalo-obchodovat>

Proces verejného obstarávania prostredníctvom elektronického trhoviska je značne zjednodušený a formalizovaný (napr. štandardizované obchodné podmienky vydané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky), čo značne prispieva k rýchlosti realizácie verejného obstarávania a eventuálneho uspokojenia potrieb verejného obstarávateľa.

Objednávateľ (verejný obstarávateľ/obstarávateľ) má k dispozícii všetky postupy verejného obstarávania v zmysle platnej legislatívy. Položka poverenie vytvára priestor a možnosť pre objednávateľa vybrať si poverenú osobu, vykonávajúcu predmetnú zákazku v mene jej vyhlasovateľa. Po vytvorení, môže poverená osoba vykonávať všetky úkony elektronizácie verejného obstarávania, ako hlavný subjekt. Objednávateľ zaregistrovaný a prihlásený do systému, má možnosť kliknutím na položku → moje EKS → vytvorenie zákazky zvoliť si dva spôsoby zadávania zákazky a to prostredníctvom:

- **elektronického trhoviska** - podlimitné zákazky, zákazky s nízkou hodnotou označované ako bežne dostupné na trhu, (od 01.07.2019 bolo nadlimitné trhovisko zrušené)
- **elektronického verejného obstarávania** - možnosť vybrať si zo základných postupov ako: verejná súťaž, reverzná súťaž, užšia súťaž, priame rokovacie konanie, dynamický nákupný systém a pod..

Súťaž v systéme EKS môžeme identifikovať ako dvojkolovú „aukciu.“ Prvé kolo „aukcie“ (v zmysle postupu podľa § 109 v spojení s § 110 zákona o verejnom obstarávaní) sa začína po zverejnení výzvy na predkladanie ponúk. V tomto okamihu záujemcom, ktorí v osobnom profile dodávateľa majú uvedený údaj o rovnakej klasifikácii tovaru, alebo služieb podľa CPV uvedených v objednávkovom formulári, alebo si zvolili možnosť o zaslaní informácie o vyhlásení tej-ktorej zákazky, bude doručená výzva na predkladanie ponúk. Tí, ktorí predložia ponuku, sú automaticky oboznámení s aktuálnym poradím ich ponuky, lehoty na ukončenie predkladania ponúk, výšky poslednej cenovej ponuky a počtom predložených ponúk. Druhé kolo elektronickej aukcie nastáva po ukončení lehoty na predkladaní ponúk (tzv. prvej aukcie). Zdôrazňujeme, že voľba druhého kola elektronickej aukcie je dobrovoľná a záleží na rozhodnutí objednávateľa. Elektronická aukcia bude vyhlásená po uplynutí 15 minút od skončenia lehoty na predkladania ponúk s ohľadom na rozsah denného času, kedy je elektronické trhovisko riadne k dispozícii. Dĺžka trvania elektronickej aukcie je ohraničená 20 minútami s možnosťou predĺženia o 2 minúty, ak uchádzač predloží novú ponuku v posledných 2 minútach trvania aukcie.

Aby verejný obstarávateľ vedel posúdiť zákazku, či je, alebo nie je bežne dostupná na trhu, musí vykonať tzv. test bežnej dostupnosti. Pri zadávaní zákazky, je test bežnej dostupnosti obligatórna povinnosť zo strany verejného obstarávateľa, najmä čo sa týka zákaziek financovaných zo zdrojov EŠIF.

Tabuľka 2 Tovary, stavebné práce alebo služby na trhu

Tovary, stavebné práce alebo služby na trhu		áno	nie
otázka č. 1	nie sú vyrábané, poskytované alebo uskutočňované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek	áno	
otázka č. 2	sú ponúkané v podobe, v ktorej sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané, poskytnuté alebo uskutočnené – t. j. neboli špecifikované jedinečné požiadavky	áno	
otázka č. 3	sú spravidla v podobe, v akej sú dodávané, uskutočňované alebo poskytované pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávané, uskutočňované alebo poskytované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu.	áno	
Podporné pravidlo			
Tovary, stavebné práce alebo služby na trhu		áno	nie
otázka č. 4	sú určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb	áno	
otázka č. 5	sú spotrebného charakteru	áno	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa § 2 zákona č. 343/2015 Z. z.

Ak verejný obstarávateľ zodpovie na otázku č. 1 až č. 3 kladne, je možné uviesť, že zákazka v danom čase vykazuje vlastnosti bežnej dostupnosti. Verejný obstarávateľ zdôvodní argumenty, ktoré ho viedli k vyjadreniu odpovede na predkladané otázky, vo vzťahu k predmetu zákazky. Otázka č. 4 a č. 5 stanovujú podporné pravidlo, ktoré ma zjednodušiť zatriedenie predmetu zákazky na bežne dostupnú/nie bežne dostupnú. Ak verejný obstarávateľ uvedie v otázkach č. 4 a č. 5 odpoveď áno, je vysoko pravdepodobné, že predmet zákazky je v danom čase bežne dostupný na trhu.

Testy bežnej dostupnosti sú vypracovávané na základe osobitného posúdenia daným obstarávateľom. Z toho vyplýva, že identický predmet obstarávania môžu dvaja obstarávatelia prehlásiť za bežne dostupný a súčasne za nie bežne dostupný. Taktiež považujeme za nevhodne zvolenú štylizáciu otázky č. 1. Negatívne položené otázky manipulujú adresáta a neuláhčujú v tomto prípade verejným obstarávateľom, rozhodovanie o bežnej/nie bežnej dostupnosti predmetu zákazky.

Systém EKS ponúka súbor rôznorodých funkcionalít, ktoré sa odlišujú v závislosti od zvoleného balíka služieb:

- Basic – bežne dostupný všetkým užívateľom bezplatne.
- Basic Plus – odplatne za cenu 600 eur vrátane dane z pridanej hodnoty (DPH) za 12 mesačné používanie.

Tabuľka 3 Funkcionalita služieb

Oblasť	Funkcionalita / BALIK služieb	BASIC	PLUS
Elektronické prihlasovanie	Prihlasovanie menom a heslom alebo elektronickým občianskym preukazom	ANO	ANO
Elektronická tabuľa	Zverejňovanie súťažných podkladov a výsledkov	ANO	ANO
	Prieskumy trhu a informovanie verejnosti	ANO	ANO
Schránka správ	Elektronické vysvetľovanie (súťažných podkladov, žiadostí, ponúk) a informovanie uchádzačov	ANO	ANO
	Elektronické doručky s fikciou doručenia	ANO	ANO
Spis	Elektronická správa spisovej dokumentácie	ANO	ANO
	Všetky dokumenty na jednom mieste	ANO	ANO
	Automatické generovanie položiek spisu	ANO	ANO
Podporné funkcie a služby	Systémový záznam priebehu zákazky	ANO	ANO
	Systémová podpora vyhodnocovania	ANO	ANO
	Centrum technickej podpory (telefonicky, emailom)	ANO	ANO
Postupy obstarávania BASIC	Verejná súťaž, Reverzná verejná súťaž, Priame rokovacie konanie - podlimitná zákazka, Podlimitná zákazka, Prieskum trhu a Zákazka s nízkou hodnotou	ANO	ANO
	Individuálne nastavenia (lehoty, kolá, ...)	ANO	ANO
	Možnosť vytvorenia zákazky s rámcovou dohodou	ANO	ANO
	Šifrovaná ochrana obsahu ponúk pred uplynutím lehoty	ANO	ANO
	Multikriteriálna a multipoložková elektronická aukcia prepojená so zákazkami vyhlásenými v systéme	ANO	ANO
Sprievodca BASIC	Evidencia a sledovania stavu úloh na príslušnej zákazke	ANO	ANO
	Notifikácie k nastaveným úlohám	ANO	ANO
Postupy obstarávania PLUS	Užšia súťaž, Rokovacie konanie so zverejnením, Priame rokovacie konanie, Súťažný dialóg, Dynamický nákupný systém (užšia súťaž), Dynamický nákupný systém (zadanie konkrétnej zákazky) a Opätovné otvorenie súťaže		ANO
Sprievodca PLUS	Sprievodca BASIC + Predvyplnený zoznam odporúčaných úloh/krokov pre jednotlivé postupy obstarávania		ANO
Knižnica dokumentov	Knižnica dokumentov s 200+ vzormi šablón dokumentov pre verejné obstarávanie		ANO
Elektronická aukcia PLUS	Multikriteriálna a multipoložková elektronická aukcia nezávislá od zákaziek v systéme		ANO

Zdroj: Špecifikácia systému a cenník EKS⁵²

Ak objednávateľ, resp. dodávateľ je vlastníkom elektronického občianskeho preukazu s čipom, tzv. eID karty, môže sa prihlásiť do systému EKS prostredníctvom svojho elektronického občianskeho preukazu. Pre sprístupnenie možnosti prihlásiť sa do systému cez eID kartu, je nutné podať požiadavku o spárovanie identity so systémom Ústredného portálu pre verejnú správu (UPVS)⁵³ s používateľským účtom v systéme EKS. Do systému EKS sa prihlasuje prostredníctvom zadania mena a hesla. Následne sa zvolí možnosť UPVS,

⁵² EKS. Špecifikácia a cenník. [online]. 2019. s. 1 [cit. 10. apríl 2020]. Dostupné na: <https://eo.eks.sk/ZmluvaEO/ZmluvnePodmienkyAPrilohy>

⁵³ Ústredný portál verejnej správy predstavuje informačný systém verejnej správy, zameraný na poskytovanie informácií a služieb verejnosti cez spoločné prístupové miesta v sieti internet. Zabezpečuje neobmedzený prístup k elektronickým schránkam zriadených podľa zákona č. 305/2013 Z. z. e-Governmente Úrad priemyselné vlastníctvo SR. Ústredný portál verejnej správy. [online]. [cit. 23. marec. 2020]. Dostupné na: <https://www.indprop.gov.sk/?elektronicka-podatelna>

prihlásenie. Po vykonaní úkonu sa zaklikne požiadavka, spárovanie UPVS s eID identitou. Systém predloží výzvu na zapojenie čítačky eID kariet. Pripojí sa čítačka, vloží eID karta do čítačky a zadá sa bezpečnostný kód ku karte. Automaticky budete objednávateľ preradený do systému UPVS, kde sa objaví jeho identita (meno fyzickej osoby priradenej k eID karte) Zvolí sa tlačidlo pokračovať. Systém objednávateľa presunie na systém EKS a zobrazí výzvu na spárovanie identity UPVS s používateľským účtom v systéme EKS. Používateľský účet bude úspešne spárovaný a objednávateľ sa bude môcť prihlasovať prostredníctvom eID karty a čítačky.

Cookies Používateľa sú v systéme EKS zaznamenávané za účelom efektívnejšieho využívania a personalizácie pri využívaní služieb EKS. Systém môže poskytnúť aj aplikačné programové rozhranie (API), čo umožňuje tretím stranám využívať dáta obsiahnuté v systéme na ďalšie využitie/analýzu. Ako nevýhodu vnímame poskytovanie údajov v nevhodnom zoskupení vo formáte csv. Dáta nie sú usporiadané v takom tvare, ktorý by umožňoval ich operatívne vyhodnotenie, ale vyžadujú si dodatočné dlhotrvajúce manuálne úpravy. Dáta možno vyberať výlučne podľa mesiacov príslušného kalendárneho roka s tým, že systém EKS nedokáže integrovať viacero mesiacov do jednotného súboru.⁵⁴

1.6.2 Elektronické trhovisko – postup zadávania zákazky z pohľadu objednávateľa

V rámci systému EKS objasníme postup zadávania zákazky bežne dostupného tovaru graficky a zároveň popíšeme samotný proces od samotného počiatku, až po uzavretie zmluvy s dodávateľom. Pre účely praktickej časti a analýzy zadávania zákaziek formou EKS a PVO, je nevyhnutné porozumieť procesu zadávania formou systému EKS. Cieľom modulovej schémy zadávania zákazky je zjednodušiť znázorniť proces zadávania bežne dostupnej zákazky, s využitím postupu verejnej súťaže z pozície verejného obstarávateľa. Schéma nám posluží ako benchmark, pre porovnanie dĺžky trvania PVO.

Tabuľka 4 Zadávanie zákazky prostredníctvom systému EKS

Fáza verejnej súťaže	Komentár

⁵⁴ EKS. *Všeobecné podmienky elektronického obstarávania*. verzia 5.2 .2019. s. 3

Vytvorenie zákazky	↓	a) použitie už existujúceho opisného formulára b) vytvorenie vlastného opisného formulára
Prípravná trhovú konzultácia	↓	Systém neobsahuje funkcionality
Špecifikácia zákazky	↓	Technické a funkčné parametre zákazky
Nastavenie zákazky	↓	a) miesto plnenia, b) lehota plnenia, c) množstvo a príslušné jednotky, d) maximálna výška zdrojov (nemusí sa uviesť), e) označenie, či zákazka je v limite zákazky s nízkou hodnotou, f) druh všeobecných zmluvných podmienok, g) hodnotiace kritérium (preddefinované a nemenné najnižšia cena).
Oznámenie o zadaní zákazky	↓	a) umiestnené v sekcii prehľad obchodov a zároveň, b) poslaná notifikácia dodávateľovi, ak má zvolený príslušný CPV kód v profile a súčasne, c) poslaná notifikácia dodávateľovi, ktorý si o tejto udalosti zvolil možnosť zasielania informácií.
Trhové konzultácie, ak relevantné	↓	Počas karantény, maximálne do 48 hodín, možno uplatniť rozpor/námietku voči opisnému formuláru (iba ak sa vytvára nový opisný formulár)
Vysvetľovanie podkladov, ak relevantné	↓	Objednávateľ môže predložený rozpor prijať prepracovaním rozporovaného opisného formuláru. Ak po podaní rozporu dôjde k zmene v opisnom formulári, opisný formulár sa zaradí opätovne do karantény. Uplynutím lehoty 48 hodín na predkladanie rozporov sa opisný formulár zaradí do Knižnice
Predkladanie ponúk	↓	a) predloženie minimálne dvoch ponúk, ak objednávateľ postupuje z katalógu ponúk, b) dodávateľ môže predložiť aj vlastný návrh plnenia.
Elektronická aukcia, ak relevantné	↓	V prípade obstarávania tovarov sa povinne použije elektronická aukcia. Elektronická aukcia je voliteľná pre služby.
Otváranie ponúk, vyhodnotenie ponúk, uzavretie zmluvy	↓	Automatizované otváranie a vyhodnocovanie ponúk. Zmluva sa generuje aj podpisuje elektronicky systémom EKS.

Vysvetľovanie	↓	Systém neobsahuje funkcionality v tomto štádiu zadávania zákazky
Odoslanie oznámenia o vyhodnotení ponúk	↓	Automatizovaným spôsobom
Žiadúce overiť podmienky účasti víťazného dodávateľa	↓	Vykonania objednávateľom manuálnym spôsobom
Uzavretie zmluvy	↓	Automatizované generovanie zmluvy a automatické zverejnenie v Centrálnom registri zmlúv
Odoslanie oznámenia o vyhodnotení ponúk	↓	Automatizovaným spôsobom
↑ Opakovanie súťaže		a) identifikácia objednávateľom, že dodávateľ nespĺňa podmienky v zmysle § 32 zákona č. 343/2015 Z. z., b) odstúpenie od zmluvy zo strany dodávateľa.
Plnenie zmluvy		

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa *Obchodných podmienok elektronického trhu* (2019)

55

Registrovaný objednávateľ vstúpi do katalógu ponúk. V katalógu ponúk si registrovaný objednávateľ vyhladá požadovaný predmet zákazky, v našom prípade kancelársky papier. V kategórii druh si zvolí položku tovar. Systém vyhladá všetky ponuky v katalógu ponúk zodpovedajúce zadaným požiadavkám na predmet zákazky. Objednávateľ má možnosť porovnania ponúk. V knižnici opisných formulárov vyberie napr. dva opisné formuláre. Pri zvolení možnosti porovnaj, sú opisné formuláre porovnávané voči prvému záznamu na porovnanie tzv. referenčnému záznamu. Ak je porovnávaný parameter identický s referenčným, označí sa zelenou farbou. Naopak ak sú od seba odlišné, zjaví sa červená farba. Na základe porovnania, objednávateľ vyhladá vo vybraných ponukách takú, ktorá najviac zodpovedá zamýšľanému predmetu zákazky a zodpovedá jeho technickým a funkčným špecifikáciám. Pri kancelárskom papieri sa zaujíma napr. o: gramáž, rozmer, farebnosť a iné. Objednávateľ preskúma všeobecné zmluvné podmienky, či zadaný predmet zákazky zodpovedá času, miestu dodania, množstvu. Ak takáto ponuka je vyhovujúca, objednávateľ ju označí ako priebežne akceptovanú. Ak systém verifikuje, že sa v katalógu ponúk nachádzajú aspoň minimálne ďalšie dve zhodné ponuky, objednávateľ môže ďalej postupovať týmto spôsobom.

Objednávateľ by si mohol vytvoriť aj vlastný opisný formulár. Po vytvorení, opisný formulár musí byť umiestnený na dobu 48 hodín do karantény, od zverejnenia opisného

⁵⁵ EKS. *Obchodné podmienky elektronického trhu*. 2019. s. 14 – 17

formulára na trhovisku. Počas karantény môže byť voči predmetnému opisnému formuláru predstretý rozpor. V rámci predloženého rozporu musí byť uvedený rozporovaný text, argumentácia rozporovania a návrh nového textu. Ak predložením rozporu dôjde k zmene a prepracovaniu opisného formulára zo strany objednávateľa, formulár sa znovu objaví v karanténe. Po uplynutí 48 hodín určených na predkladanie prípadných rozporov sa opisný formulár priradí do knižnice za podmienky, že voči nemu nebude vznesený rozpor. Používateľom vytvorený opisný formulár, ktorý nie je v rozpore s dobrými mravmi alebo dobrou praxou vo verejnom obstarávaní a ktorý prešiel Karanténou, bude zaradený do Knižnice. Súlad opisného formulára s dobrými mravmi alebo dobrou praxou vo verejnom obstarávaní posudzuje automatizovane EKS, ako aj správca EKS predtým, než zverejnením Opisného formuláru začne plynúť lehota na určená pre karanténu.

Ďalším krokom v procese zadávania zákazky, bez ohľadu na to, či bola zákazka zadaná na základe už existujúceho opisného formulára, alebo bola nanovo vytvorená od samotného počiatku, postupuje objednávateľ k vyplneniu objednávkových atribútov. Tie pozostávajú z konkrétnej zmluvnej špecifikácie. Zadefinuje sa miesto plnenia. Ak sa predpokladá viacero miest plnenia, pole objednávateľ ponechá prázdne (nevyplnené). Systém automaticky vyplní „Slovensko.“ Objednávateľ môže vytvoriť objednávku na každé plnenie osobitne. Následne objednávateľ zvolí lehotu plnenia od – do. Pri nákupe kancelárskeho papiera zadá presnú hodnotu, množstvo, maximálnu výšku zdrojov (pokiaľ nie je stanovená predbežne akceptovanou ponukou).

Ak má objednávateľ potrebu zadať maximálnu výšku zdrojov, tak túto sumu uvedie do príslušného políčka (ak má v rozpočte určený limit). Systém nastávajúcim dodávateľom neumožní predložiť vyššiu alebo rovnú hodnotu, ako je vymedzená v maximálnej výške zdrojov. Ak má byť výsledkom zmluva, ktorá má povahu rámcovej dohody, používateľ vyberie Rámcovú dohodu. V prípade aj je predmet obchodovania upravený obchodnými podmienkami trhoviska (OPET), ak sa jedná o dodanie elektrickej energie, zákazky financovanej z EŠIF, používateľ vyberie príslušajúci druh osobitných ustanovení. Používateľ si môže zvoliť možnosť nedokonania zákazky, ak sa súťaží zúčastní iba jeden dodávateľ. Súčasťou objednávkových atribútov sú podmienky súťaže. V rámci nich označí či je platcom DPH, lehotu na predkladaní ponúk, ktorá nemôže byť kratšia ako 72 hodín. Zadá kontaktné údaje a internú požiadavku, ak relevantné. Uložené zadanie zákazky, je možné pred spustením zákazky vytlačiť a použiť na bežné vnútorné účely organizácie, v prípade odsúhlasovania a ex ante kontroly pri EŠIF.

V prípade že sa zadávanie predmetu zákazky ihneď nepoužije, môže si ho uložiť do časti prehľad mojich zákaziek, ako zákaziek v príprave. Po otvorení, objednávateľ zákazku opätovne preskúma, a odobrením zákazky zo strany objednávateľa sa začne proces zadávania zákazky, ktorý trvá minimálne 72 hodín od vyhlásenia zákazky.⁵⁶

Vyhlásenie zadávania zákazky je právny úkon, ktorým objednávateľ zadáním prihlasovacích údajov potvrdzuje, že je to jeho vlastný prejav vôle na uzavretie zmluvy s vopred neurčeným dodávateľom, za podmienok podľa jeho objednávky, všeobecných zmluvných podmienok a kontraktačnej ponuky, ktorá sa stane víťaznou ponukou. Po potvrdení úmyslu zadať zákazku, sa objaví v sekcii prehľad obchodov. Všetky registrované hospodárske subjekty, ktoré vo svojom registračnom formulári, alebo v nastavení vo svojom profile uviedli, že chcú byť e-mailom upozornení na vyhlásenie zákaziek, ktoré obsahujú nimi uvedené CPV kódy a tie obsahujú CPV kód kancelárskeho papiera, dostanú e-mailom informáciu o vyhlásení obchodu.

Po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk, elektronickej aukcie⁵⁷ ak bola v súťažných podkladoch nadefinovaná, systém automaticky ukončí obchod, čím sa stane zazmluvnený. Za predpokladu využitia aukcie v procese zadávania zákazky, sa aukcia uskutoční po 15 minútach, po uplynutí lehoty na predkladaní ponúk, so zreteľom na rozsah denného prevádzkového času systému EKS.⁵⁸ Po ukončení aukcie, systém EKS Automaticky vygeneruje poradie, čím deanonymizuje všetkých zúčastnených dodávateľov. Následne sa automaticky, na základe predtým stanovených údajov, vytvorí zmluva zostavená s identifikačných údajov oboch zmluvných strán, opisu predmetu zákazky, konkrétnych zmluvných podmienok a najvýhodnejšej ponuky. Zmluva nadobúda účinnosť po dni zverejnenia v Centrálnom registri zmlúv a jej integrálnou súčasťou sú podmienky elektronickeho trhu. Súčasne je úspešnému dodávateľovi a objednávateľovi zaslaný notifikačný e-mail s informáciou o ukončení súťaže. Ak dodávateľ nie je zapísaný v registri partnerov verejného sektora, zmluva nadobudne účinnosť najskôr v deň zápisu do uvedeného registra.⁵⁹

---

⁵⁶ Predložením novej ponuky tým istým Dodávateľom sa predošlá ponuka predložená týmto Dodávateľom vyhlasuje za neplatnú. EKS oboznamuje Objednávateľa a každého Dodávateľa, ktorý predložil Kontraktačnú ponuku, s novou predloženou Kontraktačnou ponukou na danú zákazku. Dodávateľ je oprávnený pred uplynutím Lehoty na predkladanie ponúk stiahnuť svoju Kontraktačnú ponuku a opraviť ju; to neplatí pre Predbežne akceptovanú ponuku. Na stiahnutú Kontraktačnú ponuku sa pri zadávaní zákazky ďalej neprihliada.

⁵⁷ Elektronicá aukcia trvá 20 minút, s opakovanou možnosťou predĺženia o 2 minúty.

⁵⁸ Od 08:00 hod. do 18:00 hod okrem štátnych sviatkov a dní pracovného pokoja.

⁵⁹ EKS. Na základe údajov zo systému EKS.

1.6.3 Zjednodušenie verejného obstarávania systémom EKS

Samotný princíp hospodárnosti a efektívnosti zakotvený v legislatíve, nabáda k vytvoreniu čo najširšej hospodárskej súťaži pri vyhlásení tej-ktorej zákazky. Cieľom je spomedzi uchádzačov vybrať takého, ktorý za vynaložené prostriedky poskytne čo najlepšie plnenie. Efektívne a hospodárne verejné obstarávanie môžeme označiť za také, ktoré zabezpečí čo najvyšší možný počet predložených ponúk uchádzačmi a tým bude garantovaná čo najintenzívnejšia hospodárska súťaž, pri čo najmenej administratívnej a finančnej náročnosti verejného obstarávania.⁶⁰

Pri zadávaní podlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska, zákon o verejnom obstarávaní neumožňuje stanovovať podmienky účasti. Verejní obstarávatelia preto nie sú oprávnení od zmluvných partnerov požadovať, aby po uzavretí zmluvy predložili doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti. Pre úplnosť uvádzame, *„že uchádzač musí spĺňať viaceré predpoklady, ktoré pre neho vyplývajú z obchodných podmienok elektronického trhoviska, sú to najmä kvalifikačné, odborné a technické predpoklady. Uchádzač musí byť zároveň držiteľom predpísaných povolení, licencií a skúšok. Ďalej je povinný spĺňať všetky požiadavky stanovené platnou právnou úpravou a záväznými technickými normami pre riadne poskytnutie plnenia a realizovať plnenie len prostredníctvom osôb spĺňajúcich takúto požiadavku. Ak verejný obstarávateľ zistí, že dodávateľ porušil svoju povinnosť podľa všeobecných zmluvných podmienok, je oprávnený od zmluvy odstúpiť.“*⁶¹

Týmto sa administratívne aj časovo významne zjednodušuje samotný proces.⁶² Ako si aj neskôr ukážeme, práve administratívna komplikovanosť a dĺžka trvania zákaziek, je jeden z najväčších popisovaných problémov oslovených verejných obstarávateľov.

Z Obchodných podmienok elektronického trhoviska (ďalej len „OPET“) vyplýva, že dodávateľ je povinný spĺňať všetky kvalifikačné, odborné, technické a iné predpoklady, mať predpísané povolenia a skúšky a spĺňať akékoľvek iné predpoklady stanovené príslušnými

---

⁶⁰ Úrad pre verejné obstarávanie. *Metodika zadávania zákaziek*. 2017. s. 14

⁶¹ Úrad pre verejné obstarávanie. Elektronické trhovisko a podmienky účasti vo verejnom obstarávaní. Výkladové stanovisko č. 3/2017.

⁶² Na jednej strane možnosť zníženia administratívnej povinnosti verejného obstarávateľa, v zmysle overovania podmienok účasti, pôsobí pozitívne na rýchlosť a znižovanie administratívy, na strane druhej to môže viesť k neželaným následkom. Ak predloží najvýhodnejšiu ponuku taký uchádzač, ktorý napr. nie je zapísaný do partnerov verejného sektora, alebo nespĺňa určité technické a odborné predpoklady, verejný obstarávateľ s takýmto uchádzačom nemôže uzavrieť zmluvu, ak nedôjde k náprave.

právnymi predpismi a záväznými technickými normami pre riadne poskytnutie plnenia a realizovať plnenie len prostredníctvom osôb spĺňajúcich všetky predmetné požiadavky pre poskytovanie plnenia.⁶³ Ak verejný obstarávateľ zistí, že dodávateľ porušil svoju povinnosť podľa všeobecných zmluvných podmienok OPET, je oprávnený v súlade s OPET od zmluvy odstúpiť. Môže ísť napr. o prípad, keď verejný obstarávateľ z údajov zapísaných v Obchodnom registri Slovenskej republiky zistí, že dodávateľ nie je oprávnený na poskytnutie plnenia, ktoré je predmetom zákazky.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že dodávateľ sa už samotnou registráciou do EKS zaväzuje akceptovať a dodržiavať OPET, vrátane vyššie uvedenej povinnosti spĺňať všetky kvalifikačné, odborné, technické a akékoľvek iné predpoklady stanovené príslušnými právnymi predpismi vo vzťahu k plneniu, ktoré tvorí predmet zákazky. K porušeniu tejto povinnosti dodávateľa môže dôjsť aj tým, že dodávateľ nie je oprávnený na poskytnutie plnenia, ktoré je predmetom zákazky. V uvedenom prípade sa dodávateľ vystavuje riziku uloženia sankcie podľa § 182 ods. 2 písm. c) alebo d) zákona o verejnom obstarávaní.

1.6.4 Vnútorne limity systému EKS

Vychádzajúc zo štúdie Národného kontrolného úradu⁶⁴ a súbežne sumarizujúc vlastné poznatky, poukazujeme na limity vyskytujúce sa v systéme EKS:

- **Maximálna výška zdrojov.** Na jednej strane existujú pochybnosti a rovnosti maximálnej výšky zdrojov a Predpokladanej hodnoty zákazky (PHZ), na strane druhej verejní obstarávatelia a samotní zamestnanci helpdesk EKS deklarujú, že maximálna výška zdrojov, odráža PHZ v zmysle § 6 zákona o verejnom obstarávaní. Ak vychádzame zo skutočnosti, že integrálnou súčasťou každej zákazky musí byť riadne vypracovanie PHZ, ktorá bude overiteľná a preskúmateľná, bolo by neuvážlivé nestanoviť výšku PHZ totožnú s maximálnou výškou zdrojom, pretože od zadefinovanej sumy sa odvíja vysúťážená cena a teda aj prípadná úspora. Inak povedané, ak je PHZ nevyhnutným dokumentom, od ktorého sa odvíja postup verejného obstarávania, je vyžadovaná v rámci kontroly príslušnými kontrolnými orgánmi, z logiky veci je nepochopiteľný krok, ak verejný obstarávateľ nezadá do

⁶³ EKS. Obchodné podmienky elektronického trhu. 2019. s. 7 - 8

⁶⁴ Protimonopolný úrad SR. *ELEKTRONICKÉ TRHOVISKO (EKS) podlimitné zákazky*. [online]. 2017. 24 s. [cit. 25. marec. 2020]. Dostupné na: https://www.antimon.gov.sk/data/files/725_elektronicke-trhovisko-eks-podlimitne-zakazky.pdf

maximálnej výšky zdrojov hodnotu z PHZ. V našom výskume budeme vnímať PHZ a maximálnu výšku zdrojov ako veličinu, vyjadrujúcu reálnu cenu obstarávanej komodity.

- **Absencia maximálnej výšky zdrojov.** Ak verejný obstarávateľ nezadá maximálnu výšku zdrojov, úspora sa vypočíta ako rozdiel medzi prvou predloženou ponukou a víťaznou ponukou. V takomto prípade je s vysokou pravdepodobnosťou zrejmé, že prvá predložená ponuka nebude zohľadňovať trhovú cenu. V tomto prípade nezadanie maximálnej výšky zdrojov môže mať výrazný negatívny vplyv na vysúťáženú cenu, ktorá nebude znížená ani vplyvom elektronickej aukcie.
- **Súťažné podklady.** Ako problém identifikujeme absenciu kontroly zo strany ÚVO. Ak sú súťažné podklady (opisný formulár) nanovo vytvorené, musia byť umiestnené v karanténne. Pred umiestnením do karantény správca EKS automatizovaným spôsobom vyhodnocuje či sú v súlade s dobrými mravmi, alebo dobrou praxou, avšak nevyhodnocuje či sú v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní a „dobrou praxou,“ v oblasti verejného obstarávania. Používateľ môže počas lehoty trvania karantény vzniesť prípadný rozpor. Na základe uvedeného môže dochádzať k nevhodne vytvoreným súťažným podkladom a ich voľným šírením v rámci systému EKS.
- **Nepredĺženie lehoty na predkladanie ponúk v lehote na predkladanie ponúk.** Každý potenciálny dodávateľ spĺňajúci podmienky účasti a majúci záujem a schopnosť realizovať predmet zákazky môže predložiť ponuku. V rámci jednokolovej súťaže a) súťažiaci nevidia najnižšiu cenu iba cenu poslednej predloženej ponuky, b) lehota na predkladanie ponúk je fixná a teda, nepredlžuje sa ako pri elektronickej aukcii.
- **Podmienky účasti.** Verejný obstarávateľ nie je oprávnený overovať splnenie podmienok účasti daných uchádzačov, to však neznamená, že uchádzač nemusí spĺňať viaceré predpoklady, prioritne kvalifikačné, technické a odborné predpoklady. Ak u vysúťáženého uchádzača verejný obstarávateľ identifikuje nesplnenie podmienok účasti, nemôže s uchádzačom uzavrieť zmluvu a ak je to možné, musí dôjsť k náprave.
- **Nízka miera odozvy potenciálnych záujemcov.** *„Po predbežnom akceptovaní Obchodnej ponuky a vyhlásení zákazky v EKS, zašle systém EKS na adresu elektronickej komunikácie všetkým Dodávateľom, ktorí v Osobnom profile*

*Dodávateľa majú uvedený údaj o rovnakej klasifikácii tovaru alebo služieb podľa CPV, v akej bola predbežne akceptovaná Obchodná ponuka, ako aj všetkým Dodávateľom, ktorí si o tejto udalosti zvolili možnosť zasielania informácií, informáciu o predbežnom akceptovaní Obchodnej ponuky a vyhlásení zákazky v EKS.*⁶⁵ V nami skúmaných zákazkách na uskutočnenie stavebných prác, bolo oslovených v priemere na jednu zákazku zhruba 1 370 potenciálnych záujemcov, ktorí si zvolili možnosť zasielať oznámenie o danej zákazke, resp. zákazke s príslušným CPV kódom. Z týchto oslovených záujemcov, prejavilo záujem 7 uchádzačov, čo je približne pol percenta.

- **Znižovanie počtu dodávateľov.** Do 07.11.2017 bolo elektronické trhovisko povinné pre podlimitné zákazky bežne dostupné na trhu. Táto povinnosť bola ukotvená priamo v právnom predpise upravujúcom oblasť verejného obstarávania. Uvedená povinnosť jednak informovala potenciálnych záujemcov a existencií systému EKS a súčasne ich sčasti motivovala navštevovať portál, za účelom zabezpečenia odbytu svojich tovar/služieb.

1.6.5 Informačný systém IS EVO

Systém IS EVO vyvinul v roku 2007 ÚVO, spolu so spoločnosťou IBM.⁶⁶ Úrad dňa 18. októbra 2018 spustil modernizovaný informačný systém Elektronického verejného obstarávania IS EVO ver. 18.0. Všetky funkcionality systému EVO sú dostupné bezplatne pre všetkých používateľov - pre verejných obstarávateľov/obstarávateľov, hospodárske subjekty aj kontrolné orgány. Podľa § 20 zákona o verejnom obstarávaní slúži na elektronickú komunikáciu a výmenu informácií, inak povedané na elektronické zadávanie zákaziek. IS EVO verzia 18.0 umožňuje zadávanie:⁶⁷

- zákaziek s nízkymi hodnotami,
- podlimitných zákaziek bežne a zároveň nie bežne dostupných,
- nadlimitných zákaziek,
- zákaziek s využitím elektronickej aukcie a
- zákaziek formou dynamického nákupného systému.

⁶⁵ EKS. *Obchodné podmienky elektronického trhoviska*. 2019. s. 14

⁶⁶ OECD. Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania pre Slovensko. [online]. 2017. s. 30 [cit. 30. marec 2020]. Dostupné na: https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/1276_slovakia-eprocurement-strategy_sk.pdf

⁶⁷ Úrad pre verejné obstarávanie. Viac o modernizovanom IS EVO. [online]. [cit. 28. marec 2020]. Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/verejny-obstaravatel-obstaravatel/portal-systemu-evo-60d.html>

Obrázok 1 IS EVO

Zdroj: Spracované podľa: Mapovanie základných fáz verejnej súťaže na funkcionality IS EVO (verzia 18.0)

1.6.6 Zadávanie zákazky prostredníctvom IS EVO z pohľadu obstarávateľa

IS EVO umožňuje zadávať všetky druhy zákaziek, pričom nezáleží na finančnom limite. S ohľadom na funkcionality IS EVO preskúmame jeho možnosti a užívateľské prostredie z pohľadu vyhlasovateľa verejného obstarávania. V IS EVO je dodatočne špecifikovaný moment doručenia informácií a to v okamihu odoslania predmetných informácií (oznamu, ponuky, rozhodnutia a pod.). Nakoľko je IS EVO uzavretý a pre bežného užívateľa neprístupný s porovnaním so systémom EKS do istej miery, budeme vychádzať s príručky určenej pre IS EVO.⁶⁸

Založenie profilu verejného obstarávateľa

Na sprístupnenie formulárov oznámení používaných vo verejnom obstarávaní je potrebná registrácia verejného obstarávateľa. Vytvoreniu profilu predchádza podaná žiadosť. Využívanie IS EVO je podmienené vytvorením si EVO účtu. V Rámci privátnej zóny sa môže zaregistrovať, resp. prihlásiť prostredníctvom eID karty. Pre používanie EVO účtu je potrebné ho mať v stave aktívny.

Vytvorenie zákazky

Po úspešnom prihlásení sa do privátnej zóny, zvolíme v zóne obstarávateľa položku pre výber organizácie, pre ktorú sa bude zákazka vytvárať. Vytvorením novej zákazky sa používateľ stáva zodpovednou osobu a súčasne členom komisie. Zadá sa názov zákazky, forma realizácie zákazky (systém IS EVO), poznámka (ak relevantné) a používateľ začiarne možnosť, ak plánuje použiť dynamický nákupný systém. Po odoslaní sa vytvorí zákazka v stave plánovaná a zobrazí sa menu zákazky v profile verejného obstarávateľa.

Prípravné trhové konzultácie

Ak si vytvoríme zákazku, môžeme pred „ostrým“ postupom verejného obstarávania zrealizovať trhové konzultácie. Modul môžeme využiť iba pre zákazky v stave „plánovaná“ resp. „predbežná.“ Pre predbežnú trhovú konzultáciu je možné zvoliť len taký subjekt, ktorý je registrovaný v IS EVO, je aktívny a overený. Ak chceme vyhľadať konkrétny hospodársky subjekt, môžeme filtrovať podľa IČO, alebo názvu hospodárskeho subjektu. Ak hospodársky subjekt nie je registrovaný v IS EVO, je potrebné ho vyzvať, aby sa zaregistroval. Na tento účel môžeme využiť napr. e-mail.

---

⁶⁸ Úrad pre verejné obstarávanie. *Príručka používateľa informačného systému Elektronického verejného obstarávania – IS EVO*, 2020, s. 6 - 71

Nastavenie zákazky

Po zvolení príkazu nastavenie zákazky sa zobrazí formulár pre vyplnenie hlavných vlastností zákazky (druh zákazky, finančný limit, postup, spôsob vyhodnotenie – preddefinovaný jednoobáľkový, lehota na predkladanie ponúk, dátum otvárania ponúk). Vlastnosti zákazky a lehoty zákazky musia byť v zhode s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania.

Štruktúra ponuky

Nie je to obligatórna požiadavka. Ak tak verejný obstarávateľ učiní a zvolí si štruktúrované kritéria, uchádzač ich musí pri predkladaní ponuky vyplniť. Ak je zákazka kategorizovaná na časti, uvedú sa kritéria pre každú časť zákazky osobitne. Štruktúra kritérií je nasledovná:

- a) názov kritéria – povinné,
- b) popis – povinné ,
- c) aukčné kritérium – fakultatívne,
- d) cenové kritérium – stanoví sa, či kritérium je, alebo nie je cena,
- e) merná jednotka – povinné,
- f) najlepšia ponuka – (pri elektronickej aukcii) najlepšia hodnota sa má zvyšovať, alebo znižovať,
- g) maximálna zmena pre varovanie – ak sa stanoví hodnota v hodnote N a uchádzač predloží napríklad o 1/3 nižšiu cenu, automaticky mu bude doručené upozornenie, ktoré avšak nemá žiadny mimoriadny účinok.

Predpokladaná hodnota zákazky

Povinná časť. Pre začatie verejného obstarávania je potrebné zabezpečiť vypracovanie PHZ, ktorú určuje verejný obstarávateľ ako cenu bez DPH za účelom stanovenia správneho postupu verejného obstarávania v zmysle platných finančných limitov.

Vloženie súťažných podkladov

Prostredníctvom položky dokumenty zákazky. Vytvorí sa dokument a môžu sa taktiež pridávať prílohy. Možnosť vkladať rôzne formáty príloh, avšak max. 100 MB.

Používatelia zákazky

- Konzultant – je poverená osoba, ktorá zadáva zákazku,
- Člen komisie – osoba oprávnená vyhodnocovať splnenie podmienok ponuky/účasti,
- Kontrolný orgán – môže sledovať priebeh zákazky, avšak bez možnosti zásahu a úpravy parametrov zákazky.

Odoslanie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania

Po zakliknutí možnosti oznámenia a formuláre a zobrazenia len relevantných zákaziek pre stav zákazky, sa zobrazia len tie formuláre, ktoré korešpondujú s údajmi zadanými v predošlej fáze (nastavenie zákazky). Za pomoci tlačidla odoslať sa oznámenie objaví vo vestníku ÚVO/EÚ vestníku. K oznámeniu môžeme vytvoriť korigendum⁶⁹.

Komunikácia

Komunikácia v rámci systému IS EVO sa skladá z:

- vysvetľovania,
- podaných žiadosti,
- prijatých žiadosti.

Ponuka

Pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk je k nahliadnutiu len zoznam ponúk s bezvýznamovým identifikátorom hospodárskeho subjektu. Ponuka obsahuje:

- a) dátum podania,
- b) stav - odoslaná, posudzovaná, schválená, vylúčená,
- c) ponuka – počet príloh poslaných uchádzačom

Otváranie ponúk

Otváranie ponúk je uskutočnené v zóne komisia. Žiadny iný užívateľ nemôže otvoriť ponuku, s výnimkou člena komisie, ktorý ponuku vyhodnocuje. Systém EVO ponuky po lehote na otváranie ponúk neotvára automaticky, ale tento úkon je manuálny a musí ho vykonať používateľ v role Člen komisie. Stav hospodárskych subjektov, ktorí predložili

---

⁶⁹ Tzv. zmena príslušného dokumentu.

ponuku sa modifikuje na stav „posudzovaná.“ Zápisnica z otvárania ponúk sa pomerne jednoducho pošle všetkým uchádzačom prostredníctvom komunikačného modulu.

Vysvetľovanie ponúk

Ak relevantné, použije sa žiadosť o vysvetlenie. Zobrazuje sa dátum podania, termín na vybavenie a dátum odoslanej odpovede. Systém v rámci termínu na vybavenie ponúkne minimálnu lehotu 2 pracovné dni. Verejný obstarávateľ môže termín predĺžiť.

Vyhodnotenie ponúk

Kliknutím na tlačidlo vytvoriť rozhodnutie s objaví rozhodnutia. Je nevyhnuté vpísať text rozhodnutia a ak je potrebné aj pridať prílohu). Zapojení uchádzači sú informovaní o vyhodnotení ponuky. Existujú dve funkcie vylúčiť a schváliť ponuku a po stlačení sú uchádzači notifikovaný o stave ich ponuky:

- a) vylúčiť – táto funkcia je použitá v momente, ak uchádzač nesplnil/nesplňa stanovené podmienky verejným obstarávateľom. Ak sa uskutoční aukcia, uchádzač sa jej nebude môcť zúčastniť,
- b) schváliť – ponuka uchádzača splňa podmienky verejného obstarávateľa. Ak sa použije aukcia, ponuka uchádzača postupuje do časti aukcia.

Elektronická aukcia

Ak v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania bola zvolená možnosť elektronická aukcia.

Ukončenie, zrušenie zákazky

Za účelom oznámenia o ukončení, alebo zrušení zákazky sa použije formulár s názvom oznámenie o výsledku obstarávania (ISZÚ). V zmysle uplatnenia formulára ISZÚ je možné si zvoliť formulár v časti všetky formuláre, ktorý je potrebné riadne vyplniť.

Porovnanie EKS a IS EVO

Tabuľka 5 Porovnanie EKS a IS EVO

Ukazovatele	EKS	IS EVO
Vonkajšie prostredie		
Vyvinutie systému	2014	2007
Prevádzkovateľ	ANASOFT APR, spol. s r. o.	ÚVO
Vynakladané verejné zdroje	4 200 000 € vývoj systému + vysoké variabilné náklady	4 300 000 € vývoj systému + 413 000 € (prevádzkové výdavky za roky 2017 a 2018)
Dôvera	v porovnaní s IS EVO nižšia - prevádzkuje súkromná spoločnosť	vysoká - prevádzka ÚVO
Udržateľnosť	30.6.2022	>>> 30.06.2022
Jazyk	Slovenčina + Angličtina (nie postup zadávania zákazky)	Nevieme
KPI (pre meranie zníženia ceny dosiahnutej prostredníctvom elektronického verejného obstarávania)	áno (otázna hodnovernosť výpočtu)	nie
Prístupnosť k zákazkám	CRZ/voľne prístupné databázy	vestník ÚVO/obmedzený prístup k zákazkám
Spoločné úložisko dát	nie	nie
Povinné využívanie	nie	nie
Vnútoré prostredie		
Predbežné trhové konzultácie	nie	áno
Pravidelné oznámenia hospodárskym subjektom o zákazkách	áno	vestník ÚVO
Šablóny s opisom predmetu zákazky	áno	nie
Vysvetľovanie pred otváraním ponúk	áno	áno
Vysvetľovanie po otvorení ponuky	nie	áno
Používanie bezvýznamových identifikátorov pre subjekty súťaže	áno	áno
Kritéria na vyhodnotenie	cena	multikritéria
Elektronická aukcia	áno	áno

Zasadnutie komisie	automatizované/strojové	áno/ludský faktor
oznámenie o výsledku VO	áno	áno
V prípade vylúčenia "výherného uchádzača"	ukončenie súťaže	možnosť zvolenia druhého v poradí
Zmluvy	automaticky generované, avšak generické, neodrážajú výsledky obstarávania	fakultatívne voliteľné
Možnosť zadať zákazku s nízkou hodnotou	áno	áno
Čierna listina	áno	áno
Intuitívnosť prostredia	vysoká	stredná
Zadanie zákazky financovanej cez EŠIF	áno	áno
Využitie 2 ex ante kontroly	nie	áno
Helpdesk	áno	áno
Aktualizácie	áno	áno

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: EKS OPET (2019) , Príručka používateľa informačného systému Elektronického verejného obstarávania IS EVO (2020),

Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania pre Slovensko (2017)

1.7 Štúdie sumarizujúce vplyv činiteľov na verejné obstarávanie

Štúdia vytvorená spoločnosťami pwc a London Economics and Ecroys,⁷⁰ sa okrem iného v rozsiahlom dokumente zaoberá vplyvom konkurenčného prostredia na verejné obstarávanie a dĺžky trvania verejného obstarávania. Využíva dve metódy. Prvou je využívanie priemeru a mediánu pre vyhodnocovanie typov verejných obstarávaní, v členení podľa jednotlivých sektorov a pod.. Druhá ekonometrická metóda využíva techniky na určenie, ktoré premenné prispievajú k rozdielom vo verejných obstarávaniach.

Elektronické aukcie sú stále nie tak často využívané naprieč krajinami, avšak predstavujú techniku majúcu za cieľ zvýšenie efektívnosti. Väčšie náklady nesie štát naproti súkromným spoločnostiam, čo sa týka vytvorenia systému a prevádzky. Boli identifikované aj rozdiely medzi verejným obstarávaním pri zákazkách financovaných z eurofondov a zákazkách, ktoré neboli spolufinancované z EU zdrojov. Tie, ktoré sa zrealizovali s účasťou zdrojov z EU dosahovali menej predložených ponúk a vyššie ceny. Efektívnosť merali prostredníctvom nákladov, konkurencie (počtu predložených ponúk a počtu zapojených uchádzačov) a procedurálnymi aspektmi, celkový čas trvania verejného obstarávania (kratší čas symbolizuje vyššiu efektívnosť). Čím viac sa znižuje čas od vyhlásenie VO do ukončenia, tým sa zvyšuje počet participujúcich malých a stredných podnikov, nakoľko práve tieto spoločnosti sú závislé aj na týchto obchodoch, vzhľadom k ich postaveniu na trhu. Čiže nepriamy efekt v zmysle skrátenia procesu VO, môže mať za následok vyšší počet uchádzačov.

Stupeň konkurenčného prostredia sa naprieč krajinami EÚ dramaticky líši. Španielsko spolu s Nemeckom dosahujú v priemere 7 predložených ponúk na verejné obstarávanie. Na opačnom konci sa nachádza Slovensko, kde v priemere 2 uchádzači predložia ponuku. So zreteľom na uvedené je možné konštatovať značné rozdiely v samotnom výsledku verejných obstarávaní. Dĺžka trvania verejného obstarávania je determinovaná obstarávanou komoditou, určeným postupom verejného obstarávania a pod. Dĺžka trvania má vplyv na zapájanie sa najmä malých a stredných podnikov do samotných súťaží. Efektívnejšia prevencia a identifikovanie korupcie vo verejnom obstarávaní je možné, ak dáta z tendrov, cenových ponúk, dodávateľov sú verejne prístupne na jednom

---

⁷⁰ PWC, London Economics and Ecroys. Public procurement in Europe. Cost and effectiveness. [online]. 2011. 128 s. [cit. 23. marec 2020]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0cfa3445-7724-4af5-8c2b-d657cd690c03>

určenom mieste a môžu byť podrobené kontrole. (napr. čo je napríklad v rozpore v rámci zadávania zákaziek s nízkou hodnotou na Slovensku)

V Portugalsku bolo ako v prvej krajine EU povinné elektronické verejné obstarávanie v samotných procesoch VO. V roku 2010 až 2012 bol uskutočnený výskum, v ktorom dáta boli zisťované prostredníctvom dotazníka. Cieľom bolo zmapovať skúsenosti ohľadom elektronického verejného obstarávania. V prieskume oslovili 2900 Verejných obstarávateľov a 2000 dodávateľov emailovou formou. Náklady spojené s procesom elektronického verejného obstarávania sú vnímane odlišne na strane verejných obstarávateľov a dodávateľov. Proces elektronizácie verejného obstarávania sa vyznačuje komplexnosťou a preto spočiatku prevládal u verejných obstarávateľov pesimizmus, ako dôsledok „učiacej sa krivky,“ kde čas potrebný na zvládnutie problematiky je spočiatku väčší, ako v priebehu času. Počas dvoch rokov obstarávateľa neevidovali významné náklady spojené s procesom elektronického verejného obstarávania. Naopak spočiatku nízke náklady na proces elektronického obstarávania zo strany dodávateľov sa v priebehu času zväčšovali, z dôvodu zintenzívňovania konkurencie. Organizácie dodávateľov sú ochotné uznať výhody bezpapierovej formy VO, ktoré vedie k nižšej byrokracii a teda úspore vynakladaných výdavkov a ak sa skombinuje s vysokou mierou transparentnosti zverejňovaných verejných obstarávaní, zvýši sa tým miera súťaže. Pri pohľade na proces byrokracie vidíme odchýlku medzi Verejnými obstarávateľmi a zástupcami dodávateľov. Verejný obstarávateľia vnímajú väčšiu administratívnu záťaž pri vypracovaní ponuky súťažných podkladov. Naopak zástupcovia dodávateľov vnímajú elektronizáciu ako spôsob znižovania administratívnej náročnosti. Výsledný výstup hovorí v prospech elektronického verejného obstarávania na obidvoch stranách. Na strane dodávateľov je to hlavne bezpapierovosť a na obidvoch stranách zaznieva pozitívum v zmysle transparentnosti.⁷¹

Cieľom verejného obstarávania je dosahovanie úspor. Na základe vyjadrenej myšlienky skupina autorov⁷² skúmala medzi rokmi 2010 až 2016 približne 500 verejných obstarávaní, ktorých hodnoty prevyšovali nami skúmané verejné obstarávania násobkami. Uvedené zákazky boli publikované vo vestníku ÚVO a teda ich transparentnosť bola vyššia v porovnaní s nami analyzovanými verejnými obstarávaniami (najmä pri PVO). Slovensko,

---

⁷¹ ARANTES, A. - COSTA, A.A., Over Time Public e-Procurement Impacts: The Portuguese Case. In International Business Research, Vol. 7, No 7. Published by Canadian Center of Science and Education, 2014, s. 119 - 126 E-ISSN 1913-9012.

⁷² GAVUROVÁ, B. - TKÁČOVÁ, A. - TUČEK, D. Determinants of Public Fund's Savings Formation via Public Procurement Process. In Administratie si Management Public, Romania, 2017, s. 29 - 35

spolu s ostatnými krajinami východnej Európy čelí problému nízkej miery súťaživosti vo verejných obstarávaníach. Štúdia testuje viacero hypotéz a v prepojení na náš výskum sú pre nás relevantné nasledovné:

- **Úspory vo verejnom obstarávaní.** Nedosiahnutie úspory, spolu s negatívnymi úsporami identifikovali v 40 % obstarávaní a približne v 60 % bola vykázaná úspora.
- **Vplyv počtu predložených ponúk na víťaznú cenu.** Prostredníctvom lineárne regresnej analýzy dospeli k záveru, že víťazná cena sa znižuje približne o 3 % s každou ďalšou predloženou ponukou.

2 Ciel' práce

Vedeckým cieľom diplomovej práce je na základe získaných teoretických vedomostí podrobiť analýze oblasť verejného obstarávania. Zmysel analýzy spočíva v zistení hospodárnosti a transparentnosti PVO, v porovnaní so zadávaním zákazky cez systém EKS. Porovnávané zákazky na uskutočnenie stavebných prác budú mať podobné charakteristiky. Na základe komparácie a vyhodnotenia dvoch spôsobov zadávania zákazky učiníme ďalší krok, ktorý bude predstavovať sumarizáciou poznatkov, skúsenosti a názorov zo strany samospráv pri využívaní ISEZZ.

Subjekty verejnej správy sú povinné pri nakupovaní rôznych druhov komodít postupovať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Z množstva obstarávaných druhov komodít sme vyselektovali výlučne služby na uskutočnenie stavebných prác. Do dňa 07.11.2017 museli verejní obstarávatelia zadať zákazku na uskutočnenie stavebných prác prostredníctvom systému EKS, resp. formou PVO, ak bola zákazka prehlásená za bežne dostupnú na trhu. Ak je hlavným poslaním subjektov verejnej správy vynakladať verejné prostriedky efektívne, hospodárne a účelne, budeme analyzovať zadávanie zákazky na uskutočnenie stavebných prác z pohľadu hospodárnosti. Pri skúmaní hospodárnosti vychádzame z premisy, že hospodárny verejný obstarávateľ je taký, ktorý vynaloží na obstaranie príslušnej komodity čo najmenej finančných, časových jednotiek pri rešpektovaní požadovanej kvality predmetu zákazky. V rámci princípu hospodárnosti budeme analyzovať intenzitu konkurencie pri jednotlivých spôsoboch zadávania zákazky. Na základe výsledkov vyplývajúcich z porovnania zadávania zákazky prostredníctvom systému PVO a systému EKS budeme zisťovať postoje jednotlivých obcí vo vzťahu k využívaniu ISEZZ s dôrazom na identifikovanie znalosti a možnosti využívať dva štátne systémy a to systém EKS a IS EVO.

Hlavné a parciálne ciele diplomovej práce sú orientované na:

1. Analýzu hospodárnosti

- a) kvantifikovanie potenciálnych úspor,
- b) identifikovanie intenzity hospodárskej súťaže,
- c) porovnanie dĺžky procesu zadávania zákazky na uskutočnenie stavebných prác,
- d) určenie vplyvu PHZ na víťaznú ponuku,

- e) posúdenie štatistickej významnosti hospodárskej súťaže na vykazované úspory.

2. Zisťovanie súčasného statusu quo pri využívaní ISEZZ, v rámci miest a obcí:

- a) Posúdenie miery využívania ISEZZ lokálnymi samosprávami,
- b) identifikovanie potenciálu využiť ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou,
- c) posúdenie vnímania dvoch bezplatných štátnych ISEZZ,
- d) zistenie záujmu o centralizáciu v rámci využívania ISEZZ.

V záverečnej práci budeme testovať nasledovnú hypotézu: Zadávanie zákazky prostredníctvom systému EKS je hospodárnejšie, v porovnaní so zadávaním zákazky prostredníctvom PVO.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Všetky relevantné poznatky slúžiace k vypracovaniu diplomovej práce sme čerpali z voľne dostupných prameňov. Môžeme sa zmieniť o vedeckých článkoch, monografiách, odborných prác, internetových stránok, štatistik. Pramene sme využívali najmä v elektronickej podobe a pracovali sme s domácou i zahraničnou literatúrou. Po fáze vyhľadávania a spracovania dostupných prameňov sme s využitím syntézy spájali nadobudnuté poznatky a následne sme zostavili hypotézu a ciele práce.

V rámci teoretickej časti sme k naplneniu cieľa práce použili metódy syntézy a komparácie. Téma verejného obstarávania sa vyznačuje svojou komplexnosťou a preto sme potrebovali získať celistvý pohľad o etapách vývoja formovania verejného obstarávania v Slovenskej republike, tak ž hľadiska legislatívy, ako aj z pohľadu zavádzania prvkov elektronizácie verejného obstarávania. Na základe zmapovania chronologického vývoja, sme pristúpili k vymedzeniu prvkov pôsobiacich na elektronizáciu verejného obstarávania a zároveň sme identifikovali rôznorodé názory spájané s elektronizáciou verejného obstarávania a jej dopadmi na zainteresované subjekty, v procese verejného obstarávania. Na záver teoretickej časti sme opísali funkcionality dvoch štátnych systémov, s akcentom na systém EKS a vykonali vzájomne porovnanie systémov.

Metódy analýzy, komparácie, štatistickej deskripcie, regresnej analýzy, dotazníkového prieskumu a dedukcie boli využité pri vypracovaní praktickej časti diplomovej práce. Zisťujeme, či zrušenie povinnosti zadávať zákazky prostredníctvom systému EKS, má vplyv na hospodárnosť verejných výdavkov, hospodársku súťaž, nevynímajúc transparentnosť ako takú, v rámci zákaziek, ktoré by za určitých možností mohli byť vyhlásené aj prostredníctvom systému EKS. V rámci analýzy zákaziek na uskutočnenie stavebných prác sme vybrali také zákazky zadávané prostredníctvom systému EKS a PVO, ktoré obsahovali čo najviac podobných znakov (charakteristika zákazky, PHZ, kritérium na vyhodnotenie ponúk) a skúmali sme dosiahnutú mieru hospodárnosti vyjadrenú finančnou úsporou, dĺžkou procesu verejného obstarávania, administratívnou náročnosťou a transparentnosťou vyplývajúcou zo zvoleného spôsobu zadávania zákazky.

Prvá čas výskumu bola náročná na vyhľadávanie, analyzovanie, triedenie, vyhodnocovanie a porovnávanie získaných dát. Dáta zo zákaziek na uskutočnenie stavebných prác s nízkou hodnotou, realizovaných prostredníctvom PVO boli získané za súčinnosti príslušných miest a obcí. Približne 1/3 z 24 obcí sme osobne navštívili a na mieste

zanalyzovali jednotlivé zákazky z dôvodu, že zákazky s nízkou hodnotou nie sú verejne prístupné a je nemožné ich preskúmať iným spôsobom ako fyzickou formou. Zvyšné výstupy z 2/3 obcí nám poskytla spoločnosť Slovenské centrum obstarávania, o. z.. Príslušné obce požadovali zachovať anonymitu a dáta poskytnúť výlučne na štatistické účely.

Obdobným spôsobom sme postupovali pri získavaní dát o zákazkách na uskutočnenie stavebných prác zadávaných cez systém EKS, nakoľko systém je otvorený, transparentný a umožňuje nahliadnutie do konkrétnych zákaziek. Argument v prospech zvolenia systému EKS súvisel okrem iného aj so skutočnosťou, že za určitých podmienok zákon o verejnom obstarávaní stanovoval povinnosť verejným obstarávateľom, zadávať bežne dostupnú komoditu prostredníctvom systému EKS a súčasne predkladanie ponúk zo strany uchádzačov predstavovalo akýsi medzistupeň elektronickej aukcie. Sumarizovaním dát sme nachádzali jednotlivé súvislosti a vykonali deskriptívnu analýzu, komparáciu a následne sme pristúpili regresnej analýze.

Nami zostrojený výberový súbor obsahoval také zákazky, ktoré úhrnne aplikovali kritérium na vyhodnotenie ponuky najnižšiu cenu. V tomto zmysle sú si zákazky uskutočňované prostredníctvom systému EKS a PVO rovnocenné, v nadväznosti na identicky zvolené kritérium na vyhodnocovanie cenových ponúk. V rámci PVO a systému EKS sme si výberový súbor rozčlenili podľa výšky predpokladanej hodnoty zákazky bez DPH, realizovanej v tej – ktorej obci nasledovne:

- 0 – 19 999 eur,
- 20 000 – 49 999 eur,
- 50 000 – 99 999 eur,
- 100 000 – 180 000 eur.

Cieľom rozčlenenia súboru v závislosti od výšky PHZ, bolo najmä zistenie charakteristík danej intervalovej kategórie a jej porovnanie s celkom. Teda, či napríklad väčšie zákazky indikujú podobné vlastnosti, ako zákazky do 19 999 eur bez DPH. Zdôrazňujeme, že výška PHZ a víťazná ponuka sú naprieč celou záverečnou prácou vykazované bez DPH.

Ak sme teda vychádzali z predpokladu, že elektronické zadávanie zákaziek je hospodárnejšie a transparentnejšie ako PVO, bolo logickým vyústením preskúmať stav ISEZZ. Na tento účel sme využili Google dotazník, ktorý sme rozoslali prostredníctvom CRM systému 2192 obciam a mestám. Spätná reakcia v podobe vyplneného Google

formulára nám prišla od 84 samospráv. Zdôrazňujeme, že mieru návratnosti dotazníka zo strany oslovených samospráv vo vysokej miere ovplyvnilo nové ochorenie spôsobujúce koronavírus SARS – CoV 2.

Fázy analýzy môžeme rozčleniť do jednotlivých krokov:

1. Analýza hospodárnosti a transparentnosti
  - a) **kvantifikovanie potenciálnych úspor.** Vypočítame úsporu dosahovanú pri jednotlivých kategóriách v závislosti od výšky PHZ a porovnáme vypočítanú úsporu pri PVO a zadaných zákaziek prostredníctvom systému EKS.
  - b) **identifikovanie intenzity hospodárskej súťaže.** V závislosti od rozdielnej úrovne výšky PHZ na uskutočnenie stavebných prác budeme skúmať mieru intenzity súťaže.
  - c) **porovnanie dĺžky procesu zadávania zákazky na uskutočnenie stavebných prác.** Vypočítame priemernú dĺžku PVO a obstarávania realizovaného cez systém EKS a zároveň vypočítame najkratšiu možnú dĺžku verejného obstarávania. Následne vykonáme porovnanie a pomenujeme úskalia výpočtu.
  - d) **určenie vplyvu PHZ na víťaznú ponuku.** S využitím regresnej analýzy identifikujeme vplyv PHZ na víťaznú ponuku a zistíme do akej miery je stanovenie PHZ môže determinovať vysúťažенú cenu a teda do akej miery definuje má prostredie (PVO, EKS) vplyv na vysúťažенú cenu.
  - e) **posúdenie štatistickej významnosti hospodárskej súťaže na vykazované úspory.** Cieľom použitej regresnej analýzy bude zistiť vplyv hospodárskej súťaže na dosiahnutú úsporu.
2. Zisťovanie súčasného statusu quo pri využívaní ISEZZ, v rámci príslušných obcí.
  - a) **Posúdenie miery využívania ISEZZ.** ISEZZ je povinné použiť iba pri podlimitných a nadlimitných zákazkách. Zámerom je preskúmať skúsenosti obcí s využívaním ISEZZ, aj keď existuje predpoklad, že menšie obce neprichádzajú do vzťahu s podlimitnými alebo nadlimitnými zákazkami, čo však neznamená že ich nevyužívajú pri zákazkách s nízkou hodnotou.
  - b) **identifikovanie potenciálu využiť ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou.** Ak teda ISEZZ predstavuje minimálne hospodárnejší a transparentnejší nástroj na zadávanie zákaziek v porovnaní s PVO, zisťujeme záujem aplikovať ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou.

- c) **posúdenie vnímania dvoch bezplatných štátnych ISEZZ.** Na Slovensku existuje 11 ISEZZ. Na základe stanovenej otázky ošetríme, či samosprávy pri voľbe ISEZZ vychádzali z racionálnej úvahy predstavujúcej výber takého ISEZZ, ktorí je z ich pohľadu najpriateľnejší.
- d) **zistenie záujmu o centralizáciu v rámci využívania ISEZZ.** V závere preskúmame záujem samospráv zjednodušiť oblasť verejného obstarávania, v zmysle zadávania zákazky prostredníctvom jednotného ISEZZ.

4 Výsledky práce

4.1 Od prechodu využívania EKS k papierovému verejnému obstarávaniu

V prvej fáze praktickej časti záverečnej práce zisťujeme, či zrušenie povinnosti zadávať zákazky prostredníctvom systému EKS, má vplyv na hospodárnosť verejných výdavkov, hospodársku súťaž a transparentnosť⁷³ ako takú, v rámci zákaziek, ktoré by za určitých možností mohli byť vyhlásené aj prostredníctvom systému EKS.⁷⁴ V tejto časti využijeme deskriptívnu štatistiku, ktorá nám bude asistovať pri vytváraní prehľadu zo získaných dát. Deskriptívna štatistika nám poskytne konkrétnejšiu predstavu o skúmanom jave. Pre generálne zovšeobecnenie je v tomto momente postačujúca.

4.1.1 Zákazky na uskutočnenie stavebných prác

V nami analyzovaných zákazkách verejný obstarávateľ raz prehlásil zákazku za bežnú a v iných prípadoch za nie bežnú dostupnú na trhu. Od tohto prehlásenia záviselo, či zákazku zadá cez systém EKS, alebo formou PVO. V prvej fáze praktickej časti sa budeme venovať zadávaniu zákaziek na uskutočnenie stavebných prác formou systému EKS a PVO a preto si bližšie rozvedieme problematiku bežnej a nie bežnej dostupnosti stavebných prác. V rámci zákona o verejnom obstarávaní sú vymedzené finančné limity a v závislosti od výšky PHZ a typu zákazky, je verejný obstarávateľ povinný aplikovať zákonom stanovený postup zadávania zákazky.

Definovať zákazku na uskutočnenie stavebných prác nám pomôže nariadenie Komisie č. 213/2008⁷⁵. Zákazka na uskutočnenie stavebných prác je taká zákazka, ktorej predmetom je vypracovanie projektovej dokumentácie vrátane uskutočnenia stavebných prác, alebo zákazka, ktorej predmetom je len uskutočnenie stavebných prác. Spoločný slovník verejného obstarávania (ďalej ako „CPV“) bol zostrojený za účelom jasnejšej špecifikácie predmetu zákazky, ktorú obstaráva verejný obstarávateľ a súčasne sprehľadňuje orientáciu potenciálneho dodávateľa v rámci identifikácie danej zákazky. CPV začínajúc označením „45000000-7 Stavebné práce“ subsumuje jednotlivé činnosti spadajúce pod

---

⁷³ Povinnosť verejných obstarávateľov rešpektovať pri obstarávaní zákazky princíp hospodárnosti a transparentnosti vychádza z § 10 ods. 2 Zákona č. 343/2015 Z. z.

⁷⁴ Predpokladáme, že princíp hospodárskej súťaže súvisí s mierou transparentnosti. Čím vyššia miera transparentnosti vznikne/bude vyžadovaná, tým budú mať potenciálni záujemcovia väčšie povedomie o existencii zákaziek, ich vlastnostiach a charakteristikách. Zníži sa miera informačnej nerovnováhy a zvýši sa účasť jednotlivých záujemcov v rámci verejných obstarávaní.

⁷⁵ NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 213/2008 z 28. novembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o revíziu CPV

kategóriu stavebné práce z hľadiska ich povahy. Môže sa jednať napríklad o práce na kompletnej alebo čiastočnej stavbe a práce inžinierskych stavieb, tesárske, montážne práce a pod..⁷⁶

Výber práve zákaziek na uskutočnenie stavebných prác nebol náhodný a samoučelný. Pri analýze zákaziek realizovaných prostredníctvom PVO v jednotlivých obciach, sme nachádzali väčšinou práve zákazky na uskutočnenie stavebných prác. Zákazky s nízkou hodnotou nie sú povinne publikované vo vestníku ÚVO a zároveň povinná dokumentácia k zákazkám⁷⁷ nie je verejne zverejnená na stránkach príslušných obcí, alebo iných platformách, preto sme boli odkázaní výlučne na ochotu a dobrovoľnosť starostu/primátora obce a jeho dobrú vôľu, sprístupniť nám náhľad do obsahu jednotlivých zákaziek. Poznamenávame, že sme boli v pozícii príjemcu, tzn. že štatutár tej – ktorej obce nám poskytol ním vybrané/nú zákazku na uskutočnenie stavebných prác. V systéme EKS sme následne vyhľadávali, filtrovali a analyzovali podobné zákazky z hľadiska druhu zákazky, povahy, rozsahu, časového obdobia a PHZ.

Zákazka na uskutočnenie stavebných prác, ktorej predmetom je najmä uskutočnenie stavby, vypracovanie projektovej dokumentácie a uskutočnenie stavby alebo uskutočnenie stavebných prác podľa projektovej dokumentácie, je svojou povahou (svojím charakterom) jedinečná, nie je bežne dostupná na trhu, a preto ju nie je možné zadávať cez elektronické trhovisko.

Verejný obstarávateľ pri zadávaní podlimitných zákaziek, v závislosti od toho, či je predmet zákazky bežne dostupný na trhu, alebo nie je bežne dostupný na trhu, postupuje podľa § 109 až 112 s využitím elektronického, alebo podľa § 113 až 116 bez využitia elektronického trhoviska

V tomto momente sa dostávame do sporu v zmysle vymedzenia stavebnej práce ako bežne/ nie bežne dostupnej na trhu. V ustanovení § 2 ods. 5 písm. o) nachádzame exaktné pomenovanie bežnej dostupnosti tovarov a služieb.⁷⁸ Obsahom našej práce nie je analyzovať a posudzovať, či stavebné práce sú klasifikované ako bežné, resp. nie bežne dostupné na trhu.

---

⁷⁶ Úrad pre verejné obstarávanie. SPOLOČNÝ SLOVNÍK OBSTARÁVANIA (CPV) PRÍRUČKA.

⁷⁷ Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, stanovenie PHZ, predkladané ponuky od uchádzačov, kritéria na vyhodnotenie ponúk, vyhodnotenie verejného obstarávania a pod.

⁷⁸ Test bežnej dostupnosti tovarov a služieb je k dispozícii aj na stránke ÚVO.

Môžeme sa oprieť o výkladové stanovisko ÚVO. „Pri využití elektronického trhoviska v prípade zadávania zákaziek na uskutočnenie stavebných prác nie je pre uchádzačov vytvorený dostatočný priestor na predkladanie kvalitných komplexných riešení na splnenie predmetu zákazky. Elektronické trhovisko neposkytuje priestor pre uchádzačov ponúknuť riešenie, ktoré bude prijateľné tak po stránke technickej, kvalitatívnej ako aj cenovej, aby verejný obstarávateľ mal príležitosť získať najvhodnejšiu ponuku zabezpečujúcu „hodnotu za peniaze“ (poznámka: v čase vydania tohto výkladového stanoviska systém elektronického trhoviska neposkytuje funkcionalitu hodnotenia ponúk na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality a ani na základe nákladov použitím prístupu nákladovej efektívnosti najmä nákladov počas životného cyklu). Dôvodom, pre ktorý nie je vhodné realizovať obstarávanie zákazky na uskutočnenie stavebných prác s využitím elektronického trhoviska, je samotná povaha takýchto zákaziek, pri ktorých (i) nekvantifikovateľné významné parametre obstarávaných služieb alebo (ii) nepresne špecifikovateľné technické parametre vytvárajú významné riziko, že cena predmetu zákazky bude neprimerane uprednostnená na úkor kvality a riadnej realizácie obstarávaného plnenia.“⁷⁹

Na základe skúsenosti z analýz zákaziek uskutočnenými prostredníctvom PVO môžeme tvrdiť, že 49 zákaziek na uskutočnenie stavebných prác dovedna neobsahovalo také parametre, aby uchádzač mohol predkladať komplexné, variantné riešenia. Povaha zákaziek vysúťažených v rámci EKS, ktorú sme si vybrali, ako reprezentatívnu vzorku, neobsahovala náročné stavebné práce, v zmysle výstavby nehnuteľností, pripojenia na miestnu infraštruktúru a pod.. Predmet zákaziek pozostával väčšinou z opravy povrchov miestnych komunikácií, maliarskych a natieračských prác, výmeny okien, opravy sociálnych zariadení, opravy fasády, opravy strechy, rekonštrukcie chodníkov. Verejný obstarávateľ v zmysle zadávania zákazky cez PVO definoval kvalitu a rozsah zamýšľaného predmetu plnenia v súťažných podkladoch a neumožňoval uchádzačom poskytnúť možnosť predloženia kvalitnejšieho riešenia po stránke technickej a kvalitatívnej. Verejný obstarávateľ zadávajúci zákazku v zmysle PVO nevyužíval príležitosť získať najvýhodnejšiu ponuku zabezpečujúcu hodnotu za peniaze. Až 98 % verejných obstarávateľov pri zadávaní zákazky formou PVO využilo najnižšiu cenu, ako kritérium na vyhodnotenie ponúk a nie iné kritéria zohľadňujúce zvyšné parametre zákazky.

---

⁷⁹ Úrad pre verejné obstarávanie. Zadávanie podlimitných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác. Výkladové stanovisko č. 2/2017.

Lehoty na predkladanie ponúk v rozsahu troch dní odo dňa vyhlásenia súťaže, ako to umožňuje systém EKS, samozrejme, že nevnímame ako vhodné a primerané, ani vzhľadom k hospodárskej súťaži, ani vzhľadom k znižovaniu časovej náročnosti verejného obstarávania, v súvislosti so zákazkami na uskutočnenie stavebných prác. Chceme zdôrazniť, že samotný systém EKS umožňuje stanoviť lehotu na predkladanie ponúk na minimálne tri dni, ale to neznamená, že ju musí verejný obstarávateľ aplikovať, pravé naopak je na jeho zvážení, aby použil lehotu primeranú povahe predmetu zákazky. Vychádzajúc z uvedeného, vnímame úmysel tvorcu vytvoriť také lehoty, ktoré budú viesť k urýchleniu procesu verejného obstarávania, ale javí sa nám za vhodnejšie, automatizovať lehotu predkladania ponúk v závislosti od, povahy predmetu zákazky, druhu zákazky, hodnoty zákazky. Optimálne by bolo vytvoriť „preddefinované šablóny“ lehôt na predkladanie ponúk, v závislosti do náročnosti obstarávanej komodity.

4.1.2 Počet obcí a počet obstarávaných zákaziek, v závislosti od výšky PHZ

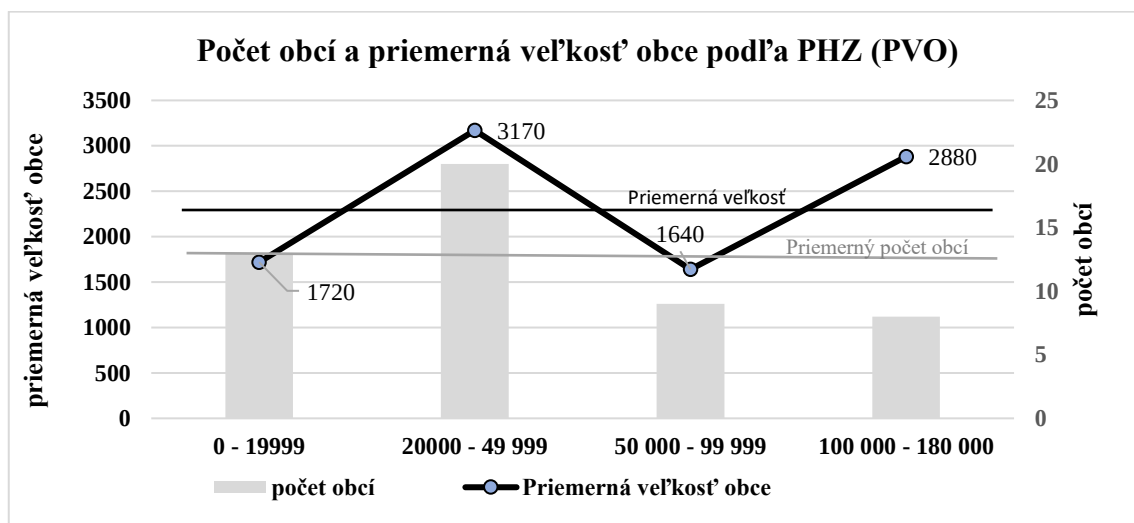
Bližšie sa pozrieme na graf č. 1 znázorňujúci počet obcí a priemernú veľkosť obce, v závislosti od výšky PHZ v rámci PVO.⁸⁰ Každá obec v vyhlásila zákazku v priemere za 59 000 eur. Najviac obcí obstarávalo zákazku v hodnote 20 000 – 49 999 eur bez DPH, v relatívnom vyjadrení viac ako 40 %. Vzhľadom k priemernej veľkostnej kategórii obcí, t. j. 2 300 obyvateľov, je zrejmé, že zákaziek v hodnote 100 000 – 180 000 eur bez DPH bude najmenej. Približne 85 % obcí sa podujalo vyhlásiť verejné obstarávanie na uskutočnenie stavebných prác v hodnote do 99 999 eur bez DPH a iba zvyšných 15 % zákaziek bolo vyhlásených v hodnote od 100 000 eur do 180 000 eur.

---

⁸⁰ V kontexte našej práce predstavuje PVO taký spôsob obstarávania zákaziek s nízkou hodnotou, pri ktorom verejný obstarávateľ v rámci procesu obstarávania zákaziek nevyužíva:

- a) technické prostriedky určené na elektronickú komunikáciu vrátane doručovanie,
- b) ISEZZ, resp. aukčný systém.

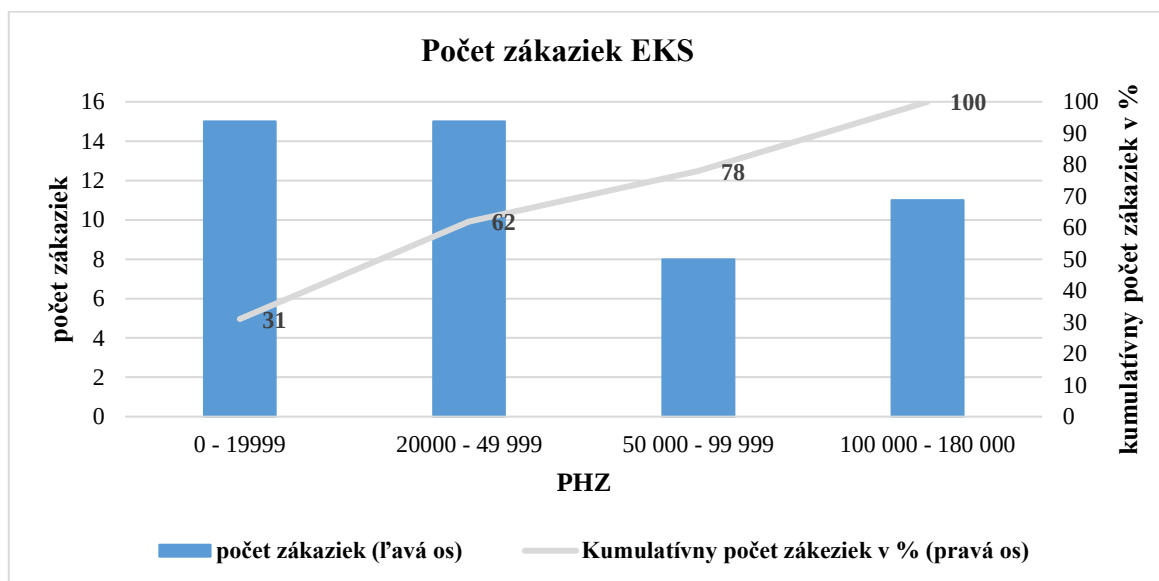
Graf 1 Počet obcí a priemerná veľkosť obce podľa PHZ (PVO)

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri výbere zákaziek vyhlásených prostredníctvom systému EKS, sme nevyslekovali obce, ako verejných obstarávateľov, nakoľko dostupná databáza a rozsah nami požadovaných dát, nám neumožňovala vyhľadať zákazky zadané obcami, s podobnou výškou PHZ, druhom obstarávanej zákazky, a povahou zákazky, ako pri zákazkách realizovaných formou PVO. V prípade EKS, predstavovali obce, ako vyhlasovatelia verejného obstarávania približne 1/3 z celkového počtu skúmaných verejných obstarávateľov. Zvyšné 2/3 predstavovali organizácie zriadené obcou, respektíve ostatné orgány štátnej správy ako napr. Úrad vlády Slovenskej republiky, Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici a pod.. Pri porovnaní veľkosti PHZ sme postupovali podobne ako pri PVO. Trend je veľmi podobný. Zhruba 80 % zákaziek vyhlásených cez systém EKS vykazuje PHZ do 99 999 eur. Zákazky do 49 999 eur tvoria viac ako 60 % z celkového počtu 49 analyzovaných zákaziek. Pre lepšiu ilustráciu môžeme porovnať zákazky s PHZ do 49 999 eur. Pri PVO počet zrealizovaných verejných obstarávaní do 49 999 eur tvorí 2/3 z celkového počtu skúmaných zákaziek a totožný počet zákaziek pripadá aj na obstarávania uskutočnené prostredníctvom systému EKS (s odchýlkou 6 p.b.)

Graf 2 Počet zákaziek EKS

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.3 Dĺžka trvania verejného obstarávania

Dĺžku trvania verejného obstarávania môžeme ohraničiť dvomi fázami: Odo dňa vyhlásenia verejného obstarávania formou oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, oznámenie použité ako výzva na súťaž, oznámenie o koncesii, oznámenie o vyhlásení súťaže návrhov, výzva na predkladanie ponúk, do dňa podpisu zmluvy s úspešným uchádzačom. Čím kratší bude proces verejného obstarávania, tým operatívnejšie verejný obstarávateľ dosiahne svoj zamýšľaný zámer a súčasne sa zákazka stane zaujímavejšia z pohľadu, malých a stredných podnikov.

V tejto časti budeme vypočítavať najkratšiu možnú dĺžku trvania procesu verejného obstarávania. Porovnáme dĺžku zadávania zákazky v nami skúmaných prípadoch (formou PVO a EKS), s dĺžkou najkratšieho možného trvania procesu verejného obstarávania. Zameriame sa výhradne na zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zadávaných v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní podľa:

- § 117 formou PVO,
- § 117 s aplikáciou časových intervalov v zmysle § 112 až § 114,
- EKS v súlade s § 109,
- § 112 až 114 s využitím ISEZZ.

Tabuľka 6 Porovnanie dĺžky trvania VO

	PVO podľa 117	PVO podľa § 117 s aplikáciou časových intervalov § 112 až § 114	EKS podľa § 109	Podlimitná zákazka s využitím ISEZZ
Vyhlásenie výzvy na predkladanie ponúk	začiatok	Začiatok	začiatok	začiatok
Uplynutie lehoty na predkladanie ponúk	7. deň	20. deň	3. deň	20. deň
Otváranie ponúk, vyhodnotenie ponúk	8. deň	21. deň	3. deň	21. deň
Odoslanie zápisnice z otvárania/vyhodnotenia ponúk	8. deň	21. deň	3. deň	21. deň
Výzva na poskytnutie súčinnosti potrebnej na uzavretie zmluvy	8. deň	38. deň	3. deň	33. deň
Uzavretie zmluvy	11. deň	41. deň	3. deň	33. deň

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa zákona o verejnom obstarávaní, OPET systému EKS, príručky k procesu verejného obstarávania Operačného programu Výskum a inovácie.

Z nášho pohľadu je relevantné porovnať dĺžku trvania nami analyzovaných PVO s referenčným verejným obstarávaním a jeho dĺžkou trvania. Podčiarkujeme, že analyzujeme zákazky s nízkou hodnotou. Za referenčnú hodnotu pri PVO sme si stanovili najkratšiu dĺžku trvania procesu verejného obstarávania s dôrazom na dodržiavanie zákonných ustanovení, ktorú v nasledovných vetách bližšie rozvedieme. Začiatok verejného obstarávania môžeme datovať odo dňa vyhlásenia výzvy na predkladanie ponúk.⁸¹ Uplynutie lehoty na predkladanie ponúk, zákon o verejnom obstarávaní pri zákazkách s nízkou hodnotou nekonkretizuje⁸² a preto budeme vychádzať z Príručky k procesu verejného obstarávania Operačného programu Výskum a inovácie.⁸³ Uplynutie lehoty na predkladanie

⁸¹ Povinnosť pri zákazkách z EŠIF zvyšujúca mieru transparentnosti, hovorí o povinnosti zaslať informáciu o výzve na predkladanie ponúk aj na osobitný e-mailový kontakt zakazkycko@vlada.gov.sk, čím predkladaná ponuka bude verejne publikovaná aj na stránke www.partnerskadohoda.gov.sk. Pri zákazkách s nízkou hodnotou nefinancovaných z EŠIF je povinnosť verejného obstarávateľa zverejniť výzvu na predkladanie ponúk iba na svojom profile. (webovej stránke)

⁸² V zmysle § 117 cit. zákona nie je exaktne stanovená lehota na predkladanie ponúk, čo môže mať za následok, že vyhlasovateľ si určí napr. trojdňovú lehotu, ktorú môže splniť iba taký uchádzač, ktorý o vyhlásenej zákazke vopred vie. Zjavný zámer zákonodarcu interpretovaný vo forme snahy, určiť istú variabilitu pri stanovovaní lehoty na predkladanie ponúk, v závislosti od povahy predmetu zákazky sa môže minúť účinku a mať za následok porušovanie princípov verejného obstarávania.

⁸³ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. *Príručka k procesu verejného obstarávania*. Bratislava. 2020, s. 46

ponúk sme určili na 7 dní odo dňa vyhlásenia výzvy na predkladanie ponúk. V 8. deň sme si stanovili otváranie ponúk (zriadenie komisie je v tomto prípade dobrovoľné) a súčasne aj vyhodnotenie ponúk v súlade s výzvou na predkladanie ponúk. V 8. deň odosielame všetkým uchádzačom oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk a úspešnému uchádzačovi zároveň posielame aj výzvu na poskytnutie súčinnosti potrebnej na uzavretie zmluvy, vrátane zmluvy podpísanou verejným obstarávateľom. Uvedené dokumenty odosielame prvou triedou prostredníctvom Slovenskej pošty. V 9. deň prichádza odoslaná pošta ostatným uchádzačom a taktiež víťaznému uchádzačovi, ktorý zmluvu podpíše a odošle naspäť verejnému obstarávateľovi. Celý proces trvá v najideálnejšom prípade 11 dní.

Celková dĺžka procesu referenčného verejného obstarávania pri ZNH predstavuje 11 dní a v porovnaní s priemernou dĺžkou nami analyzovaných zákaziek s nízkou hodnotou na uskutočnenie stavebných prác je kratšia o viac ako štvornásobok. Nekalkulujeme s možnosťou vysvetľovania výzvy na predkladanie ponúk zo strany záujemcov o predmet zákazky, dlhšou lehotou na predkladanie ponúk v závislosti od náročnosti predmetu zákazky a taktiež nepočítame s oneskorenými reakciami, tak na strane verejného obstarávateľa (najmä pri otváraní ponúk, vyhodnocovaní ponúk,) ako i na strane víťazného uchádzača. Ak by sme referenčnú hodnotu 11 dní zdvojnásobili a dosiahla by hodnotu 22 dní, aj tak je to o viac ako dvojnásobne kratšia doba, v porovnaní s nami analyzovanými PVO.

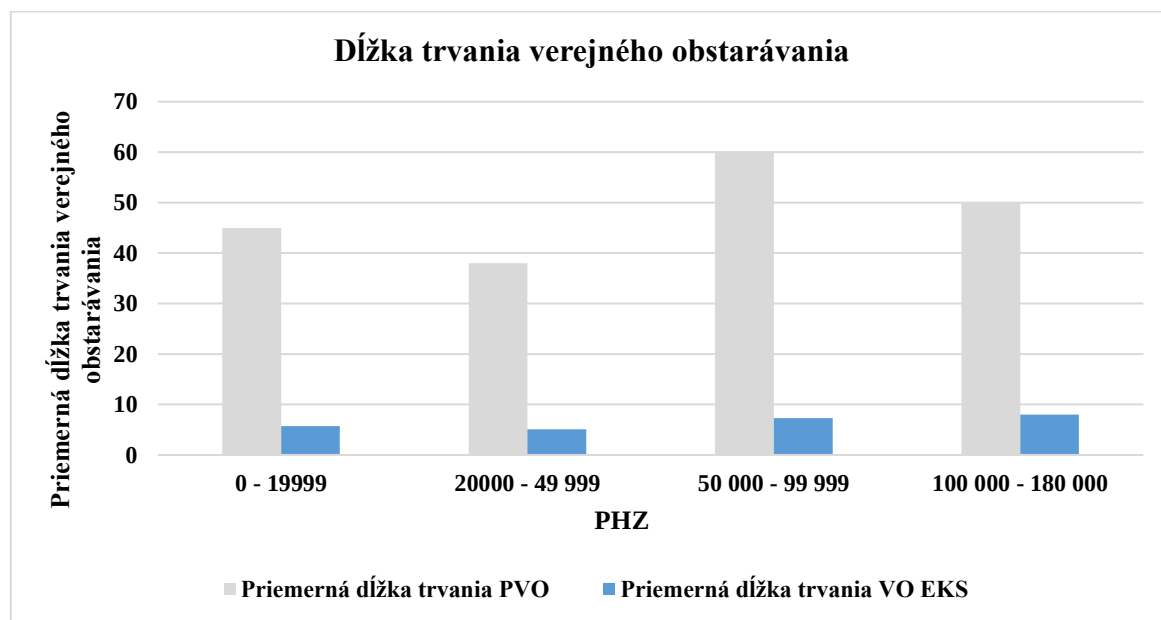
Ak by sme aj pri zákazkách s nízkou hodnotou uplatnili časové intervaly v zmysle § 112 až § 114 (určené pre podlimitné zákazky), tak by dĺžka procesu verejného obstarávania predstavovala 41 dní, teda o 7 dní menej, ako je priemer pri nami analyzovaných PVO. Zaujímavé je porovnať aj minimálnu možnú dĺžku trvania verejného obstarávania podlimitných zákaziek, uskutočňovaných prostredníctvom ISEZZ. Rozdiel predstavuje 15 dní, čo nie je zanedbateľná hodnota.

Porovnávanie nami analyzovaných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zadávaných prostredníctvom systému EKS, môžeme porovnať s referenčným verejným obstarávaním, ktorého dĺžka celého procesu verejného obstarávania predstavuje 3 dni, v zmysle OPET systému EKS a zákona o verejnom obstarávaní. Dĺžka trvania tri dni, je najkratšia možná dĺžka procesu verejného obstarávania realizovaného cez systém EKS. Dôležité je poukázať na limity, vďaka ktorým je proces verejného obstarávania nesmierne rýchly.

- Lehota na predkladanie ponúk musí byť priamo úmerná náročnosti a povahy predmetu zákazky a teda tri dni je hraničná lehota a verejný obstarávateľ musí zvážiť primeranú lehotu v závislosti od obstarávanej komodity,⁸⁴
- uzavreté zmluvy sú veľmi všeobecné a neodrážajú v plnej miere osobitosti verejného obstarávania.

Nami analyzované zákazky realizované cez systém EKS trvali od samotného počiatku až po uzavretie zmluvy v priemere 7 dní, pričom dĺžka trvania pri zákazkách do 19 999 eur bola 5,7 dní a pri zákazkách nad 100 000 eur 8 dní. Ako pozitívum označujeme automatizáciu jednotlivých fáz verejného obstarávania, t. j. otváranie ponúk, odoslanie výsledkov z otvárania ponúk, výzvy na poskytnutie súčinnosti potrebnej na uzavretie zmluvy a samotným uzavretím zmluvy. Pri PVO dĺžka trvania zadávania zákazky, až po samotný koniec procesu verejného obstarávania predstavovala v priemere 48 dní. Ako negatívum vnímame takmer ekvivalentnú dĺžku trvania VO pri zákazkách s najvyššou a najnižšou PHZ. (0 – 19 999 a 100 000 – 180 000)

Graf 3 Dĺžka trvania verejného obstarávania

Zdroj: Vlastné spracovanie

⁸⁴ V rámci obstarávania tovarov (napr. kancelársky papier) je lehota na predkladanie ponúk 3 dni primeraná, avšak v porovnaní s komplexnejšími zákazkami na uskutočnenie stavebných prác nie je adekvátna.

4.1.4 Intenzita súťaže

Vplyv na samotnú generovanú úsporu zo zákazky má viacero činiteľov. Faktory ovplyvňujúce mieru úspory môžeme diverzifikovať do dvoch kategórií:

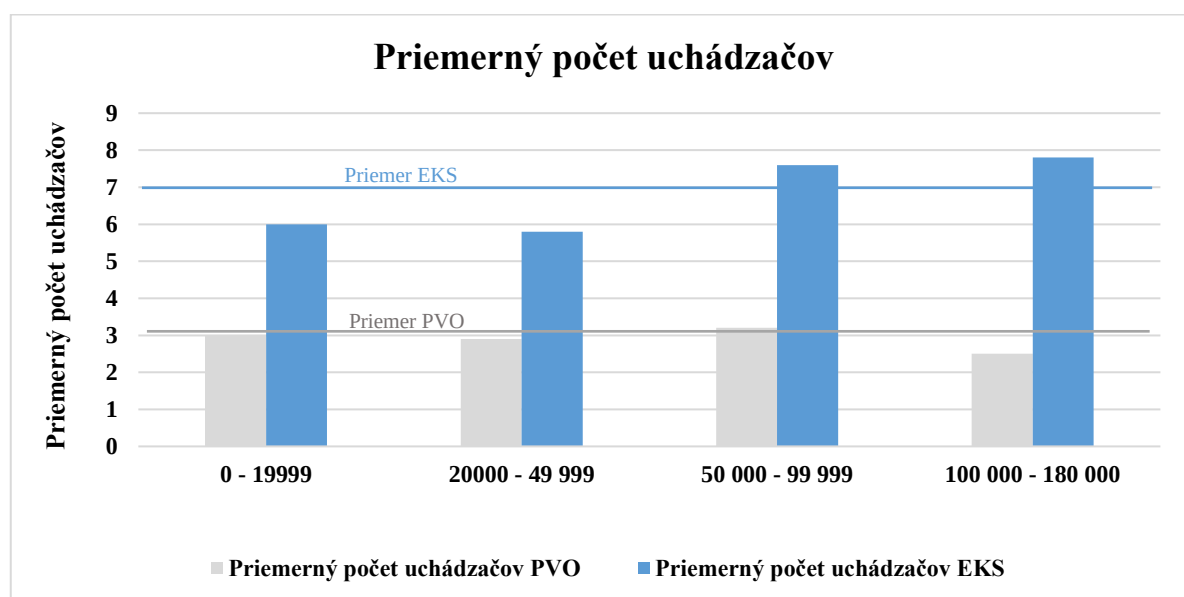
- a) ponuka – reprezentujúca charakteristiky predmetu zákazky. Môžeme sa zmieniť napríklad o druhu zákazky, charakteristiku predmetu zákazky, charakteristík uvedených v opise predmete zákazky, podmienkach zakotvených v budúcej zmluve vyplývajúcej z verejného obstarávania, lehote dodania zákazky, výška PHZ, miery transparentnosti, mieste plnenia,
- b) dopyt – súvisiaci s uchádzačmi predkladajúcimi cenové ponuky. V tomto aspekte môžeme pomenovať individuálne motivácie firiem, determinujúce záujem o účasť v predmetom verejnom obstarávaní. Jedná sa napríklad o zvýšenie zisku, pokrytie nákladov v nadväznosti na výpadok zákaziek, získanie a podmanenie si geografického trhu, umelé vytváranie súťažnej aktivity firmy, ktorá nemá záujem vyhrať zákazku, ale vytvoriť fiktívnu hospodársku súťaž.

V súvislosti s uvedeným môžeme tvrdiť, že miera hospodárskej súťaže je pri zákazkách realizovaných formou systému EKS dvojnásobne vyššia, v porovnaní s verejnými obstarávaniami realizovanými cez PVO. Intenzívnejšej hospodárskej súťaži v rámci systému EKS môžeme pripísať aj skutočnosť, že do 07.11.2017 boli verejní obstarávatelia vyhlasujúci zákazku identifikovanú ako bežne dostupnú, povinní zadávať zákazku prostredníctvom systému EKS. Deklarovaný stav obligatórne ustanovený zákonom, mal za následok zvýšenie miery transparentnosti a súčasne hospodárskej súťaži. Potenciálni uchádzači sa po úspešnom zaregistrovaní do systému EKS označovali ako hospodárske subjekty. Ak si zvolili funkcionality oznamovania nimi vytypovaných vyhlásených zákaziek, mali vysokú informovanosť o prebiehajúcich verejných obstarávaníach. Jednotný a centralizovaný systém EKS pre bežne dostupné zákazky, majúci oporu v zákone, zvyšoval mieru transparentnosti, oproti zákazkám s nízkou hodnotou na uskutočnenie stavebných prác, ktoré boli identifikované ako nie bežne dostupné.

„Neviditeľné“ prostredie pri zákazkách s nízkou hodnotou nie bežne dostupných na trhu, bez spolufinancovania cez EŠIF, vytvára menej konkurenčné prostredie, ako pri zmienenom systéme EKS. V rámci PVO na jednu zákazku pripadali v priemere traja uchádzači, avšak dopyt po zákazkách tlmočení predloženými ponukami zo strany

uchádzačov, bol pri systéme EKS dvojnásobne vyšší. Na jednu zákazku zadávanú formou systému EKS predložilo ponuku 7 uchádzačov. Pri zákazkách zadávaných prostredníctvom systému EKS, vidíme vzrastajúci trend počtu uchádzačov v závislosti od zvyšujúcej sa výšky PHZ, pričom opačnú vývojovú tendenciu registrujeme v rámci zadávania zákaziek prostredníctvom PVO. Očakáva sa, že počet uchádzačov pri zákazkách nad 100 000 €, bude vyšší, resp. podobný ako pri zákazkách v hodnote do 19 999 eur, ale údaje z PVO deklarujú opačný vývoj. Dopyt po zákazkách od 50 000 do 180 000 eur je strnší a potenciálny uchádzači predkladajú ponuky vo vyššej miere, v porovnaní so zákazkami vykazujúcimi nižšiu PHZ, čo sa týka systému EKS.

Graf 4 Priemerný počet uchádzačov

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.5 Deklarovaná úspora

V tomto odseku sa zameriame na mieru úspory vykázanú pri zákazkách zadávaných formou PVO. Úsporu počítame ako kladný rozdiel PHZ a víťaznej ponuky. Víťazná ponuka predstavuje najnižšiu cenu spomedzi ostatných predložených ponúk zúčastnených uchádzačov, spĺňajúcich podmienky účasti. Kritérium na vyhodnotenie ponúk sa pri PVO použila najnižšia cena, teda nezohľadňovali sa iné parametre zákazky ako napríklad: kvalita, lehota dodania, referencie, sociálne a environmentálne kritéria, životný cyklus a pod.

Zisťujeme odlišnú mieru úspor v rámci PHZ rozdelených do jednotlivých veľkostných kategórií. Z povahy vecí by sme mohli predpokladať, že najvyššia úspora bude dosiahnutá pri zákazkách v hodnote od 100 000 eur do 180 000 eur. Mohli by sme uvažovať, že čím je vyššia hodnota zákazky, tým sa zvýši miera záujmu zo strany potenciálnych firiem o účasť v predmetom verejnom obstarávaní. Miera hospodárskej súťaže pri vyšších, ale aj nižších hodnotách zákaziek sa môže dotýkať problému nízkej miery transparentnosti a samozrejme aj záujmu stavebných firiem.⁸⁵

Priemerná úspora dosiahnutá pri PVO predstavuje približne 7 % a v absolútnej hodnote približne 4 200 eur. Z logiky vecí by sme mohli predpokladať, že pri zákazkách s PHZ vyššou ako 100 000 eur, môže existovať vyšší priestor na znižovanie ceny zo strany uchádzačov a dosahovaniu potenciálnej úspory, avšak uvedená téza v tomto prípade neplatí.⁸⁶

Výška úspory stúpa so zvyšujúcou sa PHZ, až po interval 100 000 – 180 000 eur, kde miera úspory dosahuje 3 %. Dokonca vyššia úspora je dosiahnutá pri zákazkách do 19 999 eur, ktorá predstavuje približne 7 %. Vo vybranom súbore zákaziek uskutočnených formou PVO nachádzame aj také zákazky, kde úspora nebola dosiahnutá, respektíve bola negatívna. Negatívnu úsporu definujeme ako zápornú hodnotu rozdielu PHZ a víťaznej ponuky.

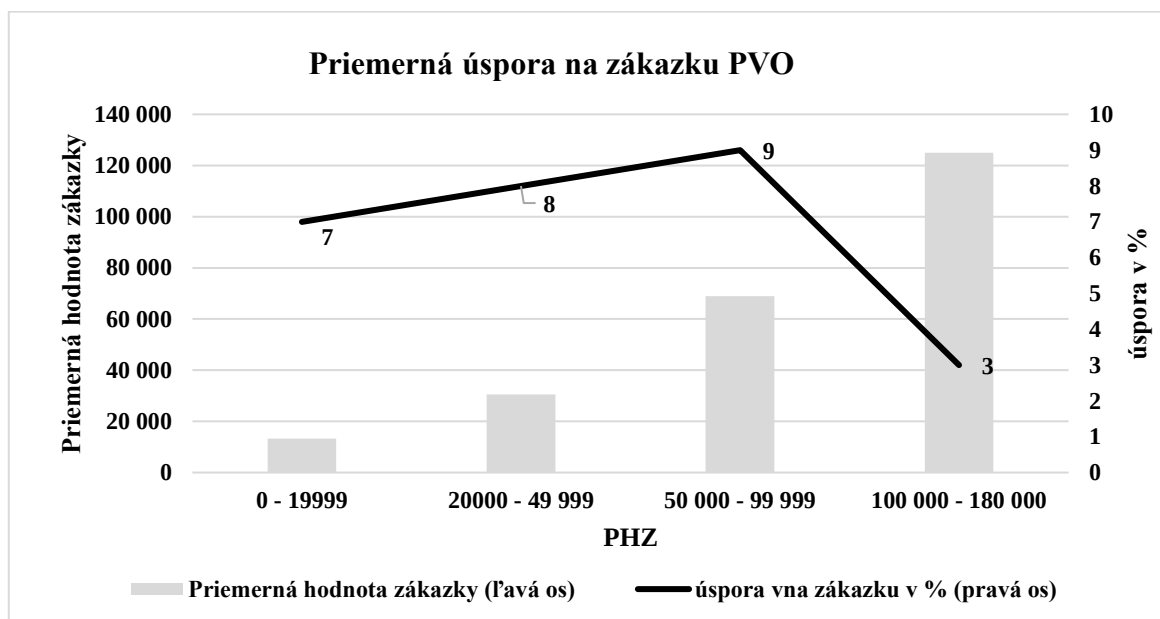
V tomto ohľade abstrahujeme od kvality na požadovaný predmet zákazky, nakoľko verejní obstarávatelia využívajúci PVO aj EKS nezohľadnili kvalitatívne aspekty, či už v opise predmete zákazky, resp. vyhodnotení cenových ponúk, alebo ich zohľadnili minimálne. V súvislosti s predchádzajúcou vetou máme zato, že verejní obstarávatelia požadovali primeranú kvalitu vzhľadom na výšku PHZ a predmet plnenia.

---

⁸⁵ Uvedené konštatovanie záleží aj na mieste, kde má dôjsť k plneniu zákazky. Počet potenciálnych stavebných firiem majúci záujem o verejné zákazky sa môže v jednotlivých lokalitách líšiť. Stretávame sa s názormi, že niektoré zákazky, väčšinou v nižšej hodnote PHZ, sú zo strany potenciálnych záujemcov ignorované a neprikladajú im váhu a relevantnosť, vzhľadom na z ich pohľadu nízku hodnotu predmetu zákazky.

⁸⁶ Do veľkej miery záleží aj na nastavení PHZ, predmetu zákazky a iných parametrov majúcich vplyv na cenotvorbu.

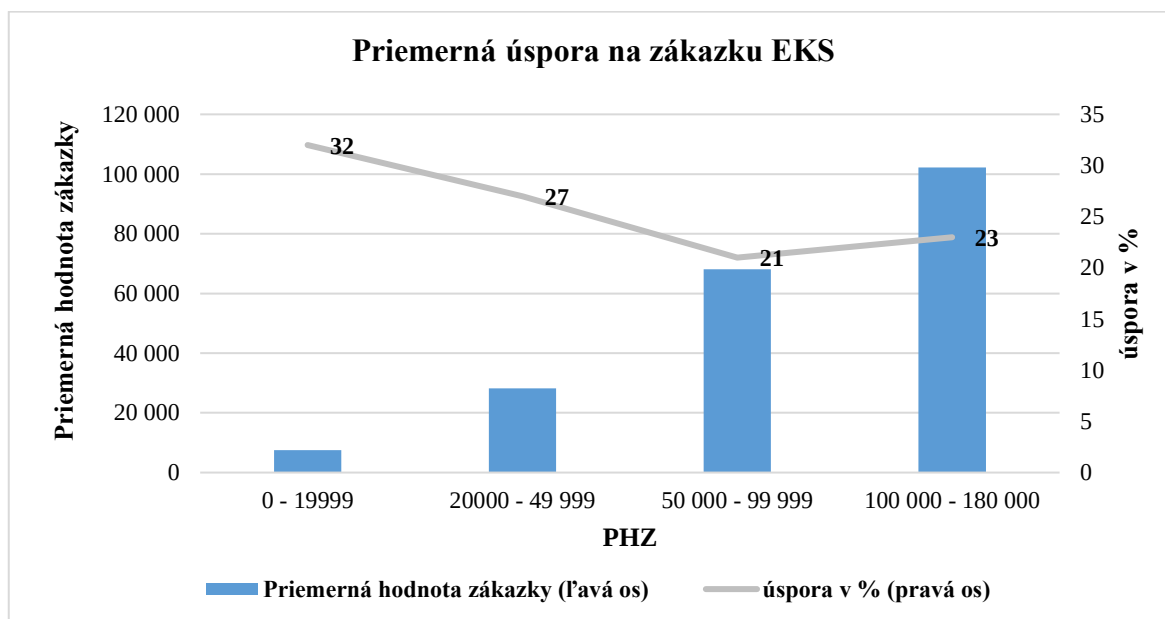
Graf 5 Priemerná úspora na zákazku PVO

Zdroj: Vlastné spracovanie

Úsporu v rámci systému EKS kvantifikujeme ako kladný rozdiel medzi maximálnou výškou zdrojov (ekvivalent PHZ) vyčlenených verejným obstarávateľom a najnižšej predloženej ponuky. Víťazná ponuka predstavuje najnižšiu cenu spomedzi ostatných predložených ponúk zúčastnených uchádzačov spĺňajúcich podmienky účasti. Zdôrazňujeme, že ani systém EKS neprihliada na iné kritérium na vyhodnotenie ponúk, ako najnižšiu cenu, tzn. nezohľadňujú sa iné parametre zákazky ako napríklad: kvalita, lehota dodania, referencie, sociálne a environmentálne kritéria, životný cyklus a pod.. Priemerná úspora pripadajúca na zákazku je v relatívnom vyjadrení zhruba 26 percent, čo v absolútnej hodnote predstavuje 13 000 eur. V rámci zákaziek uskutočnených v rámci systému EKS, identifikujeme klesajúcu mieru úspory so zvyšujúcou sa výškou PHZ. Ak sa pozrieme na trend vývoja úspor v rámci PVO a EKS vidíme protichodný vývoj. V rámci zákaziek zadávaných cez systém EKS, PHZ od 100 000 do 180 000 eur úspora zanedbateľne vzrastá.

Graf 6 Priemerná úspora na zákazku EKS

Zdroj: Vlastné spracovania

4.1.6 Papierové verejné obstarávanie

Každý verejný obstarávateľ zvažujúci obstaranie tovaru, služby, či stavebnej práce, musí brať na zreteľ zákon o verejnom obstarávaní a konať iba v jeho súlade. Ak sa jedná o zákazky s PHZ nižšou ako 5 000 eur bez DPH,⁸⁷ môže sa verejný obstarávateľ vyhnúť postupom stanoveným v zákone, avšak základný rámec, princípy a spôsoby zaznamenávania zákazky musí dodržať.

Do 07.11.2017 sa verejné obstarávanie na bežné dostupné druhy podlimitných zákaziek povinne uskutočňovalo prostredníctvom systému EKS. Po tomto dátume je výhradne na povážení osoby vykonávajúcej proces verejného obstarávania, akým spôsobom zrealizuje proces verejného obstarávania, rešpektujúc dané postupy a princípy zadávania zákazky. Z nami preskúmaných zákaziek, každú zákazku v závislosti od PHZ, kategorizujeme ako zákazku s nízkou hodnotou. Analyzovali sme 49 zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, časovo ohraničených od 28.12.2015 do 30.05.2019.

⁸⁷ Tzv. zákazky malého rozsahu

Tabuľka č. 7 demonštruje medziročné zvyšovanie finančných limitov pre uskutočnenie stavebných prác. Tzn., že od roku 2019 verejný obstarávateľ⁸⁸ vo väčšine obstarávaných zákaziek postupuje podľa § 117 zákona o verejnom obstarávaní. Tento postup zadávania zákaziek zjednodušuje proces verejného obstarávania, nakoľko postupy zákaziek s nízkou hodnotou sú menej náročné a triviálnejšie⁸⁹. Ak verejný obstarávateľ do dátumu 07.11.2017 preklasifikoval stavebnú zákazku na ako nie bežne dostupnú a súčasne postupným zvyšovaním finančných limitov, sa vyhol podlimitnému postupu zadávaniu zákazky, zjednodušil si tým celý proces verejného obstarávania a súčasne sa zredukovala miera transparentnosti a hospodárskej súťaže. Nami analyzované obce, v pozícii verejných obstarávateľov, od roku 2015 hodnotili nimi obstarávané stavebné práce ako nie bežne dostupné. Zvyšovanie finančných limitov verejným obstarávateľom uľahčilo spôsob výkonu verejného obstarávania vzhľadom ku skutočnosti, že väčšina zadávaných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác bola vykonávaná postupom v zmysle § 117 zákona o verejnom obstarávaní. Ak by teda príslušné obce prehlásili zákazky vyhlásené pred 07.11.2017 za bežne dostupné na trhu, tak približne polovica zákaziek, (22) by sa musela zadávať prostredníctvom systému EKS, čo by mohlo vyvolať dodatočnú úsporu a zvýšiť mieru transparentnosti zadávania zákazky.

Tabuľka 7 Podlimitné zákazky - stavebné práce

Podlimitné zákazky - stavebné práce		
Zmeny finančných limitov	stavebné práce nie bežne dostupné	stavebné práce bežne dostupné
od 01.11. 2015 do 08.04. 2016	≥ 30 000 eur < 5 186 000 eur	≥ 1 000 eur < 5 186 000 eur
od 08.04. 2016 do 31.01.2017	≥ 70 000 eur < 5 225 000 eur	≥ 5 000 eur < 5 225 000 eur
od 01.11.2017 do 01.01.2019	≥ 150 000 eur < 5 225 000 eur	≥ 15 000 eur < 5 225 000 eur
od 1.1.2019 - súčasnosť	≥ 180 000 eur < 5 225 000 eur	

Zdroj: zákon č. 25/2006 Z. z., novelizácie zákona č. 343/2015 Z. z.

Ako pozitívne hodnotíme možnosť sprístupnenia zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, s nízkou hodnotou v rôznych obdobiach, od roku 2015 až po rok 2019, zo strany niektorých obcí. Zákazky a integrálne časti zákazky ako, oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, stanovenie PHZ, predložené ponuky uchádzačov a pod. nie sú nikde

⁸⁸ V našom ponímaní stavebné zákazky realizované formou PVO, sú vyhlasované obcami s priemernou veľkosťou 2 300 obyvateľov. V danej veľkostnej kategórii obcí, vyhlásené verejné obstarávania väčšinou nedosahujú finančný limit v závislosti od výšky PHZ, určujúci postupy a pravidlá podlimitných zákaziek.

⁸⁹ Povinnosťami uloženými zákonom na jednej strane a náročnosť na obstarávaný predmet zákazky na strane druhej.

verejne dostupné.⁹⁰ V záverečnej práci sme mali záujem zistiť, či zmeny v zákone o verejnom obstarávaní, v zmysle zvyšovania finančných limitov a upustenie od direktívy realizovať určité stavebné práce prostredníctvom systému EKS, malo vplyv aj na zadávanie príslušných zákaziek v intenciách hospodárskej súťaže a ceny. Bez hlbšej analýzy existuje predpoklad, nevyžadovanie zverejňovania dokumentácie spojenej so zadávaním zákazky podľa § 117 zákona o verejnom obstarávaní, resp. vyhnutie sa zadávaniu zákazky cez systém EKS v čase, keď to bolo povinné pri zákazkách bežne dostupných na trhu, sa vytvára/vytváral netransparentný priestor.⁹¹

- a) z pohľadu verejnosti, ktorá by mala záujem posúdiť, či verejné prostriedky boli vynaložené minimálne v súlade so zákonom, či sa vôbec uvažovalo s myšlienkou hodnota za peniaze,⁹²
- b) z perspektívy verejných obstarávateľov utajiť zákazky, pre ktoré majú isté dôvody ich nezverejniť,
- c) z pohľadu potenciálnych uchádzačov.⁹³

4.1.7 Vplyv PHZ a počtu uchádzačov na víťaznú cenu PVO

Naším cieľom je hlbšie preskúmať analyzovaný jav a hlavne demaskovať, aký vplyv na víťaznú cenu má vplyv PHZ a počet uchádzačov (predložené cenové ponuky). Budeme skúmať závislosť medzi kvantitatívnymi štatistickými znakmi. V nami skúmanom prípade, teda vplyve PHZ na víťaznú cenu ide o príčinnú kauzálnu závislosť PHZ na víťaznú ponuku.

Závisle vysvetľovanú premennú sme si zvolili víťaznú cenu a nezávislé vysvetľujúce premenné použijeme PHZ a počet uchádzačov. Analýze podrobíme unikátnych 49 obstarávaní a skúmame, ako vplýva PHZ na celkovú víťaznú cenu. Výstup regresnej a

---

⁹⁰ Touto vetou nie je dotknutý § 117 ods. 6 zákona č. 343/2015 Z. z. pojednávajúci o kvartálnom zverejňovaní súhrnných správ v profile verejného obstarávateľa. V rámci súhrnnej správy sa uvedie iba predmet zákazky, identifikácia dodávateľa a hodnota zákazky. To neplatí ak ide o zákazky zadávané spravodajskými službami.

⁹¹ Podobne sa na to pozerá aj TIS:

BILENÁ, E. - ŠÍPOŠ, G. Vládna novela predraží zákazky a podporí korupciu. [online]. 2018. Transparency international Slovensko. [cit. 10. marec 2020]. Dostupné na: <https://transparency.sk/sk/vladna-novela-predrazi-zakazky-a-podpori-korupciu/>

⁹² Z ďaleka najvyšší podiel na príjmovej strane rozpočtu obcí, majú výnosy z podielových daní fyzických osôb. Na základe uvedeného považujeme za dôležité, sprístupniť celkový proces zadávania zákazky (nie iba súhrnnú správu) širšej verejnosti takou formou, ktorá bude rešpektovať princíp transparentnosti a zákazky budú preskúmateľné aj bez dodatočného vyžiadania si zo strany subjektu, majúceho záujem preveriť postup zadávania zákazky.

⁹³ V nadväznosti na nedostatočnú mieru informovanosti o pripravovaných/vyhlásených verejných obstarávaníach.

korelačnej analýzy sa skladá z troch častí: prvou časťou je výstup korelačnej analýzy, druhú časť tvorí výstup ANOVA, kde testujeme vhodnosť použitého modelu. Tretia časť je výstup regresnej analýzy. Touto časťou výstupu začneme interpretácie výsledkov.⁹⁴ Regresná funkcia má tvar $y = -901 + 0,96x_1 + 28x_2$. Nulové hypotézy, ktoré sú v rámci tejto analýzy testované, sa týkajú významnosti lokujúcej konštanty a regresného koeficienta. K vyhodnoteniu použijeme P-value. Pre lokujúcu konštantu P – value je $0,76 > 0,05$. Z toho vyplýva, že lokujúca konštantka nie je štatisticky významná. P-value pre regresný koeficient x_1 je $1,8E - 45 < 0,05$, čo podčiarkuje štatistickú významnosť tohto koeficienta. P-value pre regresný koeficient x_2 je $0,98 > 0,05$, čo nepredstavuje štatistickú významnosť. V časti ANOVA testujeme nulovú hypotézu, ktorá pojednáva o nesprávnosti zvoleného modelu na skúmanie závislosti – lineárnej regresnej priamky. Hypotéza H_0 predstavuje nevhodnosť zvoleného modelu a alternatíva hypotéza H_1 vypovedá o optimálnej voľbe modelu. Na vyhodnotenie použijeme F test Significance $F = 1,72 \cdot 10^{-44} < 0,05$ (α - hladina významnosti), t. j. H_0 zamietame, čo znamená, že model bol zvolený správne.

Regresný koeficient x_1 (PHZ) je štatisticky významný a môžeme ho použiť na modelovanie zadania hypotetickej zákazky. Ak teda predpokladaná hodnota zákazky bude na úrovni 100 000 eur, tak víťazná cena klesne na 96 %, čo v absolútnom vyjadrení bude predstavovať 96 000 eur. Tento reverzný vzťah demonštruje aj skutočnosť obsiahnutá v R square (koeficient determinácie). Hodnota dosahuje takmer 100 %, čo znamená, že nastavenie PHZ na 98 % odzrkadľuje celkovú víťaznú cenu a ostatné 2 % predstavujú nevysvetlenú variabilitu, vplyv náhodných činiteľov. Až 98 % variability závislej premennej vieme vysvetliť prostredníctvom regresného modelu.

Z uvedeného usudzujeme, že počet uchádzačov nemá štatisticky významný vplyv na víťaznú cenu.⁹⁵ Správne nastavenie PHZ má v tomto prípade principiálny význam na celkovú vysúťáženu cenu.

⁹⁴LUKAČIK, M. – SLOSIAR, V. Základy práce s ekonometrickým programom GRETL. [online]. 25 s. [cit. 11. marec 2020]. Dostupné na: <https://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/GRETL%20popis.pdf>

⁹⁵ Uchádzači, vrátane verejného obstarávateľa buď kooperujú správanie a dohodnú sa na víťazovi, resp. nemá zmysel pre nich znižovať cenu, nakoľko by siahli na svoje marže (za predpokladu že nevyrábajú efektívne, resp. sú priestorový oligopol, resp. podobný aktér nedokonalkej konkurencie).

Tabuľka 8 Štatistická analýza 1

Regression Statistics	
Multiple R	0,993830133
R Square	0,987698333
Adjusted R Square	0,987163478
Standard Error	4641,018423
Observations	49

ANOVA					
	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	2	79550840501	3,98E+10	1846,665	1,17266E-44
Residual	46	990796392,3	21539052		
Total	48	80541636893			

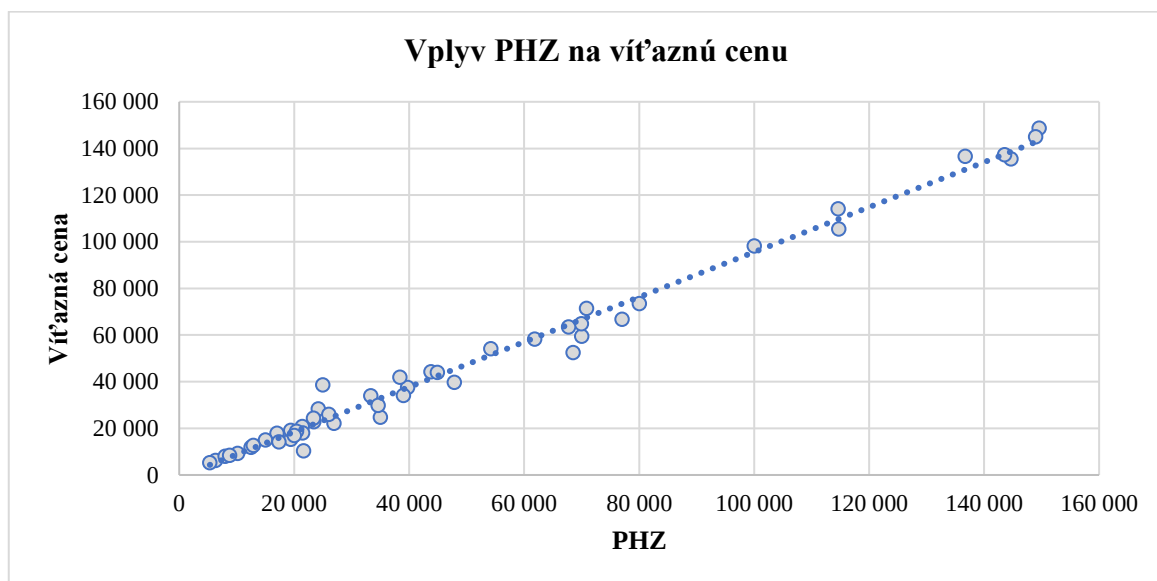
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	-901,4048398	3014,138063	-0,29906	0,766242	-6968,55008	5165,740401	-6968,55008	5165,740401
PHZ x1	0,963740608	0,015951394	60,41733	1,8E-45	0,931632118	0,995849098	0,931632118	0,995849098
Počet uchádzačov x2	28,0724807	915,583676	0,030661	0,975673	-1814,901871	1871,046833	-1814,901871	1871,046833

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 7 symbolizuje závislosť víťaznej ceny od PHZ. Do grafu sme nezakomponovali počet predložených ponúk (uchádzačov), nakoľko sme v regresnej analýze zistili nevýznamnosť uvedenej premennej. V grafe má spojnice vzrastajúci trend. Body dotyku s lineárnou priamkou reprezentujú zhodnú hodnotu PHZ a víťaznej cenovej ponuky. Čím je vzdialenosť bodu od spojnice väčšia, tým je rozdiel medzi PHZ a víťaznou ponukou markantnejší. Ak bod leží nad priamkou znamená to, že víťazná cena presiahla hodnotu predpokladanej hodnoty zákazky. V zmysle zákona o verejnom obstarávaní, vysúťaženie vyššej ceny, ako bola predpokladaná hodnota zákazky predstavuje pre verejného obstarávateľa väčší manévrovací priestor, pretože dané verejné obstarávanie môže zrušiť.⁹⁶ Body nachádzajúce sa pod priamkou znamenajú úsporu. Hodnota víťaznej ceny je nižšia ako predpokladaná hodnota zákazky.

⁹⁶ § 57 zákona o verejnom obstarávaní

Graf 7 Vplyv PHZ na víťaznú cenu

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.8 Vplyv počtu zapojených uchádzačov na vykázanú úsporu PVO

Vo väzbe na PVO sme mali záujem identifikovať intenzitu vzťahu a teda vôbec vplyv počtu zapojených uchádzačov do procesu verejného obstarávania, na celkovú vykázanú úsporu. Ako sme hore vyššie uviedli, priemerná úspora v PVO predstavovala približne 7 %.

Ak sa pozrieme na lokujúcu konštantu a regresný koeficient musíme konštatovať štatistickú nevýznamnosť, nakoľko uvedené hodnoty sú vyššie ako hodnota 0,05. Taktiež v časti ANOVA je F test Significance na úrovni $0,78 > 0,05$. Prijímame hypotézu H_0 , čo predstavuje nevhodnosť zvoleného modelu. Lokujúca konštanta odzrkadľuje nami zistenú priemernú mieru úspory vo výške 7 %, pri zákazkách realizovaných spôsobom PVO. Priemerná vykázaná miera úspory vo výške 7 %, nie je zapríčinená vplyvom zapojenia sa uchádzačov do verejného obstarávania, ale je výhradne determinovaná stanovenou PHZ. Inak povedané, ak by sa nezapojil žiadny uchádzač do súťaže úspora by dosiahla 7 %.

Regresný koeficient x_1 je väčší ako hodnota 0,05 a preto usudzujeme, že je štatisticky nevýznamný, tzn. vplyv počtu zapojených uchádzačov do danej súťaží nevplýva na výslednú vysúťáženu cenu. Teda hypoteticky, ale štatisticky nesprávne, by sme mohli predpokladať, že ak budú predložené tri cenové ponuky od rozdielnych uchádzačov, úspora poklesne o 2,28 %. Z predkladaného usudzujeme, že pri PVO má vplyv na konečnú vysúťáženu cenu najmä nastavenie PHZ.

Tabuľka 9 Štatistická analýza 2

Regression Statistics	
Multiple R	0,040121404
R Square	0,001609727
Adjusted R Square	-0,019632619
Standard Error	14,08526412
Observations	49

ANOVA

	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	15,03418009	15,03418	0,075779	0,784307644
Residual	47	9324,549271	198,3947		
Total	48	9339,583451			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	-7,572771206	8,527833675	-0,88801	0,379059	-24,7285597	9,583017292	-24,7285597	9,583017292
Počet uchádzačov x1	0,760419421	2,762347562	0,27528	0,784308	-4,796707082	6,317545924	-4,796707082	6,317545924

Zdroj: Vlastné spracovanie

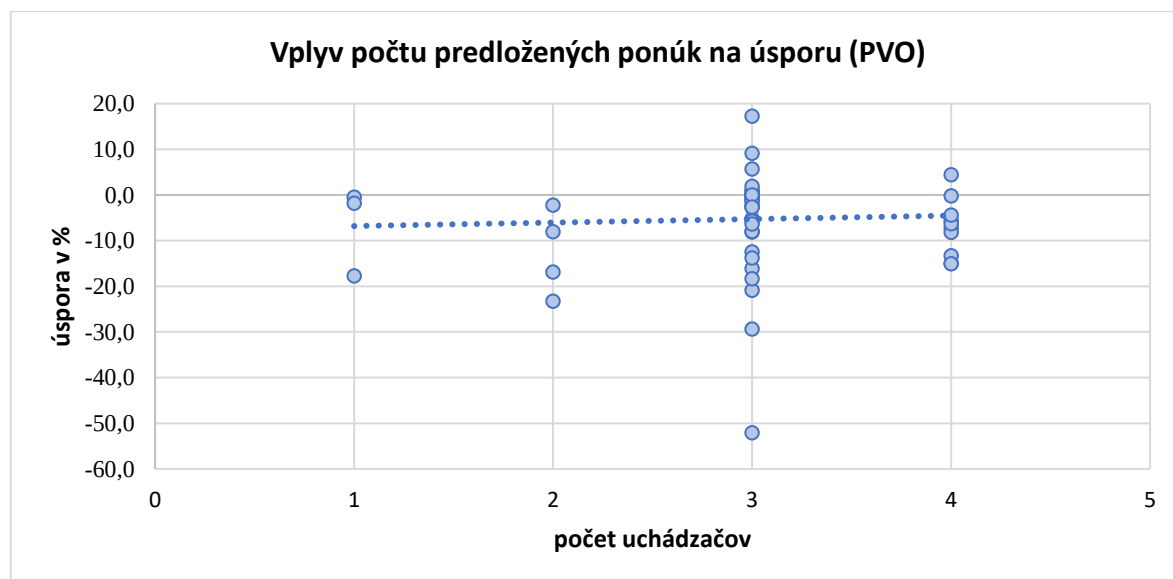
Graf č. 8 zobrazuje vzťah medzi počtom uchádzačov a dosiahnutou úsporou v %. Trendová línia je pozitívna. Vzrastajúci počet uchádzačov spôsobuje znižovanie vykázanéj úspory. Záujem uchádzačov o zákazku na uskutočnenie stavebných prác by nevedol k úspore na strane vyhlasovateľa verejného obstarávania, ale naopak k znižovaniu úspory. V tomto ohľade môžeme dedukovať, že negatívny vzťah medzi počtom predložených ponúk od uchádzačov a deklarovanou úsporou môže byť spôsobený:

- dohodou medzi zapojenými uchádzačmi, narúšajúcou hospodársku súťaž alebo
- nízkou mierou transparentnosti a publicity zverejnenej zákazky na uskutočnenie stavebných prác,
- stanovením PHZ na takej hraničnej úrovni, kedy nie je možné zo strany uchádzačov znižovať cenu,
- vytvorením „pro forma“⁹⁷ súťaže zo strany verejného obstarávateľa,
- snahou verejného obstarávateľa zrealizovať zákazku aj za možnosti konania na hrane/za hranou zákona.

⁹⁷ „Pro forma“ súťaž označujeme ako súťaž, kedy vyhlasovateľ má vopred vytypovaného uchádzača ktorý vyhrá a bude sa podieľať na realizácii zákazky. Vyhlasovateľ, alebo vopred dohodnutý víťazný uchádzač vyhladá ďalších uchádzačov, ktorí sa zapoja do procesu verejného obstarávania s tým, aby vytvorili umelú hospodársku súťaž a umožnili dodržať literu zákona v zmysle zachovanie princípu hospodárskej súťaže.

V predchádzajúcich stranách sme popísali vykázanú mieru úsporu pri PVO, v rámci rôznych hodnôt PHZ. Zistili sme, že úspora je pri zákazkách s PHZ nad 100 000 eur nižšia ako pri zákazkách do 99 999 eur.

Graf 8 Vplyv počtu predložených ponúk na úsporu (PVO)

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.9 Vplyv PHZ a počtu uchádzačov na víťaznú cenu – EKS

Pri systéme EKS a odhadovaní vplyvu PHZ a počtu uchádzačov na víťaznú cenu postupujeme obdobne ako pri PVO. Zaujímá nás, či existuje intenzívnejší vplyv vyššej konkurencie, v podobe početnejšieho zastúpenia uchádzačov v jednotlivých zákazkách na uskutočnenie stavebných prác, obstarávaných formou systému EKS.

V prvom rade posúdime, či nami navrhnutý model a regresné koeficienty sú štatisticky významne. Zápis analytického tvaru rovnice vyzerá nasledovne: $y = 7710 + 0,81x_1 - 1505x_2$ a predstavuje odhadnutý tvar jednoduchého lineárneho modelu. Hodnota intercept, a obidva regresné koeficienty sú štatisticky významne vzhľadom k tomu, že ich hodnoty sú menšie ako hodnota 0,05. V časti ANOVA testujeme nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že model, ktorý sme zvolili na vysvetlenie závislosti (v našom prípade lineárna regresná priamka) nie je vhodný a alternatívna hypotéza H1 tvrdí opak. Na vyhodnotenie použijeme F test Significance $1,61 \cdot 10^{-43} < 0,05$, tzn. zamietame hypotézu H0 a prijímame

hypotézu H1. Skonstruovaný model hodnotíme ako štatisticky významný. Hodnota Multiple R (korelačný koeficient) sa rovná 98 %. Z toho vyplýva že závislosť je veľmi silná. Taktiež R Square (koeficient determinácie) sa takmer blíži na úroveň 100 % čo indikuje, že zvolená regresná priamka vysvetľuje variabilitu víťaznej ceny v celom rozsahu a nevysvetlené činitele predstavujú nepatrný zlomok.

Hodnota regresného koeficientu x1 (PHZ) hovorí, že ak sa PHZ zvýši o jednu jednotku, víťazná cena klesne o 19 %. Regresný koeficient x2 (počet uchádzačov) hovorí, ak sa počet uchádzačov zvýši o jednu, víťazná cena klesne približne o 1 505 eur. Ak by teda hypotetická PHZ bola na úrovni 100 000 eur a do súťaže by sa zapojilo 7 uchádzačov⁹⁸ víťazná cena by reprezentovala hodnotu 78 175 eur. Víťazná cena = $7710 + 0,81 \cdot 100\,000 + (-1505 \cdot 7)$. Relatívna úspora by dosiahla hodnotu približne 22 %. Dôležité je poznanie, že naproti PVO, síce výška PHZ významne ovplyvňuje víťaznú cenu, ale úlohu zohráva aj intenzita hospodárskej súťaže. Čím bude dosiahnutá vyššia hospodárska súťaž, tým sa za ceteris paribus dosiahne aj významnejšia úspora.

Tabuľka 10 Štatistická analýza 3

Regression Statistics	
Multiple R	0,982882276
R Square	0,966057569
Adjusted R Square	0,964581811
Standard Error	5792,977974
Observations	49

ANOVA

	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	2	43936114652	2,2E+10	654,6179	1,61097E-34
Residual	46	1543695315	33558594		
Total	48	45479809967			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	7710,257119	2024,200906	3,809037	0,000412	3635,752024	11784,76221	3635,752024	11784,76221
PHZ x1	0,810345356	0,022551347	35,93335	2,61E-35	0,764951849	0,855738863	0,764951849	0,855738863
Počet uchádzačov x2	-1505,840676	279,9703711	-5,37857	2,44E-06	-2069,391804	-942,2895482	-2069,391804	-942,2895482

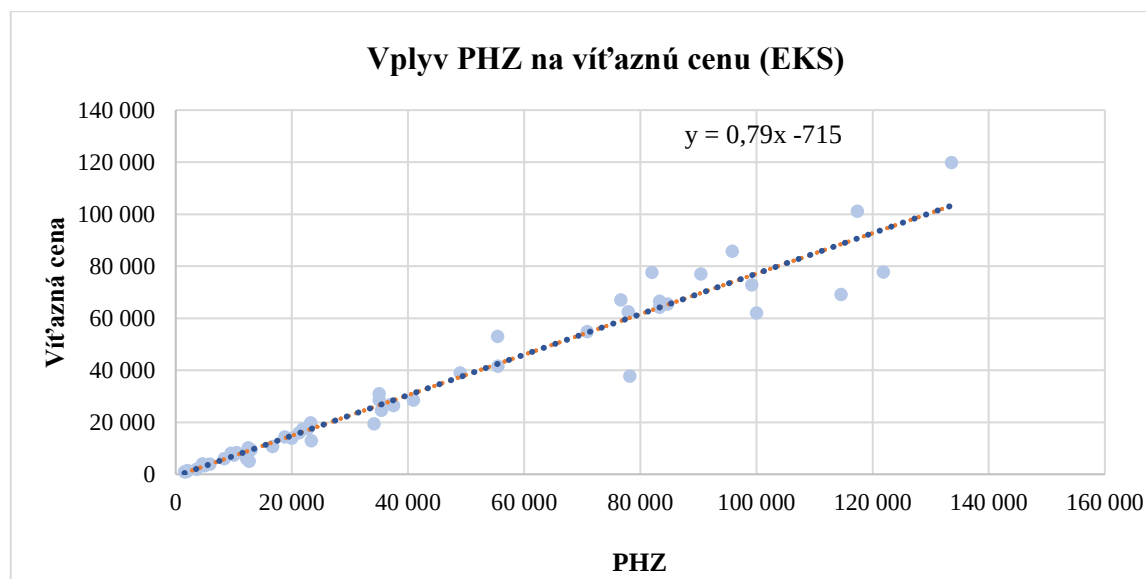
Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 9 zobrazuje vzťah medzi PHZ a vysúťaženou víťaznou cenou.. Body situované na vyrovnávacej regresnej priamke predstavujú také hodnoty, kedy vykázaná

⁹⁸ V súvislosti s nami skúmanými zákazkami, realizovanými prostredníctvom systému EKS, sme identifikovali v priemere 7 uchádzačov pripadajúcich na jednu zákazku.

úspora je rovná funkcií $y = 0,79x - 715$.⁹⁹ Body lokalizujúce sa pod priamkou reprezentujú víťaznú cenu o viac ako 20 % nižšiu oproti nastavenej PHZ. Naopak, body vyskytujúce sa nad vyrovnávacou priamkou predstavujú nižšiu úsporu ako 20 %.

Graf 9 Vplyv PHZ na víťaznú cenu (EKS)

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.10 Vplyv počtu uchádzačov a frekvencie aukcie na dosiahnutú úsporu (EKS)

V ďalšom modeli sa pozrieme, do akej miery aukcia a počet uchádzačov vplýva na vykázanú úsporu. V predchádzajúcom modeli aplikovanom pri PVO sme dospeli k zisteniu, že počet uchádzačov nemá žiadny vplyv na deklarovanú úsporu a súčasne regresný parameter reprezentujúci počet uchádzačov nebol štatisticky významný.

Ako prvé overíme, do akej miery môžeme brať nami predkladaný model, týkajúci sa úspory v rámci EKS na zreteľ a teda, či je štatisticky významný. Lokujúca konštanta a regresný koeficient x2 (frekvencia aukcie) dosahujú P-value väčšie ako hodnota 0,05, čiže ich označujeme ako nie štatisticky významné. Naopak regresný koeficient x1 (počet uchádzačov) je štatisticky významný, čo považujeme za dôležitý poznatok. V časti ANOVA testujeme nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že model, ktorý sme zvolili na vysvetlenie závislosti

⁹⁹ Vykonali sme osobitú regresnú analýzu pre skúmanie vplyvu PHZ na víťaznú cenu. Regresná analýza nadobúda ekvivalentné hodnoty ako regresná analýza skúmajúca závislosť PHZ a počtu uchádzačov na celkovú víťaznú cenu.

(v našom prípade lineárna regresná priamka) nie je vhodný a alternatívna hypotéza tvrdí opak. Akceptujeme hypotézu H_1 a zamietame H_0 . Údaj ukazovateľa F test indikuje, že model je zvolený správne.

Regresná funkcia má tvar $y = -15,91 - 1,31x_1 - 0,02x_2$. Hodnota intercept zodpovedá tvrdeniu, že ak by nebola predložená žiadna ponuka a neuskutočnila sa aukcia, víťazná cena by klesla zhruba o 16 %. Regresný koeficient x_1 (počet uchádzačov) hovorí, že ak by sa zvýšil počet uchádzačov o 1 subjekt, víťazná cena by klesla o 1,3 %. Ak by sme brali na zreteľ aj regresný koeficient x_2 (aj keď nie je štatisticky významný), tak ak by ponuku predložil iba 1 uchádzač, víťazná cena by klesla o 0,02 %.

Modelový príklad si môžeme demonštrovať na zákazke s nasledovnými vstupnými údajmi:

- PHZ zodpovedá hodnote 50 000 eur,
- Priemerný počet uchádzačov, t. j. 7,
- Priemerná frekvencia aukcie, t. j. 35 predložených ponúk.

Rovnica má tvar: $y = -15,91 - (1,31*7) - (0,02*35)$. Úspora v tomto variante predstavuje 25,78 %. Ak je priemerná úspora pri EKS 26 %, tak z tejto úspory bude približne 1/3 zodpovedať relatívne vysokej hospodárskej súťaži a sčasti aj aplikovaním elektronickej aukcie. Ako sme zistili, priemerný počet uchádzačov pripadajúci na zákazku je približne 7 a priemerná úspora predstavuje približne 26 %. Z toho 16 % úspory je generovanej na základe systému EKS, resp. stanovením PHZ a 10 p. b. prispieva hospodárska súťaž a marginálne aj elektronická aukcia. Korelačný koeficient zodpovedá hodnote 0,39 a z toho vypláva, že vzťah medzi premennými je mierne závislý. V tomto ohľade vidíme, že zvyšok vzťahu vysokou mierou dotvára PHZ, ako sme vyššie uviedli. Koeficient determinácie je na úrovni 15 %. Táto hodnota informuje o skutočnosti, koľko regresná priamka vysvetľuje mieru variability, tzn. že vysvetľuje ju na 15 % a zvyšok variability vysvetľuje PHZ a iné parametre. Inak povedané, regresným modelom s dvomi nezávislými premenami x_1 a x_2 vieme vysvetliť 15 % variability celkovej úspory.

Tabuľka 11 Štatistická analýza 4

Regression Statistics	
Multiple R	0,387017284
R Square	0,149782378
Adjusted R Square	0,112816394
Standard Error	10,24997371
Observations	49

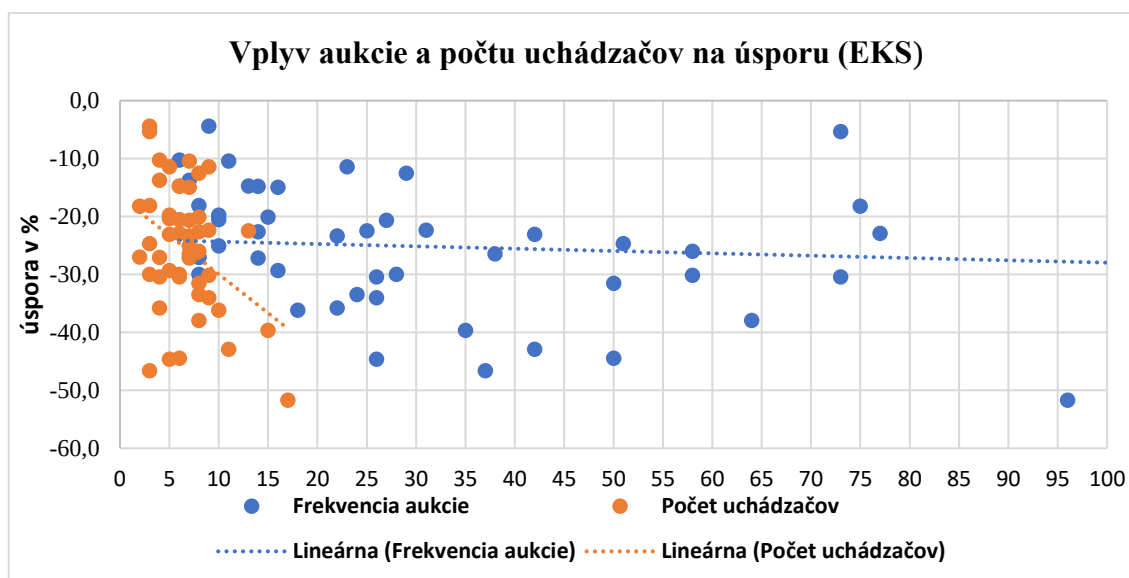
ANOVA					
	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	2	851,4006029	425,7003015	4,05189754	0,02394376
Residual	46	4832,850208	105,061961		
Total	48	5684,250811			

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%
Intercept	-15,91287749	3,695020695	-4,306573306	8,61349E-05	-23,35056839	-8,475186596	-23,35056839	-8,475186596
Počet uchádzačov x1	-1,310680158	0,481526069	-2,721929804	0,009135576	-2,279941863	-0,341418453	-2,279941863	-0,341418453
aukcia x2	-0,023930315	0,048712454	-0,491256598	0,625580779	-0,1219834	0,074122771	-0,1219834	0,074122771

GRAF č. 10 zachytáva závislosť vykázanéj úspory od počtu predložených ponúk uchádzačmi a uskutočnenej aukcie. Zvýšenie hospodárskej súťaže má za dôsledok zníženie víťaznej ceny a teda zvýšenie úspory. Pri aukcii to nie je jednoznačné. Aj keď trendová línia je negatívna, pozvoľne klesajúca, čo spôsobuje znižovanie vysúťaženej pri vyššej frekvencii aukcií, avšak tento vzťah nie je jednoznačný a je štatisticky nevýznamný.

Graf 10 Vplyv aukcie a počtu uchádzačov na úsporu (EKS)

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2 Sumarizácia výsledkov analýzy

Náš predmet skúmania vychádzal z odborných štúdií a bol založený na porovnaní elektronického obstarávania a PVO. Skúmanie závislosti počtu uchádzačov, resp. analyzovanie dĺžky trvania verejného obstarávania vyplývalo zo získaných poznatkov preštudovaných odborných štúdií. Na základe získaných a analyzovaných dát, môžeme uskutočniť zovšeobecnenie a zosumarizovať nadobudnuté poznatky. V jednotlivých porovnávacích hľadiskách, vychádzajú zákazky zadané prostredníctvom systému EKS hospodárnejšie a transparentnejšie v porovnaní s PVO, aj s rešpektovaním limitov systému EKS.

Tabuľka 12 Verejné obstarávanie PVO verzus EKS

	Verejné obstarávanie	
	PVO	EKS
Priemerná veľkosť zákazky	59 400 eur	51 500 eur
Hospodárnosť		
Priemerná úspora	26%	7%
Priemerný počet uchádzačov	3	7
Priemerná dĺžka trvania procesu verejného obstarávania	48 dní	7 dní
Vplyv PHZ a uchádzačov na víťaznú cenu	Nie	áno
Vplyv počtu uchádzačov na vykázanú úsporu	Nie	áno
Transparentnosť	Nízka	Vysoká

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3 Elektronizácia verejného obstarávania z pohľadu miest a obcí

Povinná elektronická komunikácia nadobudla účinnosť dňa 19.10.2018. Od tohto momentu je povinná pre zadávania podlimitných a nadlimitných zákaziek pre všetkých verejných obstarávateľov. Na základe vyhodnotenia dát sme dospeli k záveru, že systém EKS je/bol istý posun vpred v porovnaní s PVO. Ak teda ISEZZ sú transparentnejšie, hospodárnejšie a skracujú dĺžku trvania verejného obstarávania, otázkou zostáva ktorý, z nich je „najlepší“ a prečo existuje relatívne vysoký počet ISEZZ. Územné samosprávy sa podieľajú približne 1/3 na celkovom počte vyhlásených zákaziek a hodnota obstarávaných komodít predstavuje 16 % na celkovej hodnote verejného obstarávania v rámci Slovenska. Cieľom je zistiť, aký z pomedzi 11 dostupných ISEZZ samosprávy využívajú, či ich vnímajú ako zákonnú povinnosť, a či vôbec existuje ich uplatniteľnosť aj pri zákazkách s nízkou hodnotou. Zistíme, aká je odozva na zjednotenie roztrieštenosti ISEZZ a objednávka po vytvorení jednotného bezplatného celoslovenského ISEZZ.

4.3.1 Podiel územnej samosprávy na verejnom obstarávaní v Slovenskej republike

Samosprávnymi územnými celkami sú obce a vyššie územne celky.¹⁰⁰ V našom prípade sa zameriame výhradne na lokálnu samosprávu reprezentovanú mestami a obcami (obce). Štatistický prehľad realizovaných verejných obstarávaní zverejňuje ÚVO iba za subjekty územnej samosprávy, štátnej správy a iných subjektov.¹⁰¹ Štatistiky za mestá a obce nie sú k dispozícii a spadajú do kategórie územná samospráva.

Tabuľka 13 Podiel územnej samosprávy v %

	2018		2017		2016	
	hodnota v €	počet zákaziek	hodnota v €	počet zákaziek	hodnota v €	počet zákaziek
územná samospráva	706 435 708,00	1 228,00	618 307 777,00	1 472,00	974 625 644,00	2 217,00
Spolu SR	4 820 390 458,00	3 162,00	4 004 797 804,00	2 687,00	4 384 542 517,00	3 899,00
podiel územnej samosprávy v %	13	28	13	35	18	36

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa štatistík procesu verejného obstarávania¹⁰²

¹⁰⁰ Zákon č. 221/1996 Z. z. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky

¹⁰¹ Iný subjekt je subjekt podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona o verejnom obstarávaní, ktorý nie je verejný obstarávateľ, ani obstarávateľ. Napr. právnická osoba prijímajúca viac ako 50 % z verejných zdrojov na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebnej práce, poskytnutie služby.

¹⁰² Úrad pre verejné obstarávanie. Štatistika procesu verejného obstarávania. [online]. 25 s. [cit. 15. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/informacny-servis/statistika-procesu-verejneho-obstaravania-396.html>

Ako môžeme vidieť na priloženej tabuľke č. 13 z celkového počtu verejných obstarávaní, územná samospráva generuje približne 1/3. Ostatné subjekty obstarávajú sice za vyššie hodnoty, avšak frekvencia vyhlasovania obstarávaní je nižšia v porovnaní s územnou samosprávou. Počet vyhlásených zákaziek územnou samosprávou od roku 2016 kontinuálne klesá. Daný jav dokumentuje dočerpávanie eurofondov z programového obdobia 2007 až 2013.

V počte vyhlásených verejných obstarávaní sice územná samospráva dominuje, no z hľadiska celkovej hodnoty zákaziek nezohráva významný podiel na celkovej hodnote obstarávaných komodít. V súvislosti s celkovou hodnotou obstarávaných zákaziek iba v roku 2016 dosiahla lokálna samospráva 1/3 podiel. Medzi rokmi 2017 a 2018 sa podiel stabilizoval na 13 % a je porovnateľný s obstarávateľmi označovanými ako „iný subjekt.“

S poukazom na uvedené je dôležité analyzovať vnímanie a skúsenosti územnej samosprávy, v našom prípade lokálnej samosprávy vzhľadom k tomu, že predstavuje významný podiel na počte obstarávaných zákaziek naprieč sledovanými obdobiami. Síce hodnota zákaziek vyhlásených subjektmi územnej samosprávy, k pomeru k celkovým výdavkom na verejné obstarávanie v rámci celého Slovenska predstavuje ani nie 1/6, z pohľadu efektívnosti a hospodárnosti vynakladaných prostriedkov je žiadúce venovať obstarávaniu miestnej samosprávy náležitú pozornosť.

4.3.2 Realizovaný prieskum so zameraním sa na miestnu samosprávu

Na základe dole nižšie uvedených skutočností ovplyvňujúcich verejné obstarávanie, sme sa rozhodli zanalyzovať súčasný stav a zistiť, ako vníma lokálna samospráva elektronizáciu verejného obstarávania. Oslovili sme približne 2192 miest a obcí prostredníctvom CRM systému flowii. Spätná reakcia v podobe vyplneného Google formulára nám prišla od 84 samospráv, čo z celkového počtu oslovených subjektov predstavuje približne 4 %. Obdobný postup získavania dát zvolila aj štúdia z Portugalska, ktorá z 2900 poslaných dotazníkov verejným obstarávateľom obdržala približne 120 odpovedí. Prezentované výsledky budeme uvádzať výlučne za celý výberový súbor a nebudeme ich kategorizovať podľa veľkostných kategórií príslušných obcí.

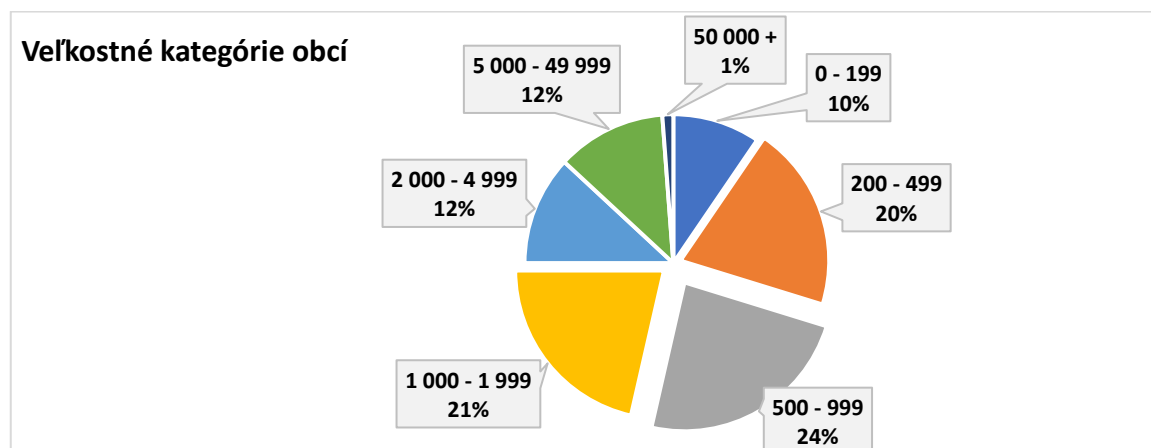
Zmapovanie využívania ISEZZ zo strany príslušných samospráv nás zaujímalo hlavne z dôvodu:

- povinnej elektronickej komunikácie pri podlimitných a nadlimitných zákazkách od 19.10.2018,
- relatívne vysoký počet (11) alternatívnych informačných systémov pre elektronické zadávanie zákaziek (ISEZZ),
- skúsenosti s ISEZZ EKS, nakoľko do 07.11.2017 bola uzákonená povinnosť zadávať podlimitné bežne dostupné zákazky prostredníctvom systému EKS a súčasne hospodárnejšiemu a transparentnejšiemu nástroju v porovnaní s PVO,
- súbeh dvoch štátnych bezplatných systémov, ktoré sú v rámci funkcionalít takmer totožné,

4.3.3 Distribúcia obcí v závislosti od ich veľkosti

Z 84 obcí, najväčšie zastúpenia tvoria obce vo veľkostnej kategórii od 200 do 4 999 obyvateľov. Iba jedno mesto s veľkosťou nad 50 000 obyvateľov nám poskytlo svoju odpoveď, vo forme vyplneného dotazníku.

Graf 11 Veľkostné kategórie obcí

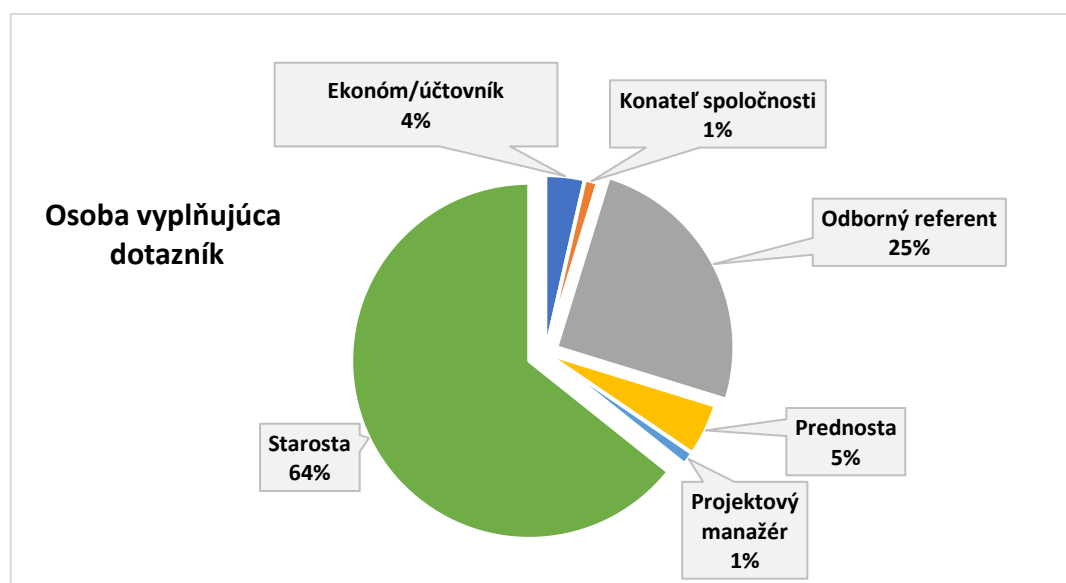
Zdroj: Vlastné spracovanie

Za obce, ktoré sa podujali zapojiť do analýzy a poskytnúť svoje cenné skúsenosti s verejným obstarávaním, odpovedali osoby na rôznych pracovných pozíciách. Takmer 2/3 respondentov predstavovali starostovia obcí. V poradí druhý najčastejší odpovedajúci boli referenti a na samotnom konci sa objavili prednostovia, ekonómovia/účtovníci, projektoví manažéri a konatelia spoločností. Máme zato, že osoby vyplňajúce dotazník disponujú právomocou rozhodovať za obec v otázke verejného obstarávania, a preto ich z tejto perspektívy môžeme označiť ako osoby, konajúce v mene samosprávy.

V menších obciach do 1 999 obyvateľov, až 80 % respondentov predstavovali starostovia. Je všeobecne známe, že v menších obciach proces verejného obstarávania uskutočňujú starostovia obcí, resp. starostovia so súčinnosťou s niektorým zamestnancom obce. Ak za odborného referenta označíme osobu, ktorá má v náplni práce aj samotný proces verejného obstarávania, tak táto skupina mala zastúpenie iba v 1/10.

Vo väčších mestách/obciach viac ako polovica respondentov vykonáva funkciu referenta. Funkcie referenta sú diverzifikované. V rámci odpovedí nám poskytli údaje referenti výstavby a regionálneho rozvoja, referenti so zameraním na verejné obstarávanie, samostatní referenti. Ak vychádzame z predpokladu, že uvedení referenti sú v postavení zodpovednej osoby za proces verejného obstarávania, resp. spolu so starostom sú zodpovední za proces verejného obstarávateľa, zisťujeme, že ani jeden z nich nevyužíva ISEZZ pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou. Z toho môžeme predpokladať, že nimi používaný ISEZZ nie je natoľko zaujímavý, aby prostredníctvom neho uskutočňovali všetky zákazky, vyžadujúce povinnosť postupovať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Graf 12 Osoba vyplňujúca dotazník

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.4 Najväčšie problémy obcí spojené s verejným obstarávaním

Tabuľka č. 14 definuje oblasti, ktoré verejní obstarávatelia vnímajú ako najproblematickejšie. Verejní obstarávatelia si mohli zvoliť viac ako jednu odpoveď. Najčastejšie skloňovaný problém verejného obstarávania predstavuje administratívna

náročnosť, časová náročnosť procesu a časté legislatívne zmeny. Všetkým trom najvypuklejším problémom sme sa v našej práci viac, alebo menej zaoberali.

Administratívna náročnosť je determinovaná legislatívou, ale ako sme mohli vidieť v popisovanom prípade zadávanie zákazky formou EKS, administratívna náročnosť je zo strany verejného obstarávateľa nižšia ako pri PVO. Časové lehoty stanovuje zákon. Zákazky s nízkou hodnotou, zadávané formou PVO trvajú približne 48 dní. Ako sme sa zmienili, lehota 48 dní, odo dňa začatia, do dňa podpísania zmluvy je neprimeraná, resp. existuje priestor na jej skrátenie. Legislatívne zmeny a čiastočné formovanie zákona o verejnom obstarávaní sme popisovali v teoretickej časti. Komplexnosť zákona a legislatívne zmeny vytvárajú prostredie vo verejnom obstarávaní, ktoré komplikuje zadávanie zákaziek na strane verejných obstarávateľov a na strane druhej môže odrádzať potenciálnych záujemcov.

Tabuľka 14 Definované problémy - štatistika odpovedí

Odpovede v závislosti od identifikovaného problému danej samosprávy			
Definovaný problém verejného obstarávania	Počet odpovedí obce celkovo	Počet odpovedí obce nad 2 000	Počet odpovedí obce do 1 999
Nezáujem o ZNH zo strany dodávateľov	1	1	0
Zvýšenie dolného limitu ZNH	1	0	1
Opisný formulár	1	0	1
Elektronická komunikácia	1	1	0
Nekvalita plnenia	1	0	1
Veľmi obmedzené kompetencie v prípade špekulatívnych uchádzačov	1	0	1
Hmotná zodpovednosť osoby vykonávajúcej verejné obstarávanie	2	1	1
Intenzívna kontrola Kontrolných orgánov + zdĺhavá	2	2	0
Školenia nepostačujú (nejednoznačný výklad zákona odborníkmi)	2	0	2
Nedostatok informácií	3	0	3
Ťažko nastaviteľná váha pri iných kritériách ako najnižšia cena	3	1	2
Nedostatok personálnych kapacít	4	0	4
Finančná náročnosť pri externom zadávaní	4	0	4
Celý proces verejného obstarávania	6	1	5
Nezáujem zo strany firiem o vypracovanie PHZ	7	1	6
Nejednotnosť výkladu zákona	8	2	6
Nezáujem zo strany firiem o obstarávaný predmet zákazky	9	1	8
Časté legislatívne zmeny	10	4	6
Časová náročnosť procesu	15	1	14
Administratívna náročnosť	29	6	23
Priemerný počet odpovedí	1,3	1,1	1,4

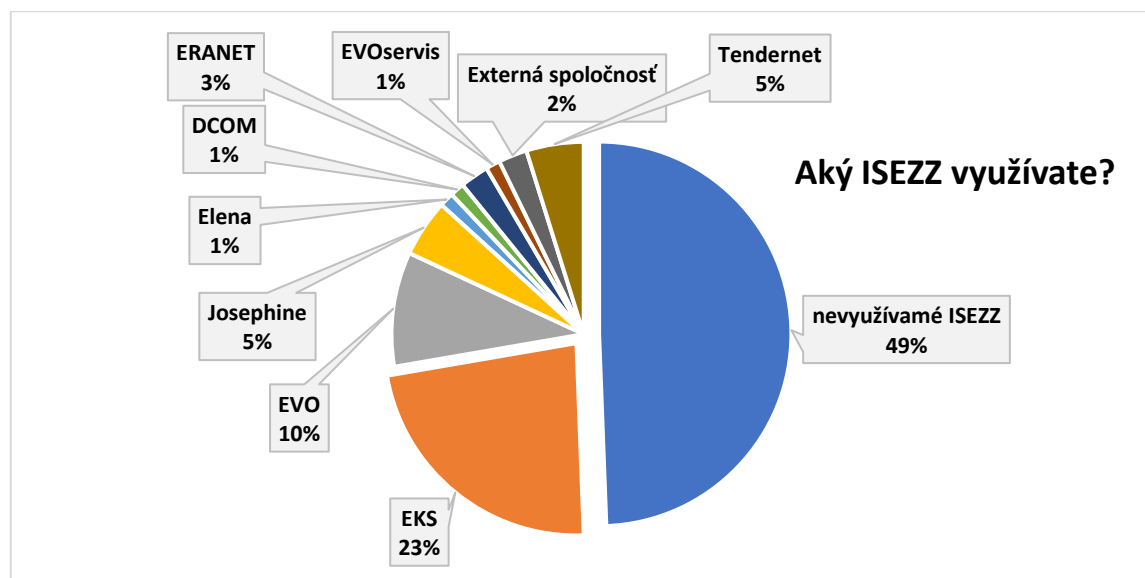
Zdroj: Vlastné spracovanie

Elektronický systém pre elektronické zadávanie zákazky a jeho optimalizácia

Zámerom vykonaného prieskumu bolo zistiť, aký ISEZZ samosprávy najčastejšie využívajú na elektronickú komunikáciu. Z uvedených odpovedí vyplýva, že viac ako polovica obcí a miest ISEZZ nevyužíva. Z toho môžeme dôvodiť nasledovné závery:

- a) nedisponujú znalosťami o ISEZZ,
- b) neuskutočnili podlimitnú resp. nadlimitnú súťaž od 19.10.2018,
- c) respondenti nedisponujú znalosťami o verejných obstarávaníach svojej obce/mesta,
- d) nepoznajú zákonnú povinnosť použiť ISEZZ pri podlimitných resp. nadlimitných zákazkách.

Graf 13 Aký ISEZZ využívate?

Zdroj: Vlastné spracovanie

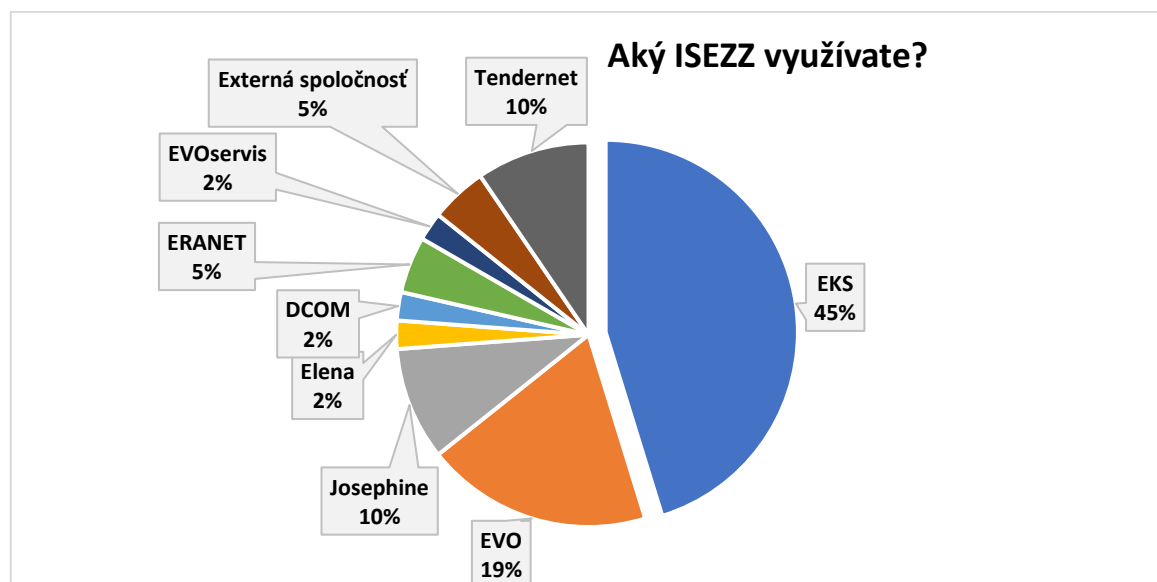
Z tých samospráv, ktoré využívajú ISEZZ, až polovica využíva pri zadávaní zákaziek systém EKS. Samotný ÚVO deklaruje najväčší, 50 % podiel na trhu, čo sa týka zákaziek uskutočnených prostredníctvom elektronického verejného obstarávania. IS EVO v našom rebríčku zastáva druhú pozíciu. Prízvukujeme, že disponujeme výberovou vzorkou, ktorá nezachytáva odpovede všetkých relevantných samospráv.¹⁰³ Ak odpovedajúci uviedli že využívajú ISEZZ, tak väčšinou to boli certifikované systémy, ktorých je v súčasnosti 11. Iba

¹⁰³ Úrad pre verejné obstarávanie. Štatistika procesu verejného obstarávania. [online]. 25 s. [cit. 15. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/informacny-servis/statistika-procesu-verejneho-obstaravania-396.html>

piati respondenti uviedli, že využívajú necertifikovaný systém Tendemnet a DCOM. Dve tretiny z respondentov využívajúcich ISEZZ využívajú práve štátny systém poskytovaný bezplatne. Uvedenú skutočnosť môžeme vnímať v dvoch rovinách:

- a) sklon využívať skôr štátne systémy ako súkromné systémy z dôvodu ich bezplatnosti a taktiež môže existovať vyššia „lojálnosť“ v prospech štátnych ISEZZ, nakoľko ich správcami sú MV SR a ÚVO,
- b) neoptimálny stav z dôvodu, že štát financuje štátne ISEZZ, ktoré poskytujú služby bezodplatne a aj napriek tomu samosprávy využívajú platené súkromné systémy.

Graf 14 Aký ISEZZ využívate?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tie samosprávy, ktoré využívajú súkromný ISEZZ pri podlimitných a nadlimitných zákazkách a nevyužívajú pri ZNH argumentujú v zmysle, že by aj mali záujem využívať ISEZZ v rámci zákaziek s nízkou hodnotou, avšak nevidia dôvod/nemajú potrebné informácie. Z toho môžeme v istom zjednodušení dedukovať, že súkromný systém neposkytuje taký užívateľský komfort a také funkcionality a prostredie, aby presvedčil verejných obstarávateľov realizovať zákazky v rôznych finančných limitoch práve prostredníctvom ISEZZ.

Nakoľko existuje 9 súkromných a dva štátne ISEZZ s rôznym prostredím a modulmi, zaujíma nás, či príslušní respondenti vedia identifikovať slabé miesta v systéme. Prekvapujúce je, že z tých, ktorí uviedli, že vyžívajú ISEZZ (40 samospráv), až 70 % neidentifikovalo nezrovnalosti/slabé miesta systému, resp. príležitosť na zmenu k lepšiemu. Práve tieto subjekty vo svojich odpovediach na samotné neduhy verejného obstarávania v SR pomenovali tie, ktoré súvisia s byrokraciou, časovou náročnosťou a neustálymi zmenami v zákone o verejnom obstarávaní. Na základe vyjadreného môžeme konštatovať, že administratívna záťaž a časová náročnosť do istej miery súvisia s optimálnym nastavením ISEZZ. Samotný proces elektronizácie verejného obstarávania tak od jeho počiatku začínajúcim oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, predkladaním ponúk, až po vyhodnotenie ponúk a uzavretie zmluvy súvisí do istej miery s ISEZZ a jeho funkcionalitou a nastaveniami systému.

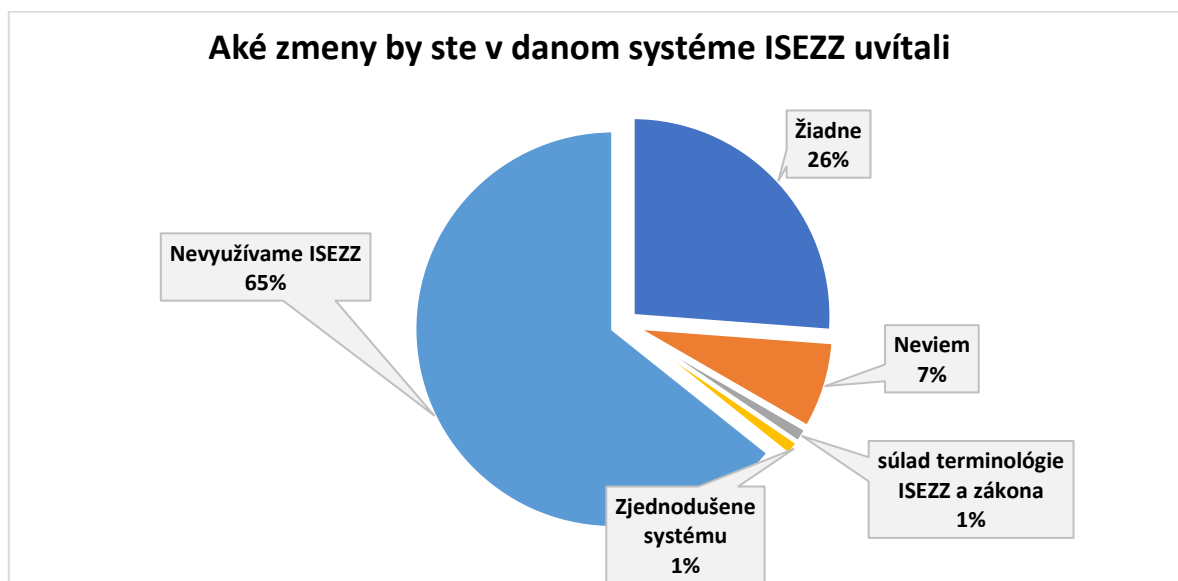
Tie samosprávy, ktoré odpovedali neurčito, t. j. že nevedia pomenovať vhodnú zmenu v systéme, uvádzajú ako najväčšie bariéry v procese verejného obstarávania:

- absencia vzdelávania,
- časová náročnosť,
- samotný spôsob vyhlásenia verejného obstarávania a pod..

Optimálnym nastavením ISEZZ by sme vedeli predostretým problémom zabrániť a to napr. nasledovným spôsobom:

- absencia vzdelávania – poskytovanie kvalitnejšieho, resp. širšej ponuky vzdelávania tou spoločnosťou, ktorá spravuje ISEZZ,
- časová náročnosť – správnym nadefinovaním predmetu zákazky, optimalizovaním procesu zadávania zákazky v súlade so zákonnými lehotami, elektronickou faktúrou, uzatváraním zmlúv prostredníctvom elektronického zaručeného podpisu a pod..

Graf 15 Aké zmeny by ste v danom systéme ISEZZ uvítali?

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.5 Využívanie ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou

Iba 1/10 zo samospráv postupuje nad rámec zákona a využíva ISEZZ aj na zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou. Za efektívnejšie a hospodárnejšie zadávanie zákazky považujeme také, ktoré zabezpečí čo najvyšší počet predložených ponúk, a tým čo najširšiu hospodársku súťaž pri čo najmenšej finančnej a administratívnej náročnosti procesu verejného obstarávania. S dôrazom na zmienené a vychádzajúc z analýzy papierového verejného obstarávania dôvodíme, že zákazky uskutočňované prostredníctvom PVO a teda nevyužitím ISEZZ nie sú hospodárne minimálne z nasledujúcich dôvodov:

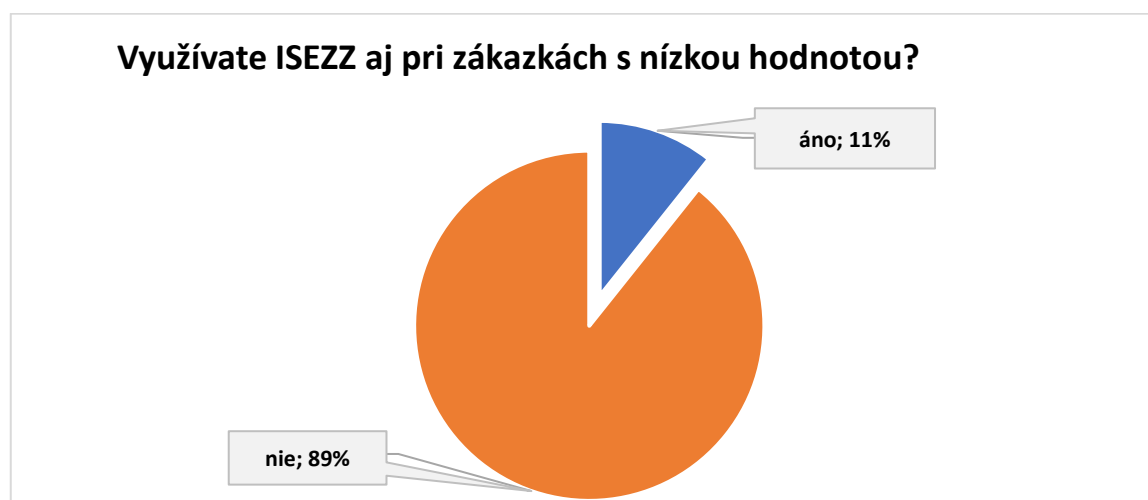
- sú administratívne náročnejšie, (za predpokladu že osoba pracujúca s ISEZZ má priemerné skúsenosti s verejným obstarávaním),
- sú netransparentné,
- nie sú garantom vysokej hospodárskej súťaže
- sú časovo náročnejšie,
- sú nehospodárne (minimálne v porovnaní so zadaním zákazky na uskutočnenie stavebnej práce cez systém EKS).

Tie samosprávy, ktoré vyžívajú ISEZZ v rámci § 117 zákona o verejnom obstarávaní, v odpovediach označujú za najväčšie problémy v oblasti verejného obstarávania najmä administratívnu a časovú náročnosť. Z toho môžeme usúdiť, že uvedené problémy sa snažia eliminovať, alebo minimalizovať práve využívaním ISEZZ. Tie

samosprávy, ktoré využívajú pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou ISEZZ, využívajú príslušný systém aj pri zadávaní podlimitných/nadlimitných zákaziek. Zákonná povinnosť elektronickej komunikácie pre podlimitné/nadlimitné zákazky umožní danej samospráve oboznámiť sa s daným systémom, spoznať jeho prostredie a proces elektronického zadávania zákazky a ak samospráva identifikuje výhodnosť tohto spôsobu pri zadávaní zákazky, aplikuje ho aj v zmysle postupu podľa § 117. Táto skutočnosť neplatí en bloc, nakoľko 40 samospráv uviedlo, že využíva na elektronickú komunikáciu ISEZZ a ¼ z nich využíva ISEZZ aj na elektronickú komunikáciu na zákazky s nízkou hodnotou.

Graf 16 Využívate ISEZZ aj pri zákazkách s nízkou hodnotou?

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.6 Dôvody, pre ktoré samosprávy nevyužívajú ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou

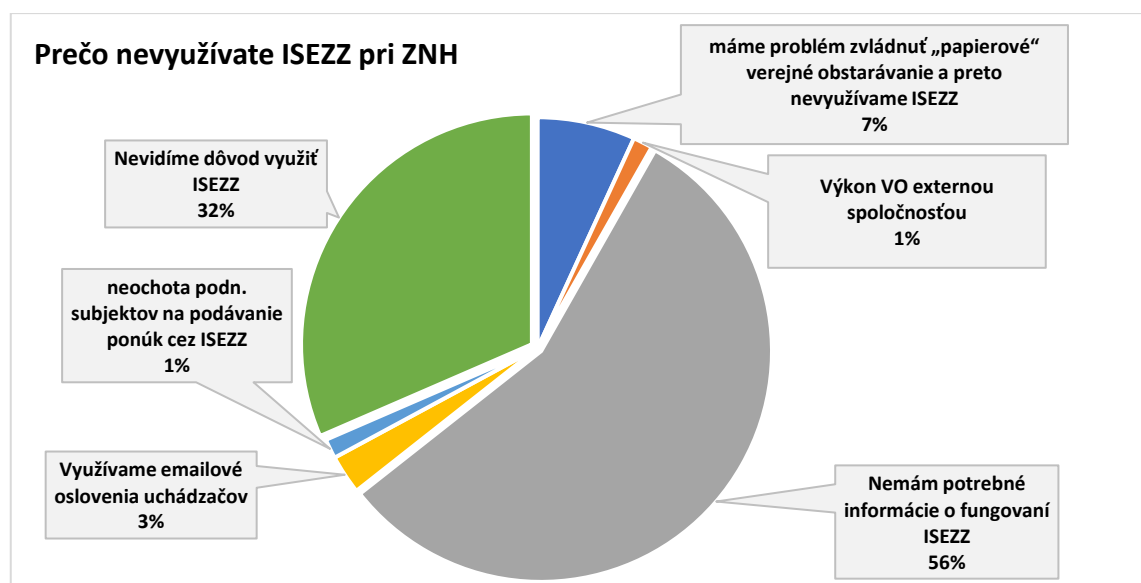
Približne ½ respondentov odpovedala, že nedisponujú potrebnými informáciami o ISEZZ. Táto skupina samospráv v rámci podlimitných/nadlimitných zákaziek využíva ISEZZ a napriek tomu uviedla, že nemajú dostatočné informácie o využívaní ISEZZ. Z uvedeného vystáva otázka, aká je kvalita vykonaných verejných obstarávaní, ak obstarávatelia nepoznajú informačný systém, prostredníctvom ktorého vykonávajú elektronickú komunikáciu?¹⁰⁴

¹⁰⁴ Týmto sa nesnažíme spochybníť znalosť problematiky verejného obstarávania, ale vystáva otázka či nenastávajú procesné chyby pri zadávaní zákazky formou ISEZZ, ak o nich verejní obstarávatelia nemajú dostatočné informácie.

Približne 1/3 samospráv označila odpoveď, že nepoznajú argument pre ktorý by mali začať využívať ISEZZ aj pri zákazkách s nízkou hodnotou. Niektoré zo samospráv nevyužívajú ISEZZ vôbec a niektoré využívajú iba štátne ISEZZ. Ak teda využívajú niektorý zo štátnych systémov je legitímna otázka, prečo využívajú práve ten-ktorý. Odpoveď v podobe argumentov sme nedostali a z toho usudzujeme, že využívajú práve ten ISEZZ, s ktorým majú vlastné skúsenosti.

Zaujímavo pôsobí odpoveď v zmysle nevyužívania ISEZZ, pretože samospráva má značné problémy pri zvládnutí PVO. Tieto samosprávy sužujú najmä administratívne, časové a legislatívne problémy, v rámci verejného obstarávania. Taktiež nedisponujú informáciami ohľadom štátnych ISEZZ. Väčšina Samospráv by prijala alternatívu vytvorenia jedného celoslovenského bezplatného ISEZZ, ktorý je smart, intuitívny, verejní obstarávatelia by boli vzdelávaní v pravidelných časových intervaloch. Usudzujeme, že vytvorenie/umožnenie širokej možnosti vzdelávania verejných obstarávateľov, v rámci už existujúcich systémov, by zodpovedalo predchádzajúcu otázku, nakoľko títo respondenti nedisponujú informáciami o štátnych ISEZZ.

Graf 17 Prečo nevyužívate ISEZZ pri ZNH

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.7 Dôvody, pre ktoré samosprávy využívajú ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou

Štatisticky môžeme vyhodnotiť iba tie odpovede samospráv, ktoré využívajú ISEZZ a majú s nimi aj patričnú skúsenosť. Až 60 % samospráv sa vyjadrilo, že neprichádza do styku s ISEZZ pri zadávaní zákaziek. Z dopytovaných obcí využívajúcich ISEZZ, $\frac{3}{4}$ (25 obcí) vyjadrujú podporné argumenty v prospech ISEZZ. Z tohto pohľadu sa jedná o vysoký počet vyjadrujúci podporu ISEZZ. V tomto momente budeme brať za celú vzorku iba tie samosprávy, ktoré majú informácie o fungovaní ISEZZ. Dôvody, pre ktoré samosprávy využívajú ISEZZ môžeme zhrnúť do nasledovných bodov:

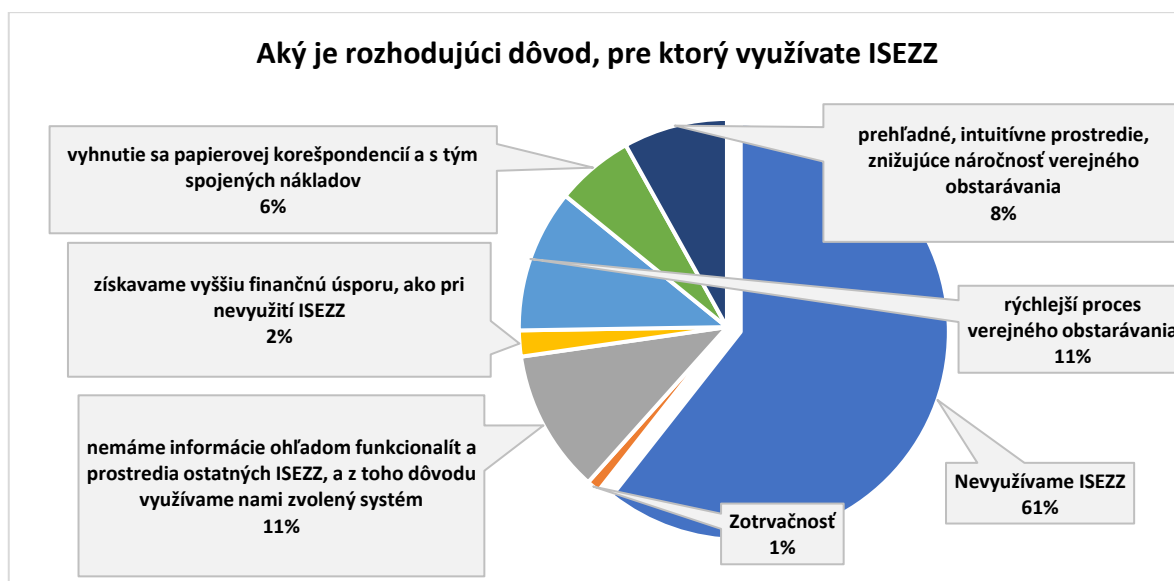
- 28 % lokálnych samospráv označilo, že nemá informácie ohľadom porovnateľných ISEZZ a preto zotrávajú v súčasnom systéme, ktorý používajú. Z ich pohľadu existuje akési informačné vákuum v rámci ISEZZ. Taktiež nevedia od seba odlíšiť štátne systémy pre elektronické zadávanie zákaziek a súčasne by všetkých 9 samospráv, dovedna prijalo jeden celoslovenský ISEZZ.
- V prospech vyššej finančnej úspory sa vyjadrili iba dvaja dopytovaní (5 %). Nakoľko je pomerne vysoká roztrieštenosť ISEZZ, nedostatočná informovanosť, potenciálni dodávatelia nevedia na jednom mieste získať všetky potrebné informácie, odhliadnuc od vestníka ÚVO, kde sú povinní verejní obstarávatelia publikovať výzvu na predkladanie ponúk a ostatnú dokumentáciu.¹⁰⁵ Dobrovoľná možnosť využiť rôzne ISEZZ nepôsobí transparentne a nepodporuje v čo najvyššej miere súťažný princíp.
- Tie osoby, ktoré ako elementárny dôvod podporujúci využívanie ISEZZ označili vyhnutie sa papierovej korešpondencie (15 %) a s tým spojených nákladov, zároveň jednotne hlásajú záujem o vytvorenie jednotného celoslovenského ISEZZ, kde by sa lokalizovali „všetci“ dodávatelia, bola by zabezpečená široká hospodárska súťaž, zrýchlil by sa samotný proces a užívateľské prostredie by bolo veľmi jednoduché a intuitívne aj pre osobu bez dodatočného vzdelania (napr. ako smartfóny a ich používanie), využili by túto možnosť pri rôznych postupoch zadávania zákazky.

---

¹⁰⁵ V rámci zákazky zadávanej prostredníctvom EKS, na vestníku existuje preklik na profil obstarávateľa a príslušnú zákazku, kde sú zhromaždené príslušné dokumenty k zákazke.

- 21 % považuje za hlavný argument odôvodňujúci využívanie ISEZZ najmä prehľadné a intuitívne prostredie znižujúce náročnosť procesu verejného obstarávania. Náročnosť elektronického verejného obstarávania oproti PVO spočíva najmä v automatizovaní jednotlivých úkonov v rámci verejného obstarávania, integrovaní dokumentov k zákazke pod jednu strechu, v prípade archivácie/kontroly ľahká dohľadateľnosť a prístupnosť dokumentov k príslušnej zákazke.
- 28 % obstarávateľov vidí ako hlavné pozitívum rýchlejší proces verejného obstarávania. Zrýchlenie obstarávania prostredníctvom ISEZZ vidíme najmä v úspore času využívaním IKT technológií. Ušetrí sa čas z dôvodu odpadnutia povinnosti návštevy pošty a doručovania dokumentácie a s tým spojených nákladov.

Graf 18 Aký je rozhodujúci dôvod, pre ktorý využívate ISEZZ

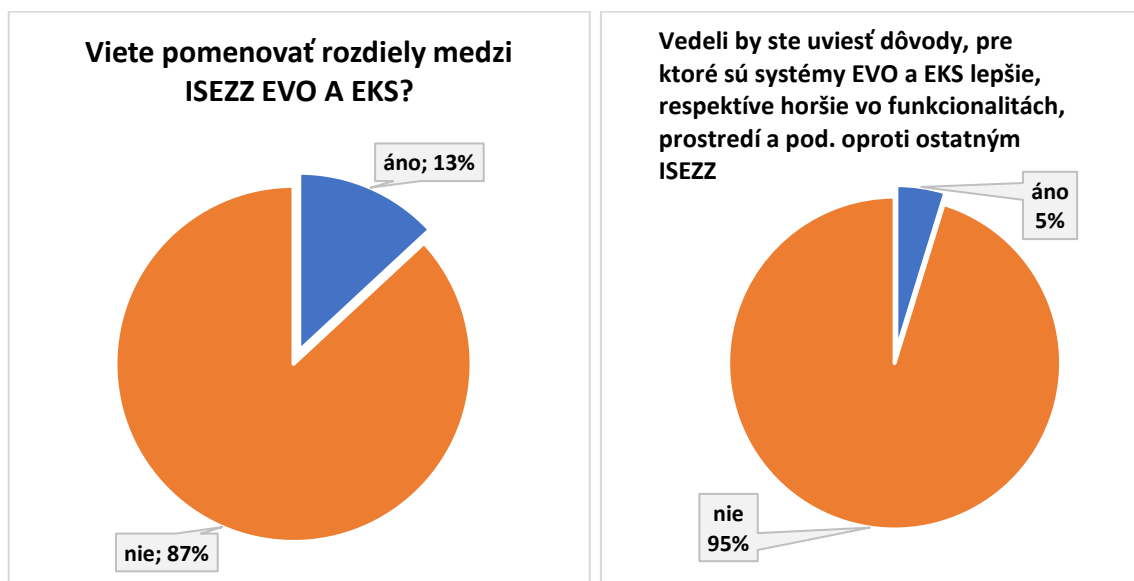
Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.8 Vnímanie rozdielu medzi systémom EKS a IS EVO

Na Slovensku fungujú a sú verejné financované dva štátne systémy pre elektronické zadávanie zákaziek. Ich vlastnosti, postupy zadávania zákaziek sme rozviedli v teoretickej časti. Zaujímá nás, že ak štát financuje paralelne dva štátne systémy s relatívne podobnými funkcionalitami, akú vedomosť o nich majú subjekty lokálnej samosprávy?. Znalosť štátnych ISEZZ sme otestovali prostredníctvom dvoch otázok:

1. **Viete pomenovať rozdiely medzi ISEZZ EVO a EKS?** 13 % z dopytovaných (10 samospráv) vie identifikovať rozdiely medzi štátnymi systémami. Sú to všetky osoby na pozícií referentov a zvyšok tvoria starostovia príslušných obcí. Nakoľko majú štátne systémy najväčší podiel na trhu, čo sa týka vyhlasovaných zákaziek prostredníctvom všetkých ISEZZ, povedomie o ich funkcionalitách je takmer nulové. Paradox môžeme vykresliť na nasledovnom príklade. Ak verejný obstarávateľ plánuje obstarávať predmet zákazky, nastaví a opíše predmet zákazky takým spôsobom, aby sa dosiahol požadovaný úmysel, na základe ktorého sa realizuje obstarávanie, čo najefektívnejšie s prihliadnutím na hospodárnosť vynakladaných prostriedkov. Vyjadrenú schému samosprávy aplikujú na obstarávané komodity, avšak pri samotnom rozhodovaní o ISEZZ už uvedené neplatí, nakoľko už len samotným využitím štátneho ISEZZ šetria prevádzkové náklady spojené s platbou za využívanie komerčného systému a v neposlednom rade, ak relevantné, lepším užívateľským prostredím.
2. **Vedeli by ste uviesť dôvody, pre ktoré sú systémy EVO a EKS lepšie, respektíve horšie vo funkcionalitách, prostredí a pod. oproti ostatným ISEZZ?** Tu sme si stanovili podmienku, že ak samospráva vie identifikovať minimálne dva dôvody, bude to znamenať že do istej miery pozná prednosti tohto štátneho ISEZZ. Z uvedených odpovedí vyplýva, že dôvody vie identifikovať iba 5 % samospráv, ktoré práve využívajú štátny systém a teda ich rozhodnutie využívať daný štátny systém (3 subjekty v prospech EVO a 1 subjekt v prospech EKS) vyplynulo z racionálnej úvahy. Tieto subjekty vidia ako najväčšie prednosti ISEZZ rýchlosť, prehľadnosť, intuitívnosť prostredia.

Graf 19 Porovnanie ISEZZ EVO a EKS

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.3.9 Zjednotenie roztrieštenosti ISEZZ

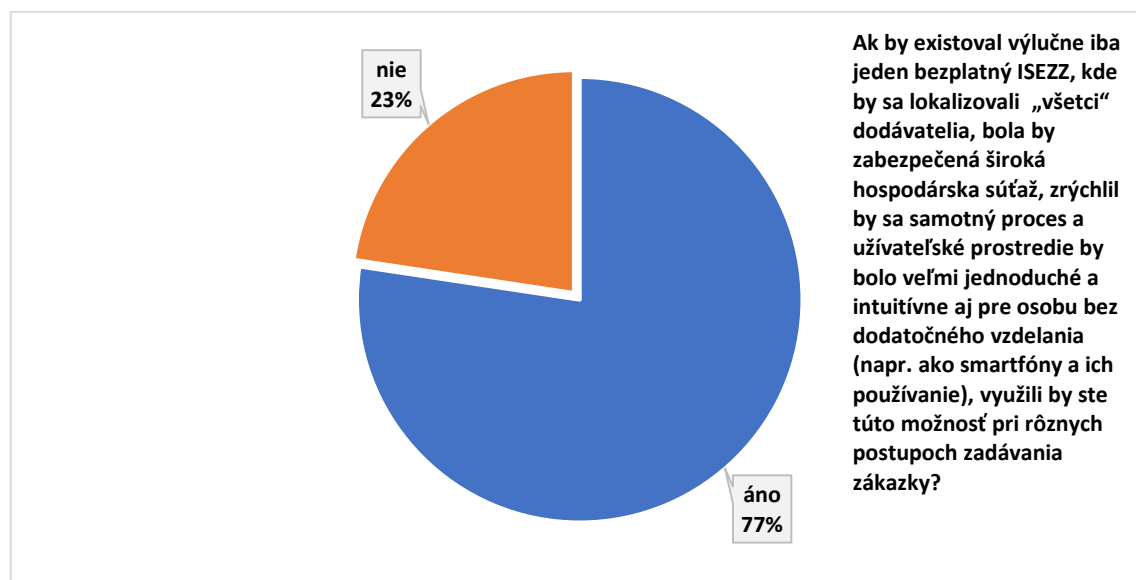
Účelne sme predložili samosprávam nasledovnú otázku: Ak by existoval výlučne iba jeden bezplatný ISEZZ, kde by sa lokalizovali „všetci“ dodávatelia, bola by zabezpečená široká hospodárska súťaž, zrýchlil by sa samotný proces a užívateľské prostredie by bolo veľmi jednoduché a intuitívne aj pre osobu bez dodatočného vzdelania (napr. ako smartfóny a ich používanie), využili by ste túto možnosť pri rôznych postupoch zadávania zákazky? Otázka v sebe ukrýva funkcionality systému EKS. Uvedený systém spĺňa do väčšej, resp. menšej miery nasledovné parametre:

- je bezplatný,
- lokalizuje relatívne vysoký počet uchádzačov (avšak väčšina neaktívnych),
- zabezpečuje pomerne vysokú hospodársku súťaž (7 uchádzačov na zákazku na uskutočnenie stavebných prác),
- poskytuje intuitívne prostredie.

Viac ako 3/4 respondentov vyjadrilo názor podporujúci využiť bezplatný celoslovenský ISEZZ a proti predkladanej myšlienke vyslovilo nesúhlas zvyšná jedna štvrtina. Pred dátumom 07.11.2017 bol systém EKS populárny. Verejní obstarávatelia vyhlasujúci podlimitnú zákazku vymedzenú ako bežne dostupnú na trhu, mali povinnosť ju zadať cez systém EKS. Z logiky veci vypláva, že koncentrácia potenciálnych dodávateľov

bola vysoká, dôsledkom čoho sa mohol zabezpečiť súťažný princíp. Za zjednodušených okolností môžeme predpokladať, že existuje spoločenská objednávka na bezplatný ISEZZ s uvedenými parametrami a záujmom využívať ho v rôznych postupoch zadávania zákazky.

Graf 20 Štatistika záujmu o ISEZZ

Zdroj: Vlastné spracovanie

Záver

Hlavným cieľom záverečnej práce bolo *analyzovať prechod od tradičného spôsobu verejného obstarávania k elektronizácii verejného obstarávania na Slovensku s dôrazom na štátne systémy elektronického verejného obstarávania a to najmä EKS*. Na Slovensku existuje vysoká rozdrobenosť miestnych samospráv s relatívne malými územnými jednotkami, obmedzenými rozpočtami a povinnosťou vynakladať verejné výdavky hospodárnym, efektívnym a účelným spôsobom. Ústredným impulzom pre stanovenie tohto cieľa bolo preskúmanie spôsobu zadávania zákaziek tradičným spôsobom, v porovnaní zo zadávaním zákazky prostredníctvom systému EKS a zistiť, či sú verejné výdavky vynakladané hospodárnym a transparentným spôsobom. Ak teda systém EKS navzdory svojim obmedzeniam predstavuje posun vpred v porovnaní s PVO vystáva legitímna otázka, či verejný obstarávateľ využíva ISEZZ aj pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou a teda ktorý systém využívajú, aj pri iných postupoch verejného obstarávania, ak na Slovensku popri dvoch štátnych funguje paralelne 9 súkromných ISEZZ.

Pri spracovávaní teoretickej časti sme dospeli k záveru, že problematika verejného obstarávania má multidisciplinárny rozmer a svojou komplexnosťou, aj v súvislosti s vývojom spoločnosti nie je častokrát zachytená v legislatívnych predpisoch, respektíve je zapracovaná do príslušnej legislatívy s časovým oneskorením. S poukazom na uvedené samozrejme rešpektujeme nemožnosť a nevhodnosť zakomponovať každú okolnosť vplývajúcu na legislatívu do zákonného rámca. Načrtnuté znázorňuje fakt, že od roku 1993 mal zákon o verejnom obstarávaní 4 podoby a bol novelizovaný približne 55 krát, pričom najvyššia intenzita v legislatívnych zmenách nastala po roku 2006. Teda počas 27 rokov bol zákon o verejnom obstarávaní novelizovaný dvakrát do roka. Uvedený stav bol do istej miery oprávnený, nakoľko reflektoval spoločenské zmeny a dynamizáciu vývoja spoločnosti, na strane druhej spôsoboval/spôsobuje verejným obstarávateľom problém v orientácii a aplikovaní zákona.

Elektronizácia do veľkej miery súvisí s informatizáciou spoločnosti. Zavedie elektronického zaručeného podpisu, Centrálného registra zmlúv, zákona o e-governmente, zvyšovanie funkcionalít vestníka ÚVO, využívanie e-Certis, zavádzanie elektronickej faktúry, centrálného ekonomického systému a pod. významným spôsobom napomáhajú elektronizácií verejného obstarávania. Vplyv elektronizácie na verejné obstarávanie a jednotlivé subjekty nie je jednoznačný, s čím sa zhodujú aj analyzované zahraničné štúdie.

Na jednej strane sú prezentované pozitívne výsledky, v zmysle dosiahnutia prevádzkových, riadiacich a strategických úspor. Na druhom konci spektra sa objavujú negatívne vplyvy na malé a stredné podniky, nakoľko nedisponujú potrebnými zdrojmi na zapojenie sa do elektronického verejného obstarávania, a teda účasť prenechávajú kapitálovo silnejším spoločnostiam. Porovnaním spôsobu zadávania zákazky, vnútorného a vonkajšieho prostredia sme dospeli k názoru, že štátne systémy (EKS a IS EVO) sú hradené z verejných zdrojov, ich funkcionality je vo vysokej miere identická a popri fungovaní zvyšných 9 ISEZZ nie je jasné, akým spôsobom sa budú systémy do budúcnosti rozvíjať.

Vláda SR schválením Uznesenia č. 852/2007 dňa, v súlade so Správou o implementácii systému elektronického verejného obstarávania a výdavkov na správu, prevádzku a ďalší rozvoj IS EVO, stanovila aby v roku 2018 minimálne 30 % objemu obstarávaného tovaru a v roku 2009 celý objem zákaziek bol súťažený prostredníctvom systému IS EVO, čo sa nestretlo s reálnou implementáciou. Od roku 2015 do roku 2017 mali verejní obstarávatelia povinnosť obstarávať podlimitné bežné dostupné tovary a služby prostredníctvom systému EKS, pričom sa uvedená povinnosť nevťahovala za istých podmienok na ZNH, ak ich verejný obstarávateľ prehlásil za nie bežné dostupné. Tieto nejednoznačné ciele, preklopiť verejné obstarávania do elektronickej podoby, nás taktiež viedli k skúmaniu zadávania zákaziek prostredníctvom ISEZZ a PVO.

V praktickej časti sme najprv porovnali 98 zákaziek na uskutočnenie stavebných prác do výšky 180 000 eur, realizovaných formou PVO a systémom EKS. S poukazom na uvedené sme stanovili hypotézu: *zadávanie zákazky prostredníctvom systému EKS je hospodárnejšie, v porovnaní so zadávaním zákazky prostredníctvom PVO.*

Stanovenú hypotézu prijímame a uvádzame odpovede na výskumné otázky súvisiace s hypotézou, pričom upozorňujeme na limity systému EKS, ktoré sme v práci popísali:

- Pri zákazkách zadávaných formou systému EKS sme **kvantifikovali úspory** na priemernej úrovni 26 %. Ak sa zvyšovala PHZ, znižovala sa miera vykazanej úspory. Pri zákazkách realizovaných formou PVO úspora dosiahla úroveň 7 % a práve najnižšia bola pri zákazkách od 100 000 eur do 180 000 eur a predstavuje to opačnú tendenciu ako pri zákazkách realizovaných prostredníctvom systému EKS.
- **Intenzita súťaže** sme vyjadrili počtom zapojených uchádzačov. V rámci systému EKS súťažilo o zákazku v priemere 7 uchádzačov. Naopak v rámci

zadávaní zákazky formou PVO, bol priemerný počet zapojených uchádzačov na úrovni 3. So zvyšujúcou sa PHZ počet uchádzačov klesal.

- **Dĺžka trvania verejné obstarávaní** uskutočneného formou systému EKS nepredstavovala najkratší možný čas definovaný zákonom, t. j. 3 dní odo dňa vyhlásenia súťaže, ale v priemere 7 dní. V rámci PVO sa priemerná dĺžka trvania verejného obstarávaní pohybovala na úrovni 48 dní.
- Pri zadávaní zákazky formou **PVO**, má **PHZ determinujúci význam na víťaznú cenu** a hospodárska súťaž má neutrálny vplyv. Naopak na zákazky zadávané prostredníctvom systému EKS má vysoký vplyv najmä PHZ, ale aj intenzita hospodárskej súťaže.
- **Na vypočítanú úsporu v rámci systém EKS, má signifikantný vplyv počet uchádzačov**, pričom zapojenie jedného uchádzača znižuje vysúťáženu cenu o 1,31 % a samotná aukcia nemá vplyv na úsporu. Inak povedané, na celkovej úspore 26 % sa intenzita hospodárskej súťaže podieľa 1/3 a zvyšok predstavuje stanovenie PHZ a ostatných nekvantifikovateľných činiteľov. Pri PVO nebol preukázaný vplyv hospodárskej súťaže na vykázanú úsporu.

Počas vypracovania práce sme zistili, že zákazky na uskutočnenie stavebných prác zadávané formou PVO sú neehospodárne a pôsobia v netransparentnom prostredí. Ak systém EKS navzdory svojím „detským chorobám“ predstavuje pozitívny príklad pri zadávaní zákaziek, logickým dôsledkom bolo preskúmať mieru využívania ISEZZ, na úrovni miestnej samosprávy. Na základe formulovaných výskumných otázok sme prišli k nasledovným záverom:

- **Posúdenie miery využívania ISEZZ.** 65 % z respondentov, ktorí využívajú ISEZZ uviedlo, že využíva štátne systémy a zvyšok sa vyjadrilo v prospech súkromných systémov. Z uvedeného môžeme dedukovať, že sklon využívať skôr štátne systémy je determinovaný lojálnosťou v prospech garancie štátneho orgánu nad systémom, alebo neoptimálny stav, v rámci ktorého sú ochotné miestne samosprávy využívať platené súkromné ISEZZ. Tie samosprávy, ktoré využívajú súkromný ISEZZ pri podlimitných a nadlimitných zákazkách a nevyužívajú pri ZNH argumentujú v zmysle, že by aj mali záujem využívať ISEZZ v rámci zákaziek s nízkou hodnotou, avšak nato nevidia dôvod/nemajú potrebné informácie.

- **identifikovanie potenciálu využiť ISEZZ pri zákazkách s nízkou hodnotou.** Iba 1/10 zo samospráv postupuje nad rámec zákona a využíva ISEZZ aj na zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou. Tie samosprávy, ktoré využívajú pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou ISEZZ, využívajú príslušný systém aj pri zadávaní podlimitných/nadlimitných zákaziek. Ak sa samosprávy naučia využívať ISEZZ pri podlimitných zákazkách (pri ktorých sú povinné v zmysle § 20), využívajú ho aj pri ZNH.
- **posúdenie vnímania dvoch bezplatných štátnych ISEZZ.** 13 % z dopytovaných (10 samospráv) vie identifikovať rozdiely medzi štátnymi systémami. Sú to všetky osoby na pozícií referentov a zvyšok tvoria starostovia príslušných obcí. Minimálne dva rozdiely v štátnych ISEZZ vie identifikovať iba 5 % samospráv, ktoré práve využívajú štátny systém a teda ich rozhodnutie využívať daný štátny systém (3 subjekty v prospech EVO a 1 subjekt v prospech EKS) vyplynulo z racionálnej úvahy. Tieto subjekty vidia ako najväčšie prednosti ISEZZ rýchlosť, prehľadnosť, intuitívnosť prostredia.
- **zistenie záujmu o centralizáciu v rámci využívania ISEZZ.** Za zjednodušených okolností môžeme predpokladať, že existuje spoločenská objednávka na jeden celoslovenský ISEZZ, ak by spĺňal nasledovné parametre:
  - a) bezplatný,
  - b) zabezpečí vysoký počet uchádzačov,
  - c) disponuje jednoduchým a intuitívnym užívateľským prostredím aj pre osobu bez dodatočného vzdelania (napr. ako smartfóny a ich používanie).
 Viac ako 3/4 respondentov vyjadrilo názor, podporujúci využiť bezplatný celoslovenský ISEZZ a proti predkladanej myšlienke vyslovila nesúhlas zvyšná jedna štvrtina. Otázka v sebe ukrýva funkcionality systému EKS. Uvedený systém spĺňa do väčšej, resp. menšej miery uvedené parametre.

Odporúčania

Pri spracovávaní záverečnej práce sme dospeli k záverom, prostredníctvom ktorých by sa mohlo verejné obstarávanie optimalizovať v súvislosti s prebiehajúcou elektronizáciou:

1. Zvolenie takého ISEZZ pre obce a mestá, ktorý by bol povinný v rámci ZNH a mal pozitívny vplyv na:
  - a) transparentnosť – zvýšenie povedomia zo strany potenciálnych uchádzačov o zákazkách a preskúmateľnosť zadávaných zákaziek,
  - b) dĺžku trvania procesu verejného obstarávania – elektronizovať a automatizovať jednotlivé fázy VO, s možnosťou inšpirovať sa systémom EKS,
  - c) hospodárnosť – Ak by aj malé a stredné podniky mali vedomosť o pravidelne sa vyhlasovaných ZNH, vedeli by sa častejšie zapájať do súťaží a zabezpečiť si tak odbyť svojich tovarov a služieb, čo by mohlo viesť k znižovaniu vysúťaženej ceny.
2. Prehodnotiť pôsobenie ISEZZ:
  - a) paralelný výkon dvoch štátnych ISEZZ spotrebováva zdroje,
  - b) prehodnotenie využívania súkromných aj štátnych ISEZZ, nakoľko súčasná situácia pôsobí chaoticky tak na strane verejného obstarávateľa, ktorý nedisponuje informáciami, prostredníctvom ktorých by vedel racionálne vyhodnotiť funkcionality, užívateľské prostredie systémov a pod. Verejný obstarávateľ využíva platené súkromné systémy a nepozná funkcionality štátnych systémov. Na druhej strane potenciály uchádzač je povinný neustále sa oboznámiť s funkcionality a prostredím rôznorodých systémov.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie, monografie a časopisy

1. ALBANO, G. L., et al. Evaluating Small Businesses' Performance in Public e-Procurement: Evidence from the Italian Government's e-Marketplace. 2015. In *Journal of Small Business Management* 2015, 21 s.
2. ARANTES, A., COSTA, A.A., Over Time Public e-Procurement Impacts: The Portuguese Case. In *International Business Research*, Vol. 7, No 7. Published by Canadian Center of Science and Education, 2014, 19 s. E-ISSN 1913-9012.
3. COULHARD D. - CASTLEMAN T. Electronic procurement in government: more complicated than just good business. *Global Co-Operation in the New Millennium. The 9th*
4. EKS. *Obchodné podmienky elektronického trhoviska*. 2019. 57 s.
5. ERRIDGE, A. - McILROY, J. Public Procurement and Supply Management Strategies. In *Public Policy and Administration*, 2002, 17(1), 19 s.
6. *European Conference on Information Systems*, Bled Slovenia, June 2001, 10 s
7. GAVUROVÁ, B. - TKÁČOVÁ, A. - TUČEK, D. Determinants of Public Fund's Savings Formation via Public Procurement Process. In *Administratie si Management Public, Romania*, 2017, 19 s.
8. In ARLBJØRN STENTOFT, J., FREYTAG, P. Public procurement vs private purchasing. Is There Any Foundation for Comparing and Learning across the Sectors. In *International Journal of Public Sector Management*, vol. 25(3), 2012, 17 s.
9. JOHNSON, M. Public sector e-procurement: a study of benefits from e-markets in the local government sector. In *International Journal of Services Technology and Management*, vol.16, No. 2011, 27 s.
10. Ministerstvo financií SR. Čiastková štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi č. 1. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb Operačného programu Informatizácia spoločnosti zameranej na rozvoj služieb eGovernmentu na centrálnej úrovni. *Elektronické služby verejného obstarávania*. Míľnik 4, 2009, 98 s.
11. Ministerstvo financií SR. *Návrh centralizácie a rozvoja dátových centier v štátnej správe*. 2014. 28 s.
12. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. *Príručka k procesu verejného obstarávania*. Bratislava. 2016. 84 s.

13. QUAYLE, M. Supplier Development for UK Small and Medium-sized Enterprises. In *Journal of Applied Management Studies*, vol.9(1), 2000, 16 s.
14. STAINER, A. - STAINER, L. *Strategic change in public services: a productivity and performance perspective*. In *Strategic Change*, 7(2). 1998, 9 s.
15. TKÁČ, J. – GRIGA, M. *Zákon o verejnom obstarávaní - veľký komentár*. Wolters Kluwer ,2016, 1260 s. ISBN 978-80-8168-455-5.
16. Úrad pre verejné obstarávanie. *Metodika zadávania zákaziek*. 2017. s. 14
17. Úrad pre verejné obstarávanie. *Príručka používateľa informačného systému Elektronického verejného obstarávania – IS EVO*, 2020, 77 s.
18. Úrad pre verejné obstarávanie. *SPOLOČNÝ SLOVNÍK OBSTARÁVANIA (CPV) PRÍRUČKA*. 15 s.
19. Úrad pre verejné obstarávanie. *Stratégia elektronického verejného obstarávania Slovenskej republiky*. 66 s.
20. WALKER, H. - BRAMMER, S. The relationship between sustainable procurement and e-procurement in the public sector. 2012. In *International Journal of Production Economics* 140(1), 2012, 13 s.

Zákony, právne predpisy a smernice:

21. Európska dohoda o pridružení uzatvorená medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej. 1994.
22. NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 213/2008 z 28. novembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o revíziu CPV
23. Smernica 2004/18/ES o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, smernica 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a smernica 2009/81/ES o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti
24. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní čl. 52 strana 9

25. Smernica Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb
26. Smernica Rady 93/36/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania dodania tovaru
27. Smernica Rady 93/37/EHS zo 14. júna 1993 o koordinácii postupov verejného obstarávania prác
28. Smernica Rady z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác
29. Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní
30. Úrad pre verejné obstarávanie. *Elektronické trhovisko a podmienky účasti vo verejnom obstarávaní*. Výkladové stanovisko č. 3/2017.
31. Úrad pre verejné obstarávanie. *Zadávanie podlimitných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác*. Výkladové stanovisko č. 2/2017.
32. Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky k vládnemu návrhu zákona o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 2117. [online]. 2015. [cit. 28. marec 2020]. 1 s. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/dynamic/documentpreview.aspx?docid=423042>
33. Výkladové stanovisko č. 4/2018. Elektronická komunikácia a výmena informácií, UVO
34. Zákon č. 102/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 282/2006 Z. z.
35. Zákon č. 120/1996 Z. z. ktorý sa pozmeňuje a dopĺňa zákon č. 263/1993 Z. z.
36. Zákon č. 215/2019 Z. z. o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom ekonomickom systéme a o doplnení niektorých zákonov. Dôvodová správa. [online], 2019, [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=465827>
37. Zákon č. 221/1996 Z. z. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky

38. Zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dôvodová správa. [online]. [cit. 28. marec 2020]. 81 s. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/dynamic/documentpreview.aspx?docid=190894>
39. Zákon č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác
40. Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente).
41. Zákon č. 438/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
42. Zákon č. 503/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov
43. Zákon č. 81/1994 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác
44. Zákon č. 95/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
45. Zákona č. 215/2019 Z. z. o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom ekonomickom systéme a o doplnení niektorých zákonov

Elektronické zdroje

46. BILENÁ, E. - ŠÍPOŠ, G. *Vládna novela predraží zákazky a podporí korupciu*. [online]. 2018. Transparency international Slovensko. [cit. 10. marec 2020]. Dostupné na: <https://transparency.sk/sk/vladna-novela-predrazi-zakazky-a-podpori-korupciu/>
47. EKS. *Prehľad zákaziek*. [online]. [cit. 14. marec 2020]. Dostupné na: <https://eo.eks.sk/Prehlady/ZakazkyVerejnost>
48. EKS. *Špecifikácia a cenník*. [online]. 2019. s. 1 [cit. 10. apríl 2020]. Dostupné na: <https://eo.eks.sk/ZmluvaEO/ZmluvnePodmienkyAPrilohy>
49. ERRIDGE, A. *UK PUBLIC PROCUREMENT POLICY AND THE DELIVERY OF PUBLIC VALUE*. [online]. 2005. 18 s. [cit. 23. marec 2020]. Dostupné na: http://www.ippa.org/images/BOOKS/IPPC1/Chapter_17.pdf

50. FERNANDES, T., VIEIRA, V. Public e-procurement impacts in small-and medium-enterprises. University of Porto. In *International Journal of Procurement*, [online]. 8(5), 2015, 21 s. [cit. 22. apríl 2020]. Dostupné na: <https://repositorio-aberto.up.pt/bitstream/10216/79159/2/92899.pdf>
51. LUKAČIK, M. – SLOSIAR, V. *Základy práce s ekonometrickým programom GRETL*. [online]. 25 s. [cit. 11. marec 2020]. Dostupné na: <https://spu.fem.uniag.sk/cvicenia/ksov/obtulovic/EKONOMETRIA/GRETL%20popis.pdf>
52. Ministerstvo financií SR. Čiastková štúdia uskutočniteľnosti projektov prioritnej osi č. 1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb Operačného programu Informatizácia spoločnosti zameranej na rozvoj služieb eGovernmentu na centrálnej úrovni. *Elektronické služby verejného obstarávania*. Míľnik 4. 2009. 98 s.
53. Ministerstvo vnútra SR. *Na elektronickom trhovisku sa začalo obchodovať*. [online]. 2014. [cit. 23. marec. 2020]. Dostupné na: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=na-elektronickom-trhovisku-sa-zacalo-obchodovat>
54. Národný kontrolný úrad SR. *Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky za rok 2018*. [online]. 2018. 96 s. [cit. 30. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/166625/Správa+o+výsledkoch+kontrolnej+činnosti+NKÚ+SR+za+rok+2018>
55. ODHIAMBO, W. - KAMAU, P. OECD development centre public procurement: lessons from Kenya, Tanzania and Uganda, In *Working Paper No. 208*, Research programme on: The Integration of Developing Countries into the World Trading System, [online]. 2003, 52 s. [cit. 30. marec 2020]. Dostupné na: <https://pdfs.semanticscholar.org/cc06/c0cbcb2220124ef04672a358c205e7fc5c3c.pdf>
56. OECD. *Vývoj a implementácia národnej stratégie elektronického obstarávania pre Slovensko*. [online]. 2017. 149 s. [cit. 30. marec 2020]. Dostupné na: https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/1276_slovakia-eprocurement-strategy_sk.pdf
57. Protimonopolný úrad SR. *ELEKTRONICKÉ TRHOVISKO (EKS) podlimitné zákazky*. [online]. 2017. 24 s. [cit. 25. marec. 2020]. Dostupné na: https://www.antimon.gov.sk/data/files/725_elektronicke-trhovisko-eks-podlimitne-zakazky.pdf

58. Protimonopolný úrad SR. Kartelové dohody vo verejnom obstarávaní. Bratislava. 2010. [online]. 28 s. [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na: https://www.antimon.gov.sk/data/files/96_kartelove-dohody-vo-vo.pdf
59. Protimonopolný úrad SR. *Stanovisko Protimonopolného úradu SR k účasti majetkovo alebo personálne prepojených subjektov v procese verejného obstarávania*. [online]. 2016. [cit. 28. marec 2020]. Dostupné na: <https://www.antimon.gov.sk/stanovisko-protimonopolneho-uradu-sr-k-ucasti-majetkovo-alebo-personalne-prepojenych-subjektov-v-procese-verejneho-obstaravania/>
60. PWC, London Economics and Ecroys. Public procurement in Europe. *Cost and effectiveness*. [online]. 2011. 128 s. [cit. 23. marec 2020]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0cfa3445-7724-4af5-8c2b-d657cd690c03>
61. THOMPSON S.H.- SIJIE L.-KEE-HUNG L. Adopters and non-adopters of e-procurement in Singapore: An empirical study. In *Elsevier Omega*, [online]. vol. 37(5), 2009, 16 s. [cit. 30. apríl 2020]. Dostupné na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.543.3602&rep=rep1&type=pdf>
62. Úrad pre verejné obstarávanie. *Koncepcia rozvoja verejného obstarávania Slovenskej republiky*. [online]. 2015. 114 s. [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.davoportal.sk/download/davoportal/Koncepcia-rozvoja-verejneho-%20obstaravania.pdf>
63. Úrad pre verejné obstarávanie. *Štatistika procesu verejného obstarávania*. [online]. 25 s. [cit. 15. apríl 2020]. Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/informacny-servis/statistika-procesu-verejneho-obstaravania-396.html>
64. Úrad pre verejné obstarávanie. *Viac o modernizovanom IS EVO*. [online]. [cit. 28. marec 2020]. Dostupné na: <https://www.uvo.gov.sk/verejny-obstaravatel-obstaravatel/portal-systemu-evo-60d.html>
65. Úrad priemyselné vlastníctvo SR. *Ústredný portál verejnej správy*. [online]. [cit. 23. marec. 2020]. Dostupné na: <https://www.indprop.gov.sk/?elektronicka-podatelna>
66. Ústredný portál verejnej správy predstavuje informačný systém verejnej správy, zameraný na poskytovanie informácií a služieb verejnosti cez spoločné prístupové miesta v sieti internet. Zabezpečuje neobmedzený prístup k elektronickým

schránkam zriadených podľa zákona č. 305/2013 Z. z. e-Governmente Zdroj:
<https://www.indprop.gov.sk/?elektronicka-podatelna>

67. Útvar hodnoty za peniaze. *Informačný systém elektronickej fakturácie*. [online].
Bratislava. Ministerstvo financií SR. 2018. 5 s. [cit. 10. apríl 2020]. Dostupné na:
www1.mfsr.sk/LoadDocument.aspx?categoryId=11154&documentId=16780
68. Zákon č. 215/2019 Z. z. o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom
ekonomickom systéme a o doplnení niektorých zákonov. Dôvodová správa. [online],
2019, [cit. 20. apríl 2020]. Dostupné na:
<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=465827>